

מעיון להלכה

לימוד שמחבר עיון למעשה

ערבי ראשון ורביעי

20:30–21:30

ערבת 21:30

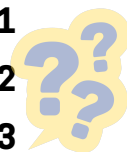
**מה עושים כשנפגשים בעני
הלכות צדקה**

תוכן העניינים

1. האם צדקה ומעשר הם שני מצוות נפרדות? אם כן, מהן החילוקים ביניהן?

2. האם כל בקשה לצדקה, מחייבת?

3. מהו האופן המועדף - לתת לעני פרונטלית או בצורה ממסדית?

הערה: לעיתים הסוגיה דורשת לדפדף לדפי מקורות שונים, זאת על מנת ליצור מהלך בהיר ומסודר של הסוגיה.

כמו כן, צבעי הדגשות שונים מורים על סדר הלימוד הנכון.

מקור עמוד

תוך כדי לימוד הפסוקים, יש להתבונן בכמה נקודות: על מי מוטלת החיוב לתת צדקה? האם יש סכום מינימלי? למי יש לתת צדקה? האם יש זמני פטור מהמצוה?

5-6 דברים טו:ז-יא (פרשת ראה)

5-6 רש"י שם

7 ויקרא כה:לה-לו (פרשת בהר)

התמונה הכללית ואופייה של המצווה

9 טור ובית יוסף, יו"ד רמז

מיהו המחוייב לתת צדקה?

12 רמב"ם מתנות עניים ז:א

14 שלחן ערוך רמח"א

כמה מחוייבים לתת?

12-13 רמב"ם מתנות עניים ז:ה

15 טור ובית יוסף, יו"ד רמט:א

16 טור ובית יוסף, יו"ד רמט:א-ב

17 ערוך השלחן יו"ד רמט:יא

האם יש חילוק בין צדקה למעשר כספים?

18 ט"ז יו"ד שלא סק"לב

18 פתחי תשובה יו"ד שלא סק"יב

19 ערוך השלחן יו"ד רמט:ד-ה

מהו החילוק ביניהן?

9-11 טור ובית יוסף - דרכי משה - יו"ד רמז

23 שלחן ערוך ורמ"א, יו"ד רמז:ב,ד

23 פתחי תשובה יו"ד רמז סק"ב

יש לו מינוס בבנק - האם הוא מחוייב לתת?

20 **בבא בתרא דף ט: ותוספות שם**

21 **שלחן ערוך יו"ד רנא:ג-ד**

14 **ש"ך יו"ד רמח סק"א**

14 **נחלת צבי יו"ד רמח:א**

22 **ערוך השלחן יו"ד רמח:א-ג**

25 **ערוך השלחן יו"ד רנא:ד-ה**

מה קורה אם יש לו בדיוק כדי צרכיו וצרכי משפחתו?

26 **כתובות דף סו:**

27 **בן יהוידע שם**

24 **שלחן ערוך יו"ד רמח:ח**

37-38 **ספר החינוך מצוה תעח-תפ**

מהי הצורה המיטבית לתת צדקה?

28 **שמות כב:כד ופירוש רש"י שם**

16 **שלחן ערוך יו"ד רמט:ג-ד**

29 **שלחן ערוך יו"ד רמט:ה-יג**

30 **בן יהוידע בבא בתרא ט:**

31 **רמב"ם מתנות עניים י:ד-ה**

האם יש ענין לתת באי-רצון?

32 **טור ובית יוסף יו"ד רמט**

33 **צפנת פנעח מתנות עניים י:ד**

אין עניים בסביבה, לחפש אחריהם?

34 **צפנת פנעח מתנות עניים י:ה**

35-36 **ראשון לציון (אור החיים הקדוש) יו"ד רמז**

ישנה לגיטימציה לסרב לתת?

12 **רמב"ם מתנות עניים ז:ב**

23 **שלחן ערוך יו"ד רמז:א**

העני נמצא בחדר, אך עדיין לא יצר עמך קשר עין:

39 **שו"ת שבט הלוי ה:קלא,ב**

40 **שו"ת תשובות והנהגות ג:רפז**

שאלות?

גש לאחד מהרבנים בחדר. הם ישמחו לעזור לך!

וְאֵשֶׁר יְהִיָּה לָךְ אֶת־אֲחִיךָ תִּשְׁמַט יָדְךָ:
וְאָפֶס כִּי לֹא יְהִי־כֶּךָ אֲבִיוֹן כִּי־בִרְךָ
יִבְרְכְךָ יְהוָה בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
נָתַן־לָךְ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ: הֲרַק אִם־שָׁמוּעַ
תִּשְׁמָע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹר לַעֲשׂוֹת
אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה
הַיּוֹם: וְכִי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בִּרְכְךָ כַּאֲשֶׁר
דִּבֶּר־לָךְ וְהֶעֱבַטְתָּ גוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא
תַעֲבֹט וּמִשְׁלַת בְּגוֹיִם רַבִּים וְכֶךָ לֹא

יִמְשְׁלוּ: וְכִי־יְהִיָּה בְךָ אֲבִיוֹן מֵאֶחָד
אֲחִיךָ בְּאַחֵר שְׁעָרֶיךָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לֹא תֹאמַר אֶת־לִבְּכָךְ
וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת־יָדְךָ מֵאֲחִיךָ הָאֲבִיוֹן:
ח כִּי־פָתַח תִּפְתָּח אֶת־יָדְךָ לוֹ וְהֶעֱבַט
תַּעֲבִיטֵנּוּ דִּי מַחֲסָרוֹ אֲשֶׁר יַחֲסֹר לוֹ:

וְדִיָּה לָךְ ית אַחֲוָךְ תִּשְׁמַט יָדְךָ:
וְלַחֲדוֹר אָרִי לֹא יְהִי בְךָ מִסְּבִינָא,
אָרִי בִּרְכָא יִבְרַכִּינָךְ יְיָ בְּאֶרֶץ דִּי
אֱלֹהֶךְ יְהִיב לָךְ אַחֲסָנָא לְמִירְתָּהּ:
ח לַחֲדוֹר אִם קָבֵלָא תִּקְבֵּל לְמִימְרָא
דִּי אֱלֹהֶךְ, לְמַטָּר לְמַעֲבַד ית כָּל
תִּפְקִידָתָא דְהָא דִּאָנָא מִפְּקִיד לָךְ
יִקְמָא דִּין: וְאָרִי יְיָ אֱלֹהֶךְ בִּרְכְךָ כַּמָּא
דְּמִלִּיל לָךְ, וְתוֹזִיף לְעַמְּמִין סְגִיאיִן
וְאַתָּה לֹא תוֹזִיף, וְתִשְׁלֹט בְּעַמְּמִין
סְגִיאיִן וְכֶךָ לֹא יִשְׁלֹטוּ: וְאָרִי
יְהִי בְךָ מִסְּבִינָא מִחֲדָא מֵאֲחֲוָךְ בְּחִדָּא
מִקְרוֹךְ בְּאֶרֶץ דִּי אֱלֹהֶךְ יְהִיב לָךְ,
לֹא תִתְקִיף ית לְבָבְךָ וְלֹא תִקְפֹּץ ית
יָדְךָ מֵאֲחֲוָךְ מִסְּבִינָא: ח אָרִי מִפְּתַח
תִּפְתָּח ית יָדְךָ לִיָּה, וְאֹזְנָא תוֹזְפִיעִיָּה
בְּמַסַּת חֲסְרוֹנִיָּה דִּיחֲסִיר לִיָּה:

בעל הבורים השלם

(ג-ד) תִּשְׁמַט יָדְךָ, אִפֹּס, מִדְּרוֹשׁ מִצְוַת הוּא, שֶׁאִם יֵשׁ
מִשְׁכּוֹן בִּידְךָ אִינוּ מִשְׁמַט (מִשְׁמַט דִּי מִיָּדָא) אֲבִיוֹן, כִּי
בִּרְךָ יִבְרַכְךָ, וְהִיטוּ דְּבִרְכָּתָא וְכֹלָא קָא לֵיךְ כִּי יִשְׁמַד לִיטִין
אֲבִיוֹן: (ה) פָּתַח, כִּי כְּפֹתָהּ, לִזְכֹּר פָּתַח לוֹ יָדְךָ וְגַם
סִיךְ לְשׁוֹלוֹ בְּדִבְרֵיךָ וְגַם כֹּה דִּבֶּר אַחֵר, הִרְאִי לִפְתָּח תֵּן
לוֹ פֶתַח, הִרְאִי לְמַעֲדָנִים תֵּן לוֹ מַעֲדָנִים וְגַם קִיָּם, וְהִפֵּק
לוֹ רִצּוֹן בְּכָל טַעֲמֵי פִתְחָתָא: דִּבֶּר אַחֵר פָּתַח תִּפְתָּח, אִם
הוּא מִתְבָּרֵשׁ חֲבִיב לוֹ לִפְתָּחוֹ וְכֹסֶפֶת מִיָּדָא: דִּבֶּר אַחֵר
פָּתַח תִּפְתָּח, כֹּסֶל הִרְבֵּה, וְכֵן קָטֵן חֶסֶד לוֹ (מִסְכָּה דִּי הַשְּׁמִיטָה)
הַשְּׁמִיטָה לוֹ (מִסְכָּה דִּי), לִזְכֹּר שֶׁאִין שְׁמִירָה לְהַעֲנִיקָה אִלָּא תֵּתֵן
וְתַחֲזוֹר וְתִתֵּן (מִסְכָּה דִּי), פָּתַח, חֲסֵד דִּי, מִצְוָה בְּיוֹם דִּי
לִיתֵן פֶּתַח לְעַנְיִים, תִּקְוָה עֲזָרָא וְיִשְׁמַד מִלֵּיל דִּי יִתֵּן דִּיךָ
(מִסְכָּה דִּי בְּסִפְּרָתָא, כִּי בְּהָא עֲזִיבָא וְכֹסֶל חֲסֵד דִּי)

וְאִידֵךְ פָּתַח וְכֹסֶל שְׁמִירָה אֲרֵץ (מִסְכָּה דִּי), לִזְכֹּר שֶׁאִם תִּפְתָּח לוֹ יָדְךָ יִפְתָּחוּ לָךְ שְׁמִירָה כְּדִי לִקְבֹּל חֲסִלְחָךְ וְכֵן כֵּן יֵי, וְאִם לֹא יִפְתָּחוּ לָךְ, שְׁמִירָתָךְ (מִסְכָּה דִּי)
יֵי אִפֹּס אֲנִי מִשְׁמַטָּה דִּל (וְגַם) גַּם הוּא יִקְרָא וְלֹא יִשְׁמַט: דִּי מַחֲסָרוֹ אֲשֶׁר יַחֲסֹר, רִית דִּמָּא, שְׁמִירָתִילִין אֶת הַעֲנִיִּים דִּמָּא (מִסְכָּה דִּי מִיָּדָא): (ו) נָתַן, כֹּסֶל דִּי,

רש"י

מוֹשְׁלִים עֲלֶיךָ, תִּלְמִיד לֹמֵר וְכֵן לֹא יִמְשְׁלוּ (ספ): (ז) כִּי יְהִיָּה
בְךָ אֲבִיוֹן, הַמֵּלֵךְ תֵּלֵךְ קוֹדֵם (ספ קמ): מֵאֶחָד אֲחִיךָ, אֲחִיךָ
מֵאֲחִיךָ קוֹדֵם לְאֲחִיךָ מֵאֲחֵךְ (ספ): שְׁעָרֶיךָ, עִנִּי עִירךָ קוֹדֵמִין
לְעִנִּי עִיר אַחֲרָתָא (ספ): לֹא תֹאמַר, יֵשׁ לָךְ אִדָּם שְׁמִירָתָא אִם
יִתֵּן אִם לֹא יִתֵּן, לִכְךָ נִאֲמַר לֹא תֹאמַר, יֵשׁ לָךְ אִדָּם שְׁמִירָתָא
יִדּוּ וְקוֹפְנָה, לִכְךָ נִאֲמַר וְלֹא תִקְפֹּץ (ספ): מֵאֲחִיךָ הָאֲבִיוֹן,
אִם לֹא חֶסֶד לוֹ סוֹפֵךְ לְהִיטֵן אֲחִיוֹ שֶׁל אֲבִיוֹן (ספ): (ח) פָּתַח
תִּפְתָּח, אֲפִילוּ כְּמָה פְּעֻמִּים (ספ קמ): כִּי פָתַח תִּפְתָּח,
הִרִי פִי מִשְׁמַט כִּלְשׁוֹן אִלָּא: וְהֶעֱבַט תַּעֲבִיטֵנּוּ, אִם לֹא רָחַם
בְּמַתְנֵה תֵּן לוֹ בְּהִלּוּאָה (כֹּסֶל מִלְּפָנֶיךָ לֹא: ספ קמ): דִּי מַחֲסָרוֹ, וְאִי
אֲחֵה מִלּוּאָה לְהַעֲשִׂירוֹ (מִסְכָּה דִּי ספ קמ): אֲשֶׁר יַחֲסֹר
לוֹ, אֲפִילוּ כֹסֶס לְרִכּוּב עֲלָיו וְעַבֵּד לְרוּחַ לְפָנָיו (ספ): לוֹ, וְ

(ד) אִפֹּס כִּי לֹא יְהִיָּה בְךָ אֲבִיוֹן, וְלִהֲלֵן הוּא לֹמֵר (ספ)
(ה) כִּי לֹא יִתְקַל אֲבִיוֹן, אִלָּא כֹמֶן שֶׁאִתָּם עוֹשִׂים רְעוּזוֹ שֶׁל מְקוֹם,
אֲבִיוֹנִים נִחְלָתִים וְלֹא כֶּסֶם, וְכִשְׁאִין אִתָּם עוֹשִׂים רְעוּזוֹ שֶׁל מְקוֹם,
אֲבִיוֹנִים כֶּסֶם (ספ קמ): אֲבִיוֹן, דֵּל מַעֲנִי, וְלִשׁוֹן אֲבִיוֹן שֶׁהוּא
תֵּלֵךְ לִכֹּל דִּבֶּר: (ה) רַק אִם שְׁמוּעַ תִּשְׁמָע, אִזּוֹ לֹא יִהְיֶה כֶךָ
אֲבִיוֹן: שְׁמוּעַ תִּשְׁמָע, שְׁמַע קִמְעָאִי מִשְׁמִיעִין לוֹמְרוֹ הִרְבֵּה
(ספ קמ): (ו) כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָךְ, וְהִיטוּ דְּכָה, בְּרוּךְ אֱלֹהֵי בְּעִיר
(לִשׁוֹן ספ): (ז) וְהֶעֱבַטָהּ, כֹּל לִשׁוֹן הַלּוּאָה כְּשֶׁנּוּפֵל עַל הַמִּלּוּאָה נּוּפֵל
כִּלְשׁוֹן מִפְּעִיל, כְּגוֹן וְהִלּוּתָהּ (לִשׁוֹן ספ יט), וְהַעֲנַתָּהּ, וְאִם הִיא לֹמֵר
'וְהַעֲנַתָּה' הִיא נּוּפֵל עַל הַלּוּאָה כְּמוֹ 'וְהִלּוּתָהּ': וְהַעֲבַטָהּ גּוֹיִם,
יְכוּלִי שְׁתַּחֲלֵה לֹוֹה מִלּוּאָה לֹוֹה, תִּלְמִיד לֹמֵר וְאִתָּה לֹא תַעֲנֹט
(ספ קמ): וּמִשְׁלַת בְּגוֹיִם רַבִּים, יְכוּל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אַחֲרִים

ט השמר לך פניהיה דבר עם לבבך
 בליעל לאמר קרבה שנת השבע שנת
 השמטה ורעה עינך באחיו האביון
 ולא תתן לו וקרא עליך אלהיה
 והיה בך חטא: נתון תתן לו ולא
 ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר
 הזה יברכך יהוה אלהיך בכל מעשך
 ובכל משלח ידך: כי לא יחדל אביון
 מקרב הארץ על פני אנכי מצוה לאמר
 פתח תפתח את ידך לאחיו לעניך
 ולאביוך בארצך: י כי יימכר לך
 אחיו העבדי או העבריה ועבדך שש
 שנים ובשנה השביעית תשלחנו חפשי
 מעמך: י כי תשלחנו חפשי מעמך לא
 תשלחנו ריקם: יד העניק תעניק לו

רשי

שני עניים: (י) כי ימכר לך. על ידי אחריס, נמכרו
 בית דין בגנבתו הכתוב מדבר (קדושין יד). והרי כבר נאמר
 (שם כ) כי תקנה שקד שקרי ונמכרו בית דין הכתוב
 מדבר (שם כ) כי תקנה שקד שקרי ונמכרו בית דין הכתוב
 כאלו, אחד שכתוב לו העבריה, אף היא חלה בשם, ולא
 שמכרה בית דין, שאין האמה נמכרת בגנבתה שנאמר (שם
 כ) בגנבתו ולא בגנבתה (שם כ). אלא נקטנה שמכרה
 אחיה, ולמד כאלו שאם יאלו שש שנים קודם שהיה סימין
 חלה (שם כ) ועוד חידש כאלו העניק פניק: (יד) העניק
 תעניק. לשון עדי, נגובה ונמרחים העין, דבר שהוא יור
 שהעניות לוי. ויש מפרשים לשון הטענה על נאחז:

אשה, וכן הוא אומר (שם כ) אטשה לו עור קננה
 (שם כ, שם כ) וקרא עליך. יטל מלוא, תלמוד
 לומר (שם כ) ולא יקרא: (שם כ) ודיה בך חטא.
 מכל מקום, אפילו לא יקרא, אם כן למה נאמר וקרא עליך,
 ממחר אני ליפרע על ידי הקורא יותר ממי שאינו קורא
 (שם): (י) נתון תתן לו. אפילו מלוא פעמים (שם כ):
 לו. כינו וניק: (שם): כי בגלל הדבר. אפילו אחרת
 ליתן, אחת טטל שבר האמירה עם שבר המעשה (שם):
 (יא) על בן. מפני כן: לאמר. ענה לעונתך אני משיאך
 (שם כ): לאחיו לעניך. לאחיה את, לעני: לעניך.
 כי"ד אחד, לשון עני אחד הוא, אבל עניך כשני יודין.

ט אסתמר לך דלקא יהי פתגמא עם
 לבך ברשע למימר, קריבת שתא
 דשביעתא שתא דשמטתא, ותבאש
 עינך באחוד מספינא ולא תתן ליה,
 ויגרי עלך קדם: י ויהי בך חובא:
 י מתן תתן ליה ולא יבאש לבך
 במתנך ליה. ארי בדיל פתגמא קדין
 יבדכינך: י אלהך בכל עובדך ובכל
 אושטות ידך: י ארי לא יפסוק
 מספינא מגו ארעא, על פני אנא
 מסקנך למימר מפתח תפתח ית ידך
 לאחוד לעניך ולמספינך בארעך: י
 י ארי יודפן לך אחוד בר ישאל
 או בת ישראל ויפלחינך שית שנין,
 ובשתא שביעתא תפטריניה בר
 חורין מעמך: י וארי תפטריניה
 בר חורין מעמך, לא תפטריניה
 ויגנין: י אפרשא תפריש ליה

בעל המורים השלם

שזכה לוי ברכות כדאיתא בספר קמא דנבא בנחא (שם
 כ) בתנך לו. כי בספורת, הכא, ואידך פתח לו לשם
 וקרב גבי דוד (שם כ) לומר שזריך ליתן לכל אחי
 לוי מה שהוא צריך (שם כ) כמו שנתן ללוד לחם וגם
 חרב: (י) תשלחנו, ובי תשלחנו, לא תשלחנו.
 כי פעמים, ליוצא בתוך שש ובסוף שש יוצא בזבל
 וקדיש (שם): (יד) העניק, מלא יוד, כי ב"ר מנחם
 העניקו ב' דברים, כלי כסף וכלי זהב ושמלות, לכן
 העניקו ב' דברים, כסאנך וסנאנך וסנאנך, ודבר
 דכתיב (שם כ) וזכרת כי עבד היית (שם כ)

וְעִיר אֲחֻזָּתוֹ בִּיבֹלָ כִּי בְתֵי עָרֵי הַלְוִיִּם
 הוּא אֲחֻזָּתָם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: לֹד וְשָׂדֶה
 מִגֶּרֶשׁ עָרֵיהֶם לֹא יִמָּכַר כִּי־אֲחֻזַּת
 עוֹלָם הוּא לָהֶם: ׀ לֹה וְכִי־יָמוּד אֲחִיד
 וּמָטָה יָדוֹ עִמָּךְ וְהַחֲזַקתָּ בּוֹ גֵר וְתוֹשֵׁב
 וְחִי עִמָּךְ: לו אֶל־תִּקַּח מֵאִתּוֹ גִּשְׁף
 וְתִרְבִּית וְיִרְאֵת מֵאֱלֹהֶיךָ וְחִי אֲחִיד
 עִמָּךְ: לו אֶת־כֶּסֶףךָ לֹא־תִתֵּן לוֹ בְּגִשְׁף
 וּבְמִרְבִּית לֹא־תִתֵּן אֶכְלָךְ: לה אֲנִי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם לָתֵת לָכֶם אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן לְהִיּוֹת
 לָכֶם לְאֱלֹהִים: ׀ שְׁשִׁי רִבְעִי כֶּשֶׁן מְחֻבְּרִין

וְקָרוֹ אֲחֻזָּתָהּ כִּיבֹלָ, אֲרִי כְּמִי
 קָרוֹ לִינְאִי הִיא אֲחֻזָּתָהּ בְּגוֹ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל: לו וְשָׂדֶה לֹחַ קְרוֹיָהּ לֹא
 יוֹדֵן, אֲרִי אֲחֻזָּתָהּ עֹלָם הוּא לְהוֹן:
 ׀ לו וְאֲרִי יִתְמָסְכֵן אֲחִיד וְתִמּוּט
 יָדִיה עִמָּךְ וְתִתְקַף בֵּיהּ, דִּיר וְתוֹחֵב
 וְחִי עִמָּךְ: לו לֹא תִסָּב מְנִיה חֲבּוּלִיא
 וְרִבִּיתָא וְתִדְחֵל מֵאֲלֵהָ, וְחִי אֲחִיד
 עִמָּךְ: לו יִת כֶּסֶףךָ לֹא תִתֵּן
 לִיה בְּחֲבּוּלִיא, וּבְרִבִּיתָא לֹא תִתֵּן
 מִיבִלָךְ: לה אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם דֹּאֲפָקִית
 יִתְכּוֹן מֵאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם, לְמִתֵּן לְכוֹן
 יִת אֶרֶץ דְּכְנָעַן לְמִהוֹי לְכוֹן
 לְאֲלֵהָ: ׀ שְׁשִׁי (רִבְעִי כֶּשֶׁן מְחֻבְּרִין)

בעל הטורים השלם

(לו) וְשָׂדֶה, כִּי בְּחֻזָּתָהּ, וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ לֹא יִתְמָסְכֵן.
 וְאֲרִיד וְשָׂדֶה קְרוֹיָהּ (לֹא יִתְמָסְכֵן) וְשָׂדֶה כִּי יִתְמָסְכֵן
 וְאֲרִיד כְּמִי קְרוֹיָהּ, וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ לֹא יִתְמָסְכֵן.
 וְשָׂדֶה לֹא יִתְמָסְכֵן, וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ לֹא יִתְמָסְכֵן.
 וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ, וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ לֹא יִתְמָסְכֵן.
 וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ, וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ לֹא יִתְמָסְכֵן.
 וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ, וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ לֹא יִתְמָסְכֵן.
 וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ, וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ לֹא יִתְמָסְכֵן.
 וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ, וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ לֹא יִתְמָסְכֵן.
 וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ, וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ לֹא יִתְמָסְכֵן.
 וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ, וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ לֹא יִתְמָסְכֵן.

וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ, וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ לֹא יִתְמָסְכֵן. וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ, וְשָׂדֶה כְּמִי קְרוֹיָהּ לֹא יִתְמָסְכֵן.

רש"י

(לו) גִּשְׁף וְתִרְבִּית, סֵד שׁוּינְהוּ רִבְנָן, וְלַעֲבֹד עֲלֵיו כְּשֵׁי
 לְחִין (לו) וְיִרְאֵת מֵאֱלֹהֶיךָ, לִפִּי שְׂדַעְתּוֹ שֶׁל
 אָדָם נִמְשַׁכֵּת אַחֵר הַרְבֵּית, וְקִשָּׁה לִפְרוֹשׁ הִימָנוּ, וְתוֹרָה לַעֲלֵמוֹ
 הֵימָר כְּשֶׁנִּיל מַעֲשֵׂיו שֶׁהֵיוּ כְּטִלוֹת אֲלֵנוּ, הוֹנֵךְ לִימֵר וִירָאֵת
 מֵאֲלֵהֶךְ, לו הַמּוֹלֵה מַעֲשֵׂיו כְּנִכְרִי כִּי לְהַלְוֹתָם לְיִשְׂרָאֵל
 כְּרִבִּית, הִרִי זֶה דְּכַר הַמִּקְוִי לִלְנוֹ שֶׁל אָדָם וּמַשְׁכַּתּוֹ, לִכְן
 הוֹנֵךְ לִימֵר וִירָאֵת מֵאֲלֵהֶךְ (לו) אֲשֶׁר
 הוֹצֵאתִי וְגו', וְהַנִּמְנָחִי בֵּין כְּבוֹד לְשִׁאִי כְּבוֹד, אִף אֲנִי
 יוֹדֵעַ וְנִפְרַע מִן הַמּוֹלֵה מַעֲשֵׂיו לְיִשְׂרָאֵל כְּרִבִּית וְאֹמֵר שֶׁל
 כְּנִכְרִי הֵם (לו) דְּכַר אַחֵר אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם, עַל מִנֵּה שֶׁתִּקְבְּלוּ עֲלֵיכֶם מִלִּי, וְאִפִּילוּ הֵן כְּבִדּוֹת
 עֲלֵיכֶם (לו) לָתֵת לָכֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן, כְּשֶׁכֶּן
 שֶׁתִּקְבְּלוּ מִלִּי: לְהִיּוֹת לָכֶם לְאֱלֹהִים, שֶׁכֶּן הִדֵּר בְּאֶרֶץ
 יִשְׂרָאֵל אֲנִי לוֹ לְאֱלֹהִים, וְכֵן הוֹצֵאתִי מִמֶּנּוּ כְּעוֹבֵד עֲבֹדָה זָרָה

(שְׁשִׁי קִי: מִצְרַיִם)

וְאֵם לֹא גִלְלָה יוֹצֵאתָ כִּיבֹלָ, וְאִינוֹ נִחְלָט לְסוֹף שְׁנֵה כְּנִית שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל: כִּי בְתֵי עָרֵי הַלְוִיִּם הִיא אֲחֻזָּתָם, לֹא הִיוּ
 לָהֶם נִחְלָט שְׂדוֹת וְכִרְמִים, אֲלֵא עֵרִים לְשִׁכָּת וּמִגְרָשֵׁיהֶם (לו)
 נִחְלָט לוֹ גֵּר, לְפִיכָךְ הֵם לָהֶם כְּמִקְוִי שְׂדוֹת וְיֵם לָהֶם גִּלְלָה
 כְּשִׂדּוּתִי, כִּי שֶׁלֹּא יוֹסְקוּ נִחְלָטִיתָם מֵהֶם: (לו) וְשָׂדֶה
 מִגֶּרֶשׁ עָרֵיהֶם לֹא יִמָּכַר, מִקְרָה גִּזְרִי (לו) שֶׁלֹּא
 הַקִּדִּישׁ בֵּן לוֹ אֵת שְׂדֵהוּ וְלֹא גִלְלָה, וּמִכִּרְה גִּזְרִי, אִינוֹ
 יוֹצֵאתָ לְהַנִּיחַ כִּיבֹלָ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּיִשְׂרָאֵל (לו) וְאֵם מִקְרָה
 אֵת הַקִּדִּישׁ לְאִישׁ אֲחֵר לֹא יִגָּלַל עוֹד, אֲכַל בֵּן לוֹ גִּלְלָה לְעוֹלָם:
 (לו) וְהַחֲזַקתָּ בּוֹ, אֵל תִּנְיָתּוֹ שִׁירָד וְיִפּוֹל וְיִהְיֶה קִשָּׁה
 לְהַקִּימוֹ, אֲלֵא חֲזַקוּהוּ מִשְׁעַת מוֹטָהּ הִידִי, לְמַעַן זֶה דּוֹמֶה,
 לְמַשְׁאִי שֶׁעַל הַחֲמוֹר, עוֹדֵהוּ עַל הַחֲמוֹר אֶחָד תּוֹסֵף לוֹ
 וּמַעֲמִידוֹ, נִפְל לְאֶרֶץ חֲמִשָּׁה אֵין מַעֲמִידִין לוֹתוֹ (לו) גֵּר
 וְתוֹשֵׁב, אִף אֵם הוּא גֵר לוֹ תוֹשֵׁב, וְאִינוֹ תוֹשֵׁב, כֵּן
 שְׂקִיבָל עֲלֵיו שֶׁלֹּא לַעֲבֹד עֲבֹדָה זָרָה וְאִינוֹל נִחְלָט (לו):

רמז א ומאד מאד צריך אדם לזהור וכו'. הלא דמכא מלך
מלך מפורש דמכיו כי אפשר שיטל ליד שפיכות דמים
וכן כמנ נתימן שלי' גרופא והוא שיהר מלך מלך כמו שרלי
ליהר מיני נפשות ונאסר העור סימן כ"א כמנ ג"כ לרץ אלס
להתרחק מן הנשים מלך מלך לפי

שנפט האדם מתמדתן וכן לעיל
נתימן ק"ס (ב) גבי רעים כמנ
מלך מלך לרץ ליהר האדם
באסור רעים והוא לפי שמורה היתר
לפנמו שנותן לו מדעתו ולטו הטוב
וכן נחשן משפט סימן ט' גבי שוחד
שנותן לו מדעתו ולטו כדי לשפוט

רמז פרטי רמזי דינים המבוארים בזה הסימן
(ד) הנותן צדקה אם יתפאר בה מענישין אותו: אם מפיל מה שפוסקים
צדקה בעד המתים:

א מצות עשה ליתן צדקה כפי השגת יד ומאד מאד צריך
ליזהר בה וכו' כי אפשר שיבוא
לידי שפיכות דמים וכו' כההיא
שנבדא דבן זומא (ב):

הלכות צדקה

סימן רמז

פרטי רמזי דינים המבוארים בזה הסימן

(א) גודל מעלות הצדקה ועונש המעלים עני'גיו:

א מצות עשה ליתן צדקה כפי השגת יד (א). (ב) ומאד מאד צריך אדם לזהר

למה ומורה היתר. ועוד מטעם אחר דנעצות ורעים ושחד נקל יהא נכשל דלפילו שפוק נעלמא לו להיטע נפיה והרהור גרדל אסור
וכ"ש רעים ושחד דנרים דאסור ונקל האדם נכשל על כן הוזהר ולאמר מלך מלך וכבר כתבתי מה נחשן משפט (שס ספ' ב):

דרכי משה

בשלשה (חגיגה יא:) היינו בימי התנאים ואמוראים שהיו לומדים על פה
אבל אנו הלומדים דבר הכתוב אין לחוש עכ"ל. ואני מצאתי בספר
הזהר פירוש אחר מות סתרי לכן עריות וטעמן על דרך הקבלה
ושומרון כולן על מעשה מרכבה ולכן נראה לי שעל זה אמר שאין
דורשין בעריות וכו' מיהו בתלמוד שלנו משמע שהדבר כפשוטו:
כתב הרשב"א בתשובה (ח"א) סימן רנ"ג מה ששאלת היאך פוסקים
הלכה למעשה בדברים שהן מחלוקת בין הפוסקים. נראה דאין
אומרים כדאי הוא פלוני לסמוך עליו להקל בזמן שיש גדול ממנו
בחכמה ובמניין ואפילו בשעת הדחק אין סומכין על הקטן. וכן במקום
מחלוקת יחיד ורבים אלא אם כן היה שעת הדחק בשעה שהיה בו
הפסד מרובה וכיוצא בו. אבל אם שני הפוסקים שווים ולא נודע מי
גדול בשל תורה הלך אחר המחמיר ובשל דבריהם הלך אחר המיקל
(ע"ז ג). אבל אם היה רב אחד במקום אחד הם הולכים אחר דעתו.
מיהו אם יש שם חכם אחד ודואר לאסור מה שהם מתירים נהג בו
איסור שאין אלו כרבים ממש שאלו היה אלו יעשו שלא כדבריו יקילו
בכבוד רבם (ג). ובמקום דיש שנים שוין דהולכין אחר המחמיר
היינו כשהם אחד כנגד אחד אבל אם הם שנים כנגד אחד הולכין אחר
הרבים. והוא הדין אם יש תלמיד חכם הראוי להורות ודואר דברי
המיקל בזה אפשר שיעשה כקולו מפני שהוא מסכים כהוראת המיקל
הם רבים נגד יחיד עכ"ל. ועיין בחשן המשפט סימן כ"ה: ובפרדכי
פרק החולץ (ע"א) (יבמות ט' כא) כתב דלפעמים הולכין אף בדברי
סופרים להחמיר ע"י. ומצאתי שם הגה"ה (שליש הגבאים את ר) הא
דהולכין בדברי סופרים אחר המיקל היינו היכא דחזינא פלוגתא דתנאי
אבל היכא דלא חזינא פלוגתא דתנאי בהדיא אלא מספקא לן מאי
אמרו בה קמאי כי האי דניצוק חיבור אזלינן בה לחומרא אף בשל
סופרים עכ"ל. וצ"ע דהא רוב הפוסקים (לן) פוסקים בכל חיכו דרבנן
לקולא אע"ג דאינו אלא ספק מה אמרו בה קמאי ואינו פלוגתא
דתנאי: ובבבבנות אשירי פרק קמא דע"ז (ס"ג) אמר זה גדול
בחכמה וזה גדול במנין הלך אחר הגדול במנין פירוש תלמידים הרבה
אי נמי שרוב תלמידים אומרים כמותו עכ"ל: כתב מהרי"ק שורש
צ"ד (ע"א) כשדברי הגאונים הקדומים כתובים על ספר ידוע ומפורסם

היינו ח"ל ואני אומר שאין ראוי לטיל בפרס אלא למי שנחמלא כריסו
בבשר ויין (ט) ולחם והוא לידע האיסור והמותר משאר המצות עכ"ל:
כתב הנמוקי יוסף (כ"ב) פרק המוכר פירות (דף ר"ה ע"א) (מח: וכו'
ראשון) אע"פ שקראו בסנהדרין (ק:) לספר בן סירא ספרים חיצונים לא
אסרו אלא לעשותן קבע אבל מ"מ ראוי להגות בו בעיות ללמוד
ממנו חכמה ומור מה שאין כן בספרי מינים עכ"ל: ובבבבנות
מיימוני כתב בפרק ג' דת"ת (דף ה"ג) אמר רבותינו דל (יבמות ט"ז)
אסור לדבר דברים בטלים גם אמר (בבבבנות ה) כל מי שאפשר לעסוק
בתורה ואינו עוסק יסורין באין עליו עכ"ל: כתב מהר"א בתרומת
הדשן סימן מ"א אע"פ שאמרין בפרק מי שמתו (בבבבנות כו:) אמר רב
הוא אסור לתלמיד חכם לעמוד במבואות המטונפות מפני שאי אפשר
לעמוד בלא הרהורי תורה אלאם דחיישין שמא יהיה במקומות
מטונפים (ל) וא"כ צ"ע אי מותר ליכנס למרחץ מתוך הלכה שאינה
פסוקה שלא יהיה דבר תורה. ושמעתי דקמאי ספקו בדבר ופסקו
להיתר מהא דאיתא פרק קמא דקידושין (לג) גבי רבי שמעון בר רבי
ובר קרא דפרק תלמודא והאמר רבי יוחנן בכל מקום מותר להרהר
חוץ מבית המרחץ ובית הכסא ודחי דלמא לאנסו שאני ופירש רש"י
פעמים שהיה טורד ומעין בשמעתו לפני כניסתו ועל כרחו הוא
מעין וגורס בבית המרחץ עכ"ל הרי מוכח בהדיא דשרי דאלי"כ לא
הוי לאנסו דהרי פשע בכניסתו לבית המרחץ וכו' עד וצ"ע מהא
דלעיל דמשמע דמהרהר במקומות המטונפות אסור עכ"ל מהר"א.
ונראה לי דעל כרחן צריכין לחלק בין מבואות המטונפות למרחץ דאם
לא כן לא יהא מותר לתלמיד חכם ליכנס למרחץ לעולם כמו שאסור
ליכנס למבואות המטונפות אלא על כרחן צריכין לוטר דאינו מהרהר
במרחץ כלל ונזהר טפי ממה שנהג במבואות המטונפות וא"כ אפילו
מתוך הלכה שאינה (לא) פסוקה נמי שרי: כתב בבבבנות מיימוני
פרק ד' דת"ת (אות ב) בירושלמי (שבת פ"א ה"ב) אמר אם אתה יכול
לשלוש השמועה עד משה רבינו שלשל ואם לאו או תפוס ראשון
ראשון או אחרון אחרון מה טעם והודעת לבניך ולבני בניך וגר כלומר
עד יום אשר עמדת בחורב (בבבבנות ד' ט"ז): בבבבבנות אגודה (חגיגה ט'
ב) כתב בשם ראב"ה (חגיגה פ"ב ס"ט תת) הא דאין דורשין בעריות

פרישה

רמז (ב) ומאד מאד צריך אדם וכו'. גם כן כמנ לרץ אלס ונאסר העור רש סימן כ"א כמנ ג"כ לרץ אלס
עצום (ולקמן רש סימן שלי' לפני רשואה) ונעצות אסור (פ"ד מ"ד) מלך מלך הוי שפל חס ונחשן משפט רש סימן ט' גבי שוחד ורש
(ה) כמנ טעם אלא ללכך ע"ש:

חדושי הגהות

רמז (ב) כבר הלאס הרי כ"י נצרים שפטים מקום לה שפטים (ה) והל' נוסח א"ס גם כן:

הגהות והערות

(ט) תיבת יי"ן ליתא ברבים לפנינו: (ל) תיבות יפני שאי אפשר וכו' במקומות המטונפים וכן בסמוך תיבות יהי מוכח בהדיא דשרי וכו' עד תיבות
במקומות המטונפים עכ"ל מהר"א: ליתא ברבים הגדס וטעמו ע"פ ד"ס כתי', ותיבת "אסור" המוכח אחר תיבת המטונפים נוסף ע"פ אורח מישור שהיה כן בלוח
הטעות שכתב ד"ס הגדס: (לא) תיבת "שאינה" נוספה ע"פ ד"ס כתי': (לכ) כ"ה ברבים כתי'. ובבבבנות הגי'סא "סוד" עריות: (לג) תיבות "במקום
אחר הולכים אחר דעתו וכו' שאלו היה אלו יעשו" נוספה ע"פ ד"ס כתי', וכן הגיה האורח מישור בלוח הטעות שכתב ד"ס הארץ הגדס, ולפניו ברשב"א הגדס
שאין אלו "כרבים" ממש "במקום רבם" אילו יעשו שלא כדבריו יקילו בכבוד רבם במקום. כתבא דאיתא (פסחים נא ע"א) רבא"י שלכם נהגין בו היתר כרבים
שלמים כל חלב לרבות חלב שעל הקרב. ובמקום כ"י: (לד) עיין אנציקלופדיה תלמודית כ"ז ט"ז שכתב ציון 281:
רמז (א) כ"ה הגי'סא ברוב ספרי הסוד. בדפוס וא"י חזקוניא, פ"ב ד' שאקו ובסוד שכתבירי ב"י ובכתי' לונדון ופרס הגי'סא "השגת יד" וכו'
בשריע כאו:

רבי אלעזר גדולה הצדקה מכל הקרבות וכו'. עוף פרק לול
וערס (סוטה טז:). ופירש רש"י נמנר לה' מנחם. הכל מכלל זמן
מנחם ואשם ועולה ושלמים כולם זמן הס: ופ"ש אמר רבי
אלעזר כל העושה צדקה כאילו מלאו לכל העולם חסד וכו'.
גם זה שם:

ג ופ"ש וכל הפרחם על
העניים הקדוש ברוך הוא
מרחם עליו. גימטא סוף פרק
שולל (שם קט:):

בה יותר מכל מצות עשה כי אפשר שיבוא לידי
שפיכות דמים שימות העני המבקש אם לא יתן
לו (ט) מיד כההיא עובדא דבן זומא.
[בדק הבית] נראה לי דטעות סופר הוא וצריך לכתוב
נחום איש גם זו דאיתא במסכת תעניות (כא).

וכל המעלים עיניו ממנה נקרא בליעל וכאילו עובד עבודה
זרה. נפרק קמא דכ"ב (י). ונפרק מילתא האשה (מסות סא). פני
רבי חייא בר רב מדיפמי רבי יהושע בן קרחה אומר כל המעלים
עיניו מן הצדקה כאילו עובד עבודה זרה כפי הכא (דברים טו ט)
השומר לך פן יהיה דבר עם לנכך
בליעל וכפי הכא (שם י ט) ילאו
אנשים מי בליעל מה להלן עבודה
זרה אף כן עבודה זרה: ופ"ש
וגדולה מכל הקרבות דאמר

[עד כאן] וכמה פעמים נצטוונו בה בעשה ב. ועוד יש לא תעשה למעלים עיניו ממנה שנאמר (דברים טו ז) לא
תאמץ את לבבך ולא תקפרץ את ירך מאחיך האביון. וכל המעלים עיניו ממנה (ג) נקרא בליעל וכאילו עובד
עבודה זרה. (ק) וכל הזהיר בה מעידה עליו כי הוא זרע ברוך ה' (ד) דכתיב (בראשית יח יט) למען אשר יצוה
את בניו (ג) ואת ביתו אחריו ושמו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט. ואין כסא ישראל מתכונן ודת האמת
עומדת אלא בצדקה (ה) שנאמר (ישעיה נד יד) בצדקה תכונני. (ו) ואין ישראל נגאלין אלא בצדקה שנאמר (שם
א כז) (ו) ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה ואומר (שם נ א) שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה
ישועתי לבוא וצדקתי להגלות. (ז) וגדולה מכל הקרבות דאמר רבי אלעזר גדולה צדקה ט מכל הקרבות
(ח) דכתיב (משלי כא ג) עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח. ואמר י רבי אלעזר כל העושה צדקה יא
כאילו מלאו לכל העולם חסד שנאמר (תהלים לג ה) אהב צדקה ומשפט חסד ה' מלאה הארץ:
ב ולעולם אין אדם מעני מן הצדקה (ט) ולא דבר רע ולא היוזק מתגלגל על ידה שנאמר (ישעיה לב יז) והיה
מעשה הצדקה שלום: ג וכל המרחם על העניים הקדוש ברוך הוא מרחם עליו. ויש לאדם ליתן אל לבו

דרכי משה

מקום הראוי והרוב מחירים יש לילך אחר רבים: וכתב מהר"י
ז"ל (תהי"ד ח"ב) סימן רמ"א דאין כח ביד הרבנים עכשיו להקל נגד
הפוסקים שכתבו בדבר לאיסור כי אין יחבן שימלא איש לבבו לחלוק
על החיבורים שנחפשו ברוך ישראל אם לא שהוא מקובל מרביתו
הגדולים דלא נהיגי הכי כאשר הוא בידנו בקצת מקומות אבל מסכרת
עצמו לא עכ"ל. ועיין עוד מאלו הדינים בחשן המשפט סימן כ"ה:

פרישה

ד"ש (סנהדריה ולי נראה דהוא מלי להלל הקהל דאין תשפט מן ספק (סנהדריה
טו). וגם נראה לי דהוא דאין ספק פ"ה שכל די עניים ישראל נדקק ותשפט תפוקין
הגולה שחמור לין תשפט פסדה ופסדה נדקק וזמן שחמור רשע נשפון וכל די הגולה
הספק שלם והספק שלם וזמן שפירש רש"י פל פסוק כי די פל כה יד וגר (שם י טו)
ספק ישראל הם גמול פל הספק שלם חסד תשפט מן ספק וק"ל ועיין
מדרש שרשי מקל פס גמול הספק ופסדה כל הספקים שפוק מיל להספול דהס
טורסלס אל פס תשפט פסוק וגר (סנהדריה טו) זה הספק אחר ספק פ"ה מזה שם.
עד כאן הענין: (ו) ציון במשפט. ראה לומר הפיר עממה תשפט
תפדה ופסדה הם האנשים שישוץ למוסר יגאלו פסדת נדקק. גם מ"ש שמו
משפט ועשו נדקק ראה לומר ג"כ משפט כסדר גמולת הפיר. ומ"ש עשה
נדקק ומשפט נמנר לה' מנחם ראה לומר נדקק תשפט וי וכן מקדים
נדקק למשפט חסד ג"כ מנחם הספק שמיא אחר זה אהב נדקק ומשפט
ספק ה' מלאה הארץ דאס לל כן הוא ליה למימר נמי ספק ורמזים (כל)
[מלאה] הארץ כמ"ש הוהש (ב ט) שגמד נדקק ומשפט יתן לו ספק
ורמזים ח) כמ"ש ורשפון לי לפולס [וארשפון לי] נדקק ומשפט וספק
ורמזים: (י) דכתיב עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח. משלי
כ"א ג' ופירש רש"י נמנר לה' מנחם שכל הקרנות זמן הס: (ס) ולא
דבר רע ולא היוזק מתגלגל על ידה וכו'. כי הכנה מלוא אפי"ס

חדושי הגהות

[ג] דברים אלט מתארים ציטות (פס). ולמה לומר שאלו הוא לטעם מזה הצדקה הוא מורה עליו כי מזה ישראל הוא כמחמור שם שלשה סימנים וכו':
[ג] ואת ביתו אחריו ושמו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט (שם): [ד] ואין ישראל נגאלין וכו'. הוא מיתרם דעולל פרק פולין
(שם קט:):

הגהות והערות

ישיעתי לבא וצדקתי להגלות: [ז] ועיין במהרש"א סוכה פט: ח"א ר"ה גדול:
[ח] ועיין ברש"י: [ט] ובגמרא דילן גדולה העושה צדקה יותר מכל
הקרבות וכו': [י] כ"ה הגירסא ברפוס ואין אל חגיגא ושלוחין וכתבי
לונדון וכו' בגמרא סוכה. בשאר הרפוסים הגירסא "אמר" וכו' בה"ה בבי
וברפוס פייבי די שאק "ואמר רבי אלעזר" מושט: [יא] כ"ה הגירסא בכל
הרפוסים הקדמונים והראשונים ובכל הכתי וכו' בשם כתי המבאר בדקדוק
סופרים שם (ואפ"י שהגמרא הביאה את הפסוק "צדקה ומשפט" יש לפרשה
כמיש הפירש כאן ועי"ש עוד בהגהת בדקדוק סופרים). וברפוס קיינסבורג
וילנא הגירסא "כל העושה צדקה ומשפט" (ונראה שהוסיפו כן ע"י חידוש
הגהות שברפוס דיהנפורט) וכו' הגירסא בגמרא שלפנינו: [יב] בגמרא שם

(ק) מיד כההוא עובדא דנחום איש גם זו וכמה. כל"ל והעומד
ליהל פס"ג דפנתי דף כ"א (פ"א) וכן ליהל תפריס אחרים ופס"ג (פ"א):
(ג) נקרא בליעל וכאילו עובד ע"א. כפי הכא פן יהיה [דבר] עם
לנכך בליעל וכפי הכא ילאו אנשים מי בליעל מה להלן עבודה זרה אף כן
עבודה זרה. פרק קמא דכ"ב: (ד) דכתיב למען אשר יצוה את
בניו (ואם חסד אחריו ושמו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט) וגר. ולפי זה
כפי וצדקה ה' יהיה לגר גדול "ונמנר" ט כל גוי הארץ ופסדה קרל
הוא למען הפס ה' על אברהם את אשר דבר עליו ונמנר שכל יד הספק
מזה הנכרה על אברהם ועל אברהם ללא דוקא קאמר אלל ראה לומר על
מיו ההולך מדרשו זה שכתב ארע כך ה' ראה לומר שגם הרע מדרך על
יד הספק שטעם ולפי זה מה שכתב "מעידה" עליו ראה לומר המורה
מעידה עליו והיוסר נראה דראה לומר הצדקה מעידה עליו כי מאחר שכתב
לאברהם שיהיה מיו אחריו לעשות נדקק חס טמן נדקק הכי נדקק מעידה
עליו שהוא מורה אברהם שהיה כך ה' [ג] ומה שכתב ארע "נכר" וכו' ראה
לומר של אברהם שהיה כך ה' ועל דרך זה אמרו (ישעיה פט). שלשה סימנים
יש לומר אברהם גמלי ספקים פ"ש רמזים: (ה) שנאמר בצדקה
תכונני. דאס חסוני אכל מני סימנים ק"ל ד וכוה מלי להלל קרל
דוהוק ספק (סנהדריה ולי נראה דהוא מלי להלל הקהל דאין תשפט מן ספק (סנהדריה

[ג] דברים אלט מתארים ציטות (פס). ולמה לומר שאלו הוא לטעם מזה הצדקה הוא מורה עליו כי מזה ישראל הוא כמחמור שם שלשה סימנים וכו':
[ג] ואת ביתו אחריו ושמו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט (שם): [ד] ואין ישראל נגאלין וכו'. הוא מיתרם דעולל פרק פולין
(שם קט:):
[ב] ועיין בזה ברמב"ם פ"ז ממתנות עניים היא ובבאור הגר"א כאן (ס"ק א):
[ג] וכו' ברמב"ם (פ"י מה"ל מת"ע היא) שהרבה מדרבי הטור בה"ל צדקה הם
מהרמב"ם וכו' שכתב בסוף סימן זה: [ד] וכו' במצודות דוד שם. ועיין
במקורות וציטות ברמב"ם מהורות פתקל שם: [ה] בש"ס דין בשבת,
ובמהרש"א צא. הגירסא "אין ידושים נפרית" וכו'. (וכי' בחדושי אגרות במהר"ל
ובמהרש"א ובעין יעקב) ובהגהות ר"ם במהרש"א שם כתב "הרמב"ם פ"י מה'
מתנות עניים (ה"א) וכן בטור יור"ד סי' רסו איתא ישראל ובכ"ל למבין ושב"ה
בצדקה" ועי"ש עוד כמה שהאריך (ועיין במקורות וציטות ברמב"ם שם מהר'
פתקל ובפרישה כאן אינו): [ו] כ"ה בב"ב (י). היא יר"י אומר גדולה צדקה
שמקרב את הגאולה שנאמר כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה

ומ"ש גם יתן אל לבו כי הוא גלגל החזור בעולם וסוף האדם לבוא לידי מדה זו ואם לא הוא יבוא בנו וכו'. גם זה נרמז בסוף פרק שולל (טז):

ד' ומ"ש ואמרו חכמים בכל דבר אסור לנסות את ה' חוץ

מדבר זה וכו'. כפרק קמא דמעניות (ט). ומיהו משמע הסם דממעשר דוקא הוא דשרי לגמרי לכל בשאר דקדק לא כן: ומ"ש ומניעתה תרחיק הקרובים וכו' ומקרבת הרחוקים וכו'. (מימלא דנני יוסף פרק סלק (פסחים קג: כה):

שכמו יג' שמבקש בכל שעה מהקדוש ברוך הוא שיזמין לו פרנסתו וכמו שמבקש מהקדוש ברוך הוא שישמע שועתו כך צריך שישמע שועת העניים. ואף גם זאת שהקדוש ברוך הוא (ט) קרוב לשמוע צעקת יד' עניים שנאמר שועת עניים אתה תשמע לפיכך יש לו ליהדר מזעקתם (י) וגם כי ברית כרותה להם שנאמר (שמות כב כו) והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני. גם יתן אל לבו כי הוא גלגל החזור בעולם וסוף האדם לבוא לידי מדה זו ואם לא הוא יבוא בנו או בן בנו (יא) ואל יעלה בלבו עצה יד' לומר איך אסור ממנו ליתנו לעניים כי יש לו לדעת שאין הממון שלו אלא פקדון לעשות בו רצון המפקיד וזה רצונו שיחלק לעניים ממנו וזהו החלק הטוב שיהיה לו ממנו כדכתיב (ישעיה נח ה) והלך לפניך צדקך: ד' ועוד כי הדבר בדוק ומנוסה כי בשביל הצדקה (יג) שנותן לא יחסר לו אלא אדרבה תוסיף לו עושר וכבוד כדכתיב (דחיב לא י) מהחל התרומה לביא בית ה' אכול ושבע והותר עד לרוב כי ה' ברך את עמו וכתיב (מלאכי ג י) הביאו את כל המעשר אל בית האוצר ויהי טרף בביתי ובחנוני נא בזאת אמר ה' צבאות אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די (יד) [א] ואמרו חכמים בכל דבר אסור לנסות את ה' חוץ מדבר זה כדכתיב ובחנוני נא בזאת. ועוד כי היא דוחה את הגזירות הקשות כג' וברעב תציל ממות כאשר אירע לצרפית (מ"א יז יג) בשביל עונה קטנה כה' שנתנה לאליהו. ומניעתה תרחיק הקרובים לשכינה ממנה

פרישה

שטסה התלויה מ"מ י' לי חזק מתקוט אחר גופו על דרך משל אם הולך לים הכנרת מצורך הקור הוא קשה לגופו ודומה לה: (ט) קרוב שישמע צעקת עניים. לט' רחם לומר שהעני נעק על העני שאלו מפרנסו אלף נעק נחמנו על שהוא סגר כל והקריה טעם על מי שם צדו למפרנס נמלס ה' עליו וטעם שטסה: (י) וגם כי ברית כרותה להם שנאמר והיה כי יצעק וכו'. ראה לומר דני יעקב כל פעם שלעק ישמע שופט: (יא) ואל יעלה בלבו פיגא (עצה) לומר. כלל: (יב) והלך לפניך צדקך. רמז להמדרש (פרק ור"א מ"ד) דשלה אהבים י' לחדש אשמו ומנו. וממנו. ולקדמו יח. וכלם שחטס

דרישה

רמז [א] ואמרו חכמים בכל דבר אסור לנסות וכו'. כתב ב"י ומיהו משמע כפרק קמא דמעניות דמעשר דוקא אבל בשאר צדקה לא ע"כ. והוא מטעם שכתב מורי ורבי שהבאתיו בפרישה (אח"ד). ונלע"ד דלהכי כתב הטור דמותר לנסות בצדקה משום דסבירא ליה דצדקה היא באה ממעשר וכמו שכתב בסמוך בסימן רמ"ט דאחז מעשרה מדה ביעונית ולכן גמי מביא רבינו לפני זה פסוקי דמעשר הביאו את כל המעשר וכו' משום דסבירא ליה דסתם צדקה היא מעשר כספים ודין אחד להם. ועוד יש לומר דסבירא ליה לרבינו דהנותן צדקה כרינו דהיינו מעשר מריח שלו או חומש אין טעם לחלק בין מעשר כספים למעשר תבואה ודוקא נותן שיעור הוא דאסור לנסות וק"ל: כתב

חדושי הגהות

[ה] לא מלאמי מקרא זה רק טעמו (ל' מה) ולומר ולעקם פנים ישמע טר:

הגהות והערות

הגהות: (א) עיין ברמ"א ס"ד וכפ"ת אות ה': (ב) וכו' כהרש"ל על הסמ"ג ל"ח ד' עי"ש: (ג) נראה דצ"ל יאכל וי"ל בכל פעם שמוכרים נשמות ולא דוקא ביה. אבל הרמ"א כתב דח"ל יומה שפוסקים צדקה עבור המתים ביום הכפורים ולא ביו"ט וכו'. מבואר שדבר רק על יחידים. אבל הב"י כאן לא הביא את הרמ"א בלשון זה רק כתב י"מ שפוסקים צדקה עבור המתים ביוה"ט וכו'. ולא כתב י"מ ביו"ט וכן בס"ס רמ"א כתב בסתמא אחרים בני הישובים שבאים לקהלה ראש השנה ויהי ומוכרים נשמות ונודרים צדקות וכו'. וכן באורח חיים חר"א כתב דח"ל יומה המדברי מה שהורגלו ליתור צדקה ביה עבור המתים ולא הזכיר י"מ ביו"ט ויחבן דגירסא אחת נודמה להם: (ג) עיין בביתור הגר"א כאן (סק"ה) שהביא מקורות לזה: (ד) כ"ה בטור שדפורי ב"ח ופרישה וכו' דפוס ויהתפוסט דפוסים המצויים. בכת"י ובדפוסים עתיקים ובטור שדפורי ב"י הגירסא י"שביב בד הקמח. דפוס זה והפוסט יענה קטנה וכו' במלכ"ס שם: (ה) מראה פקוס זה הובא בח"ה דפוס ויהתפוסט ובדפוסים המצויים שולבה הגהה לרבי הבי. ואף שהגמרא שם דברה בענין הכנסת אורחים כמ"ש גירולה לגיטה וכו' ופריש"י יאכילה שמאכילין אורחים מ"מ הביאה לענין צדקה. (עיין בדרישת הרמב"ן על קהלת כתיב הרמב"ן (ח"א הוצאת שעזעל עמוד רח) שכשירב בענין הצדקה הביא גמרא זו וכתב ע"ז ועוד אסור בענין האכסניא וכו' עי"ש בחדושי אגרות לטהר"ל:

כתב סמ"ג (עין קמ"ח ע"כ) נרץ הטמן שלא ימסור צדקה רמח א ופי' שאינו רוצה ליתן וכו'. נפרק קמל דכ"כ (דף ס:) שטמן ולא ממסר לא דיו שאינו מקבל שכן על מה שטמן אלא שמתנישין אותו דמיא נפרק קמל דכ"כ (י:) נפנה ואמר רב גמליאל נדקה תרומת גוי וחסד לאומים חטאת (משלי י' לה) נדקה וחסד שאומות העולם עושים חטא הוא להם שאין עושים אלא להפסיד וכל הממסיר טפל גביהם: כתב הרמב"ם בסיומן ר"י מה שפוסקים נדקה עובר הממסר חוס הכפורים י"ז להם אסמכתא שכתוב בסוף פרשת תלוי (שמות ל') הכפורים אחת בשנה יפטר וממין ליה (שם יז) ונפשו איש כוסר נפשו ונתן טעם לדבר מה מועיל למת שהיה טמן נדקה בעצמו וכמו שאלו נתן בעצמו רשע אינו מועיל לו וכממנו סלוק צעור אורח חיים סימן תרכ"א (דף שס.) ד"ה כפב המדבר (כז) (א):

רמח פרטי רמזי דינים המיוחדים המבוארים בזה הסימן

(ח) כל דבר שנותן אדם לשם השי"ת יהיה מן הטוב והיפה שבבכסיו:

א כ"ל אדם חייב ליתן צדקה אפילו עני המתפרנס מן הצדקה וכו'. מימנל דמר וזעזל נפרק קמל דניטין (י:) ופי' שאינו רוצה ליתן או נותן פחות ממה שראוי ליתן בית דין כופין אותו עד שיתן מה שאמדהו ליתן וכו'. נפרק קמל דכ"כ (י:)

מן כמה יהיה צעיר ויהיה כאלו העיר י"ב חודש ונמנל (ב.) ולכל מילי מי צעין י"ב חודש ורמיהי שלשים יום לממנו שלשה חדשים לקופה ששה לכסות משנה לקטרה שנים עשר לפסי העיר אמר רב אפי' כי תן נמי ממניחין לפסי העיר. וכמס' ה"ר"ף (ה:) והר"ש (פ') לקופה ששה לכסות משנה לקטרה שנים עשר לפסי העיר אמר רב אפי' כי תן נמי ממניחין לפסי העיר. וכמס' ה"ר"ף (ה:) והר"ש (פ')

דרכי משה

רמז (א) כתב הרשב"א בתשובה (ח"א) סימן תקפ"א מי שהקדיש דבר לצדקה ורוצה לכתוב שמו על דבר שהקדיש להיות לו לזכרון תמיד אין מוחין בידו ואדרבה ראוי לעשות כן וזו מדה חכמים ומנהג ותיקין ליתן שכן לעושי המצוה עכ"ל (כז):

פרישה

רמח (ב) אפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב ליתן וכו'. דין זה הוא נפרק קמל דניטין דף ו' ריש ע"כ ח"ל אמר מר בן אבילי עמי המתפרנס מן הצדקה יעשה נדקה ושוב אין מראין לו סימני פנים משמים: ופי' שאינו רוצה ליתן וכו'. וכו' כופין אותו. לא קאי אעני. וז"ל מרישה: (ג) בית דין כופין אותו עד שיתן מה שאמדהו וכו'. ומס' המספוס וא"ל ה"ל כופין וה"ל מתן שכרה כפוב נדה דכפי' לממן יצחק דשמי נדקה דליכא מרי לאוי לא חלמן ולא חקפון דדוקא מטום פשה שאין זה לאו אס' מתן שכרה נדה אין כ"ס דין טקקין לו:

דרישה

שכן לעושי מצוה והוא מתשובת הרשב"א סימן תקפ"א. עד כאן המנהג:

רמח (א) אפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב ליתן וכו' ופי' שאינו רוצה ליתן בית דין כופין אותו וכו'. זה לא קאי אעני שהרי לקמן סוף סימן רנ"ג כתב רבינו עני שנתן פרוטה לצדקה מקבלין אותו ממנו ואם לא נתן אין מחייבין אותו ליתן וכן כתב הרמב"ם בפרק ט' מהלכות מתנות עניים (ה"ט) והוא מתוספתא (פ"ק) (פ"ד) דפיאה (ה"י) ובאמת ששם בפיאה "ובמיימוני" כתב ח"ל עני הנותן פרוטה

חדושי הגהות

רמח (ב) ויורדין לנכסיו נפיו ק הוא מרמזים וכו' וכו' גם צעור (כ"ס):

הגהות והערות

(כז) בדפוס שלישי חזרי אל חגיגה וכתב"י לונדון הגרסא "ליהור מאור וליהנה כראוי". ובכתב"י פריס "ליהור בה וליהנה כראוי". ועין בבית כאן: (כז) וחגיגה הרמ"א ב"י רמז סט"ז ע"י: (כז) וחגיגה הרמ"א דין זה בסימן רמז סט"ז יג:

רמח (א) בכתב"י פריס ובדפוס שלישי חזרי אל חגיגה הגרסא "כופין אותו ומכין אותו". ובמס'ה דוקא על הרמב"ם (פ"ד ה"י) על פשיכ הרמב"ם "כ"ד כופין אותו ומכין אותו מרדות" כתב וכ"כ הסוד ייד סימן (ת) (רמח): (כ) גרסא להגיה "מר וזעזל" דכ"ה בגמרא ובכ"י. ופי' ידוע אין מראין וכו' היא סימנא דרב יוסף שם:

12

13

דמיון א' אפילו עני המתפרנס מן הצדקה ב"י. היינו נשום לו פרנסתו בלאו הכי, דאם לא כן אינו חייב ליתן צדקה, בדלקמן סימן רנ"א סעיף ג' (וזהו). ומכל מקום מותר לו להשפרם מן הצדקה אם אין לו קרן שיוכל להשפרם מן הריעות, בדלקמן סימן רנ"ג סעיף

כ': ב בית דין כופין בור'.
לא קאי אעני, דעני אין מחייבים
אותו, כלקטן סימן רנ"ג סעיף ח',
וכן כתב בדרישה (א"ח א'). ולפי מה
שכתבתי בסמוך (פ"ח א') לא מוכח
מדי, ד"ל דאם יש לי פרנסתו
מחייבים אותו, ולקטן סימן רנ"ג
מ"ירי כשאין לי פרנסתו. והשאל
ניחא נמי מה שהקשה בדרישה מאי
קא משמע לן דמקבלים ממנו (סימן
רע"ט) הא אפילו חייב ליתן, כמו

מלאה וגו' ⁽¹⁾ ויש אומרים דוקא ⁽²⁾ בנתינת מעשר מותר לנשים
הקדוש ברוך הוא אכל לא בשאר לדקה:

סימן רמה

מי חייב בה ומי ראוי לקבלתה. ובו ח' סעיפים:

א"ל: כל אדם חייב ליתן צדקה = א אפילו עני (ה) הסתפרנס מן הצדקה חייב ליתן ממה שיתנו לו ופי' שנותן פחות ממה שראוי (כנה) לו ליתן: ב (א) בית דין: ג כופין אותו (ד) ומכין אותו מכות מרדות עד שיתן מה שאסדונו ליתן

[8] [2] כי ויורדים לנבסיו = ד' (8) (2) בפניו ולוקחין ממנו מה שראוי לו ליתן:

זיאוור הגרמא

רמב"ם [א] בית דין בושין בריהו הדיין (ה' ר"א) (ע"א סימן כו) אמה שכתוב בבבא בתרא ח' א' לחמשיה בריהו למסי העיר בריהו ופסי העיר תנן במתניתין שם דלפסול. ושם ב' כי הא דרבא בריהו ועיין תוספות שם ד"ה אכפיהה, ולריי נראה בריהו: [ב] ומכין בריהו כמו שכתוב בפרק הובוב (טומטו פ"ו ע"א) כמה דברים אמורים בריהו: [ג] יורדים בריהו בפסול עיין לעיל סימן רמ"ה שפין ד' בהגהה, ועיין [באן] שפין ב'.

פתחי תשובה

מעשה, היינו אם עושה על מנת להתעשר, אבל בשביל טובה אחת כמו בשביל שיחיו בניו וכדומה אסור לנסות, ע"ש. ועיין בזה בספר מרשת דרכים בדרך האחרים דרוש שלישי (י"ח נראה דזה יזון כהא) 1 (ב) בנתינת מעשה. עיין בשאלות עיבין חלק א' (סקן) סימן ג' (י"ח וסבול) שהשיב על הרמ"א, דרמב"וי משמע ברמב"ם כסמים נהוה עלמא האינא קאי, ובאמת זה אינו, שלא נאמר זה על מעשה כסמים ולא שרי לנסוי ביה, דאינו אלא עזקה, ע"ש. וכן כתב הגאון בעל שליה והוא ברקוס אמשטרדם דף (רפ"ב) (רס"ב) וסבסו מגילת פרק ט' ספד ענין עזקה ומהו דריש ט' ספד (רס"ב) דרוקא במעשה תבואה הוא דשרי לנסות, אבל לא רמב"ם כסמים. וזהו שכן הדין ברמב"ם כסמים.

יבוא (א) המהפכנים, כתב הש"ך (פ"א ח) היינו בשם לו מפתחו כלל
הכי, דאם לא כן איז חייב ליתן דוקא, דלקמן סימן רנ"א סעיף ג',
ומכל מקום חומר לו להפסיד מן הדוקא אם אין לו קרן שיוכל להחזיר
מן הדוקא, דלקמן סימן רנ"א סעיף ג', עכ"ל: (ב) בשנייה ר"ל דוקא
נפשו, לאסמיק אם איז כאן דלין יורדין לנכסיו עד דמועדן לו אם אפשר,
ולא ברע תשוב ויחזי שחזרו כחיהו סימן ק"ו ויעל סימן רמ"ח סעיף (ג')
(ד) כהנ"ה, עכ"ל הש"ך (פ"א ד):

לנסות, אבל לא במעשור בספים, ע"ש. וכן הסכים בספר משנת חכמים (אגלי) הלכות יסודי התורה דף י"ו ע"א (עמוד ל' ד"ה וזאת), ע"ש:

רמב" (X) בסוגי, עיין באר היטב (ס"ק ב') בשם ש"ך דדוקא במניו כו' עד הרמב"ם לית אם אפשר, ומשמע דאם אי אפשר לארזעי יורדין לנכסיו שלא במניו, רציין בספר בית מאיר (אח"כ) סימן ע"א סעיף ב') שהשיג עליו:

2717 מדרש"א

רמב" (א) ישיב טעמא ד'יורדי'ם' אבסורד, דס' הסתמך על הוה אלו רזא ליתן כלל, ונא עני הספס, אס' תולין מידו, ספר מחנה אפרים דין ישיב ומהנה סימן מ"ד: (ב) ישיב ס"ק ג' דאיכא בה גמי' איוון, ואס' הלל יומק לעסס השמע דלן סימן, דסא כח כחשוכה רבסיה (ואי סימן חסד) דלן סימן על השנה

אוצר מסרשים

רמח"א (שער מט"א) כל אדם חייב ליתן צדקה וכו' ופי' שנותן פחות ממה שראוי לו ליתן בית דין בוסין אותו. מרובי המעטה לפיכך מיק' ד' מהלכות מהות עניים (ולגמ' י' משמע דאין בזה חייב על הכות דין לכוין, ואעפ"י דאיכא בזה לאו,

[illegible]

והיה ספק אם אלו כן ראוי ויורדו לעכשו עד שדורשין ליה אם אפשר דלא
 כדכח ברי, ומשפט דאם אי אפשר לאודועה יורדק לעכשו שלא בפניו, ולדרי
 לא אמר, ואין יורדק לעכשו לא בפני להוציא דקדק אפילו היבא דלא אפשר
 לאודועה, דאין משפט במסכתות (דף ס"ח ג') והוא (דף ק"ז ג'), וגדלה מה
 אפילו בפניו ובטחוהו שהן יתר על של מביאר מדברי הרמב"ם בפרק י"ב מהלכות
 יבשות (נחליו ין) דאין מפרסמין אהון מנכסיו אפילו הוא אמר משום שהן ניוזין
 בתורה דקדק אפין יורדק לא בצדקה, וכן כתב הרמ"ם שם, וכן פסק
 שו"ת אדוני אמן ד"ר א"א (שם ג'), וכל שכן בצדקה, שהיא אפשר שהיא עושה
 דקדק באשר הוא שם, וכמו שכתב הכסף משנה סוף הלכות נחלות, ע"ש, ולפי זה
 קצתם דקדק לא דמי לחוב, ועיין ברביב"ש והבא בחי"ס ספן ר"ס א' שם
 יאיתי שגם השי"ן חור בו בספר נקודת הכסף והביא ראיות הגיל, ובחיבוריו להרמב"ם
 (דף ארבעים)

רמב"א (עמוד ס"ח א) כל אדם חייב ליתן צדקה וכו' ופי' שנותן פחות ממה שצריך
 לו ליתן בית דין בוסין אותו. מוכרי השטנה לטעם פרק ד' מהלכות מתנות
 עניים (הלכות ט' משמע דאין בזה חיווב על הנותן דין לטעון, ואע"פ דאביב לא לאו,
 אע"פ אלא רשות טעין דין, והוא דלא קיימא על הכי, אלא דהוא דאביב לא נגמר
 מתחייבים בית דין לטעון אפילו מצוה עשה שמתן שכרה בצדה, ודאיה סמך שכתבו
 בחז"ק סימן ר"ל"א (עמוד ט') גבי פדות חטאים חיווב על הנותן דין, והסמך גמי הם
 מצוה עשה שמתן שכרה בצדה כדאיתא בירושלמי (נבבא סבא דא חלמ' הן, והבאר
 בהנחתו סימיותו שלמי חלמ' נבבא ע"פ פ"ה) ואפילו הכי אמר רבתי דין מודהדין
 עליו, שמע מינה דהייבא דאביב לא נגמר מודהדין ומתחייבים בית דין, והתא דחז"ק
 סימן ע"ד (עמוד ט' בהנח) גבי השבת העובת שכתב דאמי אלא רשות הייתי משום
 דאמי לא נגמר אלא לאו היתקן לעשה, תשכן בספר בית הלל (נחנח לכן המבאר כי
 ר"ל) שכתב דאם הוצא ליתן צדקה לפני הווא אמי ודאיה לקבל יצא, כמו שכתבו
 גבי שלוח מנות באר"ה (סימן תרצה עמוד ד' בתוס') (יד אברהם)
 ג' (ע"פ אפילו עני התפרנס מן הצדקה חייב ליתן, כתב חסיד (ס"ג א) (והנבא
 בבאר היטב ס"ג א) היינו כשיש לו פרנסתו בלא הכי, וטבל סתם מותר לו ל
 להתפרנס בו, עד כדלקמן סימן רצ"ג עמוד ב', וחזקתו, דשם כתב המבאר הוא
 דאסור להתפרנס מן הצדקה כשיש לו פרנסתו בלא הכי, כפי הענין המבואר בפעם
 א' שם, הוא דאם קיימ' כשיש לו פרנסתו בלא הכי, יכול לישלם עד שיחלף לו קרן כדי
 שיפרנסתו הוא וכן וכו' מהירות, ע"פ. ואם כן בוסן חטאים אסור, וז"ל זה דאפילו
 עני כי הוא רצא דמגרא גנין דף ד' ע"ב, ועוד, במגרא שם משמע דאפילו אין
 לו פרנסתו בלא הכי חייב ליתן, דאמר תתם (ג"א) מאז דחתיב (נח"א א' י"ב) אם
 שלמים וכן רבים, אם רואה אדם שמתנותיו מצומצמים עשה מהם צדקה, ואחרי
 זה אמר אפילו עני כ"י, משמע אפילו אין לו מנות בצמצום, ולחלל דמי חש"ך,
 יותר נראה לומר דכאן מיידי באין לו פרנסתו, ואפילו הכי חייב ליתן שיעור המבואר
 בסימן רמ"ט עמוד ב', ובסימן רצ"א מיידי בחובה, כמו לפרנס אביו ואמו,
 פרנסתו קודם, שהם מצאתו כשיזו אר"ה סימן תרצ"ד ס"ק א' שיטתא דלחרי,

רמב"ם א. מיתרם דמ'
 ושמעיה גיטין דף ו' ע"ב:
 ב. לטון הסוד (מחיד סו)
 מדברי הר"ף (כנא כהנא)
 ג. והרמ"ם (שם ס"א)
 סימן ס"א והמיתרין דרמא
 ויהא כעיד וכו', ובריתא
 שלשים יום לתחמוי וכו',
 כנא כהנא דף ו' (גין)
 ד. (גין) ומהא דרמא
 וסמיה לרב נתן בר אמי
 וסמיה מיהא וכו', וסמיה
 (גין) וכחכות דף
 מ"ט ע"ב וכתרונה
 כהנא שם כחכות ורמא
 וסמיה, וכן כנא
 הרמב"ם כהנא ד'
 וסמיה מחנתי עניני
 וסמיה מוסקס (ומגין)
 כנא כהנא ג. כ דיה סא
 ומקטין: דין כחכות יח. א
 וסמיה וסמיה: סמיה שין קסב
 ג. ג. סמיה סימן רמא: וכן
 וסמיה דמא חריתא שרם
 (סמיה)
 א. רמב"ם שם: דין שם:

מ"ב ע"ב

עם ציונים מהש"ך
(ג) ב"י נאס ד"ס ומ"ס
זלמון דבך משפיע ש"ס
ש"ס

הגהות והערות

[illegible]

נקודות חכמה

[illegible][illegible]

רמט פרסי רמז דינים המבוארים בזה הסימן

[טו] אין צדקה גדולה מלהשיא בתולות צניעות: [טז] איזה יותר גדול בין בית הכנסת או צדקה:

א **שיעור נתינתה אם ידו משגת יתן כפי צורך העניים** וכו'. יתפטר ענין רין

סימן רמט

פרסי רמז דינים המבוארים בזה הסימן:

[א-ב] כמה יתן לצדקה בכל שנה: [ג-ה] ימים העני בדברים וצדקה לאחרים שיעשו צדקה ויתן צדקה בסתר: [ו-ז] שפחה מצלות בצדקה: [ח] להחזיק ביד הפך כדי שלא יצטרך לבריות: [ט] נתן מרובה לעני קודם חפלה:

א **(ב) שיעור נתינתה אם ידו משגת יתן כפי צורך העניים ואם אין ידו משגת לכל צורך העניים יתן כפי השגת ידו. וכמה הוא יתן עד חומש נכסיו מצוה מן המובחר. ואחד מעשרה מדה בינונית פחות מכאן עין רעה. וקאמר בירושלמי שנה ראשונה חומש מהקרן מכאן ואילך (ג) חומש מהריוח בכל שנה:**

רמט א **שיעור נתינתה וכו'.** הא דרומה הי מנה נפקא לן פסק נערה שנחפסה (דף ג) מדכתיב וכל אשר תמן לי עשר לעשירי לך שני פסוקין משמע ונחפס קמח מדכתיב עשר לעשירי ולא כתיב עשר לעשירי לך אלא לעשירי לקמח כלומר מעשר שני יחא כרששון דהייט פומה ג) אבל טפי משומה לא יתן שמה יד מונקו ופיל פלגו על הציור. ואמרין פסק מילת האשה (פ"ק דף פ"ו) הי מלי מסיס אבל לאמר מיתה לית לן זה וכדעבד מר עוקבא דשפחה מיתה ססיה לפלגא דמתניה וליכא לפתוח למת לא כבב רבט דין זה דלאמר מיתה יכול לסם אפילו יותר משומה שארי הראש"ש כבב ק פסקיו פרק נערה שנחפסה (פ"י טו) וגרסה דרבי נמשך אחר דברי הרמב"ם טלסות משפט פנים שהשמיטו גם ק ואפשר דעמם כיון דאין שיעור לרב שארי מר עוקבא סם לפלגא דנכסיה וליכא למילף מניה נמי דפלגא שרי טפי לא דילמא אפילו טפי נמי אלא דכיון דליה הוה מסם נסיו פומה מנקיו לך לא היה מסם נמוט כי אם פלגא וכו' לא אלא אחר דאית מסם נסיו פומה מנקיו יס לו לסם אפילו טפי מפלגא לי נמי ליכא למימר ליפסא דוקא מר עוקבא שהיה ידע דמניה לרבו ברבא אסרו עורב רב אלא אחר אין לו לסם פלגא ולגרסא ליושרו שירדו מנכסיהם ולפיק לא כבב דין סמו לאמר מיתה אלא כל אחד יעשה לפי עשרו ולפי מעמד יורשיו: **ו** **פ"ש** וקאמר בירושלמי וכו'. כ"כ התוספות והראש"ש פסק נערה שנחפסה:

דע דפסק מילת האשה (נפס"ט פ"י) אמרין (א*) דהא דלא יסם יותר משומה היט מסיס שמה יד מונקו אבל בשפחה מיתה יכול לסם כל מה שירצה ה) כדעבד מר עוקבא שכשפחה מיתה ססיה לפלגא דמתניה ט):

דרכי משה

רמט (א*) והביא האלפסי (יח) והר"ן (שס) והמרדכי (ס"ד) והאשירי (ס"ד) פרק נערה שנחפסה:

פרישה

לסם כל מה שירצה: (ג) חומש מהריוח בכל שנה. דאם לא ק מה מפקד סוף כ"כ מירושלמי ועמם זה אית דהא טל לומר דבב שנה וזנה יתן המצות שם לו ונחפס אס יתפס קרע יתפס לפי פסק ג"כ הסומה ולטול ישרא ארבעה פלקס ידו והסומה יתן לצדקה אלא הי קאמר למת שאלמו המסם אל יסם יותר משומה פנים לא כל פקן אחר לטולק מתט ל"י פלקס וליתן כל שנה פומה דומה למ"ש עשר לעשירי לך וזכו שכספך (א"ס ג) דא"כ יכלה קרע וכו' דלא כל פקן אחר מפרשין לזה דיתן פומה כל שנה מהאחזיק קאמר דק יעשה כל שנה פומה וי"ה מתפסק דומה למפסק דגן שמתפסק מהריוח שנתגדל כל שנה וגם שם הי פומה דהי כל אחד הי לך ליתן מפסק ראשון ומפסק פני אלא שם הי טפין מפסק פני מתה שפאל כדס מתפסק ראשון:

הגהות והערות

וחי חכמים נחמה הימני. וכתב עוד שהשמיטין בכתובות כתב שם בשם חלפדי ר' יונה ח"ל בשעת מיתה יכול לבזבז ולעשות כרצונו כדחזין בעבורא ובר עוקבא וכו'. ובבביתא לכולה נכסי ואפילו בשעת מיתה נראים הרבנים שאנשי שיטל לבזבז יותר מחסידיה פכל פקוס אין לו לבזבז הכל לגמרי אלא שיניה קצת ליושרו פכיל וספספ דהוי גיסי בעבורא ובר עוקבא ובבביתא לכולה נכסי שפספ לזה ולא דוקא אלא שוביח קצת ליושרו. וצ"ש שהביא עוד פוסקים הסוברים כן. והוסף לכתוב שכספר יוחסין כתב ובר עוקבא בזבז שלישי נכסיו. וצ"ח ב"ח: [ט] ש"ס וליה בה פסוס עבורי אחסנת וחזקת שויה מר עוקבא חשוך בנים. וזו סי איכא אורס מישוראל שאין לו יורשים וכלל אצבורי אחסנתא ודאי גם אחי ושארי יורדי במשפט אצ"ג דנקים חלמודא אפילו מברא כישא לברא טבא, מאי דשיכח נקט. והנהגות מור קציעה כ"י:

רמט (ב) שיעור נתינתה וכו'. והא דמקן (א"ס פ"ה מ"ה) אלו דברים שאין להם שיעור וסי וגמילות חסדים היט נמוט אבל נמוט יס לו שיעור ירושלמי (ס"ט פ"ה) אלא דוקא לומר שהמנהג מירי מלפס שדו משגת דקאמר גם ק א) נמוט דיתן כפי טרך הפנים וסיט אין לו שיעור דהמנהג מנסחא מרזא דעלמא קמירי וק"ל: (ג) עד חומש נכסיו מצוה מן המובחר. וליף מדכתיב וכל אשר תמן לי עשר לעשירי לך פרי פסוקין היט פומה ר"ל כהפסול שרי פלקס מתפסק פלקס היט פומה אלא פסם שרי פסיריות אית פומה שארי כהפסול ראשונה פלק העשירי ושארי פ"י פלקס יתפלק אופן פ"י פלקס לעשרה וטול פלק העשירי אין פלק אית העשירי כשם פס פלק העשירי הראשון אלא פסות מתט וק"ל ומתלן פקט מלפס המסם אל יסם יותר משומה אלא כשפח מיתה יכול

רמט א ב"ה הגיוסא ברפוס קינסבור. ברפרי רפוס וילנא הגיוסא וקאמר גם כאן וכו': [ב] ש"ס יצטרך לבריות כתבה רש"י והא בבביתא שם: [ג] וכו' ברש"י שם ד"ה אעשרנו: [ד] בירושלמי שלפני הגיוסא ש"הא אורס פוריש חופס מנכסיו למצוה. וכשנ"י טטחאות שם הביא רש הגיוסא ילפסותי וזיה כירושלמי שריס מרש"ס סיריליא ובבביתא שם בפני פסיה: [ה] ג"ל שכתב הרמב"ם עשורי לומר שיעקר המצוה הוא מעשר, ואם רואה שאין מעשר אחר מספיק או יפריש עוד מעשר שני. הגהות מור קציעה כ"י: [ו] וצ"ח בבביתא הגרא סקיב פסיב על אחר מעשרה. וצ"ח בבביתא יוסף כאן אות ג: [ז] ב"ה כיושרי הב"י. ובירושלמי שלפני ר"ג כן אצטא וצ"ש בשנ"י טטחאות: [ח] כתב הבביתא יוסף כאן (אות ט) רמ"ש הב"י כל מה שירצה לאו דוקא הוא אלא עד פלגא דהא קיימא לן (ב"ב קלג) יהטוב כל נכסיו לאחר וצ"ח יורשים אין

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

[illegible]

19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540

[illegible]

יתכן שיש פה אולי
 חלק קטן מהמסע
 של המלך חזקיהו
 וזהו המקום
 שבו הוא נפטר
 ונקבר.

Table 1

התנאי הראשון הוא כי המדינה תהיה חברה בארגון הסחר העולמי. תנאי זה נדרש על ידי המדינות המערביות, ויש לו חשיבות רבה. תנאי זה נדרש על ידי המדינות המערביות, ויש לו חשיבות רבה. תנאי זה נדרש על ידי המדינות המערביות, ויש לו חשיבות רבה.

[illegible]

long side for more space

דעם צום צווייטן מאל לייען ווייניגער יאנווא.

[illegible]

א יי : שיעור נתינת אס ידו משנת יתן א כפי
צורך הענינים ואם אין ידו משנת כל כך ייתן

עד חומש נכסיו מצוה מן המצות (ו) ואחד מעשרה
 מצוה בעצמה פחות מכלל עין דעה ² (ז) חומש
 (ח) מאסר שנה ראשונה מתקן מכלל מכלל
 חומש (ט) שמיטה בכל שנה :

[illegible]

ב : לעולם לא יבנו אדם קצמו פחות י משלישת
א : השכל לשנה ואם נתי פחות מזה לא יקים

[illegible][illegible]

ד' ח' א"ת שאל לו העני שאן לו מה יתן לו לא יקדו בו חובות קודם קדו אלא ישימו בזהמים ודאח לכו חובות שחבטו ליתן לו אלא שאן ידו שפלת:

המחיר (כולל המס) של המכשיר הנ"ל, כפי שמופיע בפרט 10 של הטופס, יישלם על ידי המשתמש במועד קבלת המכשיר, ויש להעביר את המכשיר למס' המס, תוך 14 יום ממועד קבלת המכשיר, לרבות ימי חול וימי שבת.

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

[illegible][illegible]

במקום זה נקראו לי אנשים רבים. המעצמות (הן ישראל והן ארצות הברית) לא רצו להשתתף במבצע. הן רצו רק להעביר את המבצע לידי ישראל. הן רצו רק להעביר את המבצע לידי ישראל. הן רצו רק להעביר את המבצע לידי ישראל.

[illegible][illegible][illegible][illegible]

הנהגת המוסדות: המוסדות הממשלתיים והמקצועיים, כמו גם המוסדות הציבוריים, חייבים להנהיג את המוסדות שלהם בצורה נכונה, תוך שמירה על עקרונות של שקיפות, חשבון דעת, ופיקוח עצמי.

[illegible]

המחיר הנמוך ביותר של המוצר הוא 1.5 שקלים, והמחיר הגבוה ביותר הוא 2.5 שקלים. המחיר הממוצע של המוצר הוא 2.0 שקלים.

and we did not receive

1990-1991	1991-1992
1992-1993	1993-1994

1. **Introduction**
 The purpose of this report is to provide a comprehensive overview of the current state of the market for renewable energy sources. This document will explore the various factors influencing the growth and adoption of sustainable technologies, including government policies, technological advancements, and public awareness.
 The report is structured as follows: Section 2 discusses the global context of renewable energy, while Section 3 focuses on the specific challenges and opportunities within the European Union. Section 4 provides a detailed analysis of the solar energy sector, and Section 5 examines the role of wind power. Finally, Section 6 offers conclusions and recommendations for future research and policy development.
 The data presented in this report is based on a thorough review of recent academic literature, industry reports, and official statistics. The findings aim to provide a clear and concise summary of the key trends and developments in the renewable energy landscape.
 It is important to note that the information provided here is for informational purposes only and should not be used as a basis for financial or investment decisions. For more detailed insights and analysis, please consult the full report or contact the author for further information.
 Thank you for your interest in this topic. We hope this report provides valuable insights into the current state of renewable energy and its potential for a sustainable future.
 Sincerely,
 Dr. Jane Doe
 Lead Researcher, Renewable Energy Institute

[illegible]

ערך

הצעות צדקה

סמן רשמי

השולחן

כנ 46

אביו מעשר עני ואע"פ דאם רצונו לקבל הקללה יבול לעשות כן (כי נמי י"ט) מ"ס להורות כן לכתחילה הרב תמה ואולי דמעשר עני וידוע לכל וילא ביה מילתא מפי ולא דמי למעוץ מעשר שאינו ידוע לכל מיהו אם נחיר לו ליתן לאביו ולבניו ממעות מעשר הרי הלא לא יסאר לשארי עניים כלום ואינה סן המדה ולכן יש להתיישב בזה ולמצא דרך המיצוע. וי"א עוד דמותר אפילו יש יכולת בידו לפרנסם מסקים אחר (ע) וזה ודאי תמה והן אמת שבסי' רנ"א כתבאר כן דהם קידשים לאחרים והו' ודאי כשאין ידו משנה האב ובניו קורסים וגם זה כשבניו ילמדו תורה כמטארי שם אבל אם הוא עשיר קשה הדבר דומר שיכול לחשוב חשבון אביו ובניו על מעות מעשר ויפסוד אי"ע בזה מנהיגת צדקה (וכ"ה מה"פ' פלגו סב סק"ס ופלי' ב"ה טעם מה"פ' כלן כמ"פ ידו שבת וכו' ופלי' סב סק"ס).

י עוד כתבו דמותר לקנות ספרים במעות מעשר ולכסוד בהם ולהשאילן לאחרים ללמוד בהם אם אי"א לו באופן אחר (ע) וגם זה צ"ע דאיכ' נחיר לו לקנות תפלין ממעות מעשר ופלי' ושאחרים יתפללו ניכ' בהן וכן נחיר לו לקנות שופר ואחריו וסוכה ממעשר ושאחרים ישתמשו ניכ' בהם ואי משום שאמרינן בכתובות (ג) ועושי צדקה בכל עת זה הבוחב ספרים ומשאילן לאחרים הא כיוצא בזה אמרו שם על סוף הבנים הקטנים ועכ"ז לא חשבתין לה ממעשר כמ"ס בסעי' ו' וכבר אמרו בזה דורשי רשומות ואל יבא בכל עת אל הקדש כלומר דבהצדקה שרשו על קרא דעושי צדקה בכל עת לא יבא בזה אל הקדש ועוד דאם אפילו נחיר לו לקנות ספרים ממעות מעשר מ"ס הרי דאם כבוד וולא יכולים לומר לו אין רצוננו שתשנה הספרים אצלך אלא יהיו בבהמ"ד וכל הרוצה ילמוד בהם על כן ראוי להתרחק אי"ע מהיתר זה וכן שטר ליסוד שמשלם בעד בניו הקטנים אינה בכלל צדקה ממעשר והיא מצוה בפ"ע והרי היא כשארי מצות שאין ביכולת לעשות ממעות מעשר וכן מ"ס שלוקח תח"ה כרי שילמוד מ"ס אין ביכולתו לחשוב זה על מעות מעשר אף שמשלם לאחר בעדו שילמוד עמו (כמ"ס דר"ס פלג ופלי' וד"ק).

יא וכבר בארנו דאפילו עני שבישראל החזיר על הפתחים ואין לו במה לעשות צדקה מ"ס חייב לקיים מצות הצדקה פעם אחת בשנה וכך אמרו חז"ל (נ"ג ט') לעולם אל יסנע אדם עצמו פחות משלישית השקל לשנה ואם נתן פחות מזה כא קיים מצות צדקה והרי מ"ע של מצות זו המילה התורה על כל איש ואיש מישראל וצריכים לקיים אותה פעם אחת בשנה לכל הפחות כשארי מצות ומעט דשלישית השקל לפרו חז"ל מקרא דנחמיה (י')

שכן

ז וכן הוא דבר פשוט שהריח מחשבין בכל שנה ושנה מ"ה עד ר"ה ואם בשנה זו היו לו עסקים שיש שהריח בהם ויש שהפסיד בהם עושה חשבון כללי ומה שנשאר ריוח נותן מעשר לצדקה ובכלל ריוח נחשב רק הריח הנקי וכל ההוצאות שהיה לו על העסק אף מה שנשע הוא בדרך ואכל ושתה הכל נחשב על ההוצאות העסק וסנכה הכל ומה שנשאר ריוח אחר ניכ"ל כל ההוצאות מקרי ריוח אבל ההוצאות ביהו לא ינכה ולכן מ"ס שהריח אקף והובים לשנה נותן מאה או מאתים לצדקה אע"פ שהוא בעל הוצאה בכירו עוד יותר סאלף והובים מ"ס חייב ליתן מעשר מהריח ורק מה שהיה צדקה בההוצאה כגון שחלק לחם בבי' וה' אי נתן פרוטות לעניים או נתן לאכול איזה יום לבני חית או לקח אורח עני על שבת או על סעודה ביום כדרך בני ישראל יבול נכבות מחלק המעשר אבל ההוצאות בניו ובנותיו הקטנים אע"פ דרדשינן ועושי צדקה בכל עת זה הון בניו ובנותיו כשהן קטנים (כמ"ס נ"ג) מ"ס אין זה בכלל צדקה ועל צד הדרש אמרו חז"ל כן כלומר דגם זה מצוה אבל חלילה לחשוב זה בכלל צדקה דאליכ' לעולם לא ינע' דעניים אף פרוטה אחת ואף המגרל בני בניו ובני בנותיו או בנותיהם ג"ל שאינו יכול לחשוב זה בכלל צדקה ממעשר ובני בנים הרי הם כבנים אבל הכנוד יתום ויתומה מספחתו או שלא מספחתו ודאי שהיא צדקה גדולה ויחשוב זה ממעות מעשר ואם הוכרח לתת איזה צדקה מרובה שעדיין אין בריוח שבו כל כך מעשר יכול ליתן וללוח על ססך הריח שיריוח אחיכ' ואז ינכה מהריח מהמעשר ויתן לכיסו וראיה לזה ממה ששנינו בגיטין ספ"ג המלוה את הבהן וכו' מפריש עליהן בחוקת שהן קיימים ע"ש.

ח וכתב רבינו הרמ"א דאין לעשות ממעשר שבו דבר מצוה כגון נרות לבית הכנסת או שאר דבר מצוה רק יתנו לעניים עכ"ל אבל להיות סנדק ובעד זה נותן להודרות או הוצאות הברית סיכה כשהאב עני וכן כשנותן על הכנסת כלה וכו' וצ"א בזה ודאי הם בכלל מעשר (ע"פ סק"ג) וכן הקונה עלייה לסית ונותן בעד זה נדבה לבהמ"ד וה' ממעשר וכן כד מה שנתן צדקה לספרתי הקהלה ודאי דהוי בכלל צדקה ויראה לי דמה שנתן לכלי קידש בעת חתונה בנו או בת לא הוי בכלל מעשר אלא בכלל ההוצאות החתונה אבל אם נתן בעת מעשה צדקה לעניים אחרים הוה בכלל מעשר. פ' עוד כתבו דמותר לפזר מעשר שבו לבניו הגדולים כשצריכים זה כיון שאינו חייב למפל בהם דאפילו לאביו מותר ליתן ממעות מעשר אם האב עני כ"ש לבניו (ע"פ סק"ס פ"ג) וצ"ע דבקדושין (י"ג) אמרו תבא טאירה לאדם שמאביל את

כך או שעניים מרובים יתן עד חומש או מעשר ואף שאין בזה די מחסורו הלא איא יותר ונראה דאף כי שאינו נותן מעשר ס"מ מצות הצדקה קיים אלא שלא קיימה כראוי וזהו כהרופה שנותן פחות מ"י שהיא סרה ביטנית וכדברינו ששבעים כרסבים רפ"ו סמנהנות עניים שכתב ס"ע ליתן צדקה לעניי ישראל כפי מה שראוי לעני אם היתה יד הנותן משנה וכו' ולפי מה שהסר העני אתה מצווה ליתן לו וכו' בא העני ושאל די מחסורו ואין יד הנותן משנה נותנין לו כפי השנה ידו וכמה עד חומש מצוה מן המוכתר וכו' עכ"ל הרי מראה כדברינו.

ה' ולפי מה שבררנו הדבר מוכרע כדעת הגדולים הסבורים דמעשר ככפים אין להם שום עיקר מן התורה (כ"ח נפ"ס ס"ל"א וס"א ס"י ס"ז) ויש שהביא ראיה מכאן דמעשר כספים הוא מן התורה (ס"ז) ותמיהני דלפי מה שבארנו אדרבא ראיה מכאן להיפך ועיקר חיוב בצדקה מן התורה הוא ליתן לו די מחסורו ומעשר וחומש הקנאה דרבנן הוא וכי תיסא כיון דמאורייתא חייב ליתן די מחסורו היכי אתו רבנן וחקנו שלא יתן יותר מחומש אף ולא יספיק לדי מחסורו הא ל"מ דלכך מ"ס בסעי' ג' עוד זה נראה דין תורה הוא שלא יחלק אדם כל כספו לצדקה כדתנן בערכין (כ"ח) מחרים אדם מצאנו ומבקרו וכו' ואם חרמים את כולם אינם מותרין וכו' מנא הניס דתיר סכל אשר לו ונא כל אשר לו וכו' ע"ש וכ"כ הרמב"ם סוף הלכות ערכין לעולם לא יקריש אדם כל נכסיו והענישה מן קובר על דעת הכותב שהרי הוא אובר סכל אשר לו ולא כל אשר לו ואין זו חסירות אלא שטות וכו' אלא כל המפורסמו במצות אל יפור יותר מחומש וכו' עכ"ל הרי מפורש דמן התורה אסור לחלק כל נכסיו וא"כ בהכרח ליתן שיעור ולזה נתנו חכמים שיעור בעין דאורייתא מעשר וחומש משום דמתבואה היה מעשר ראשון ועוד מעשר אחר או מעשר שני או מעשר עני ואסמכתא אקרא דוכל אשר נתן לי וגו' דכל דתקן רבנן בעין דאורייתא תקן (כ"ל נז"ל) וג"ל דלפרוין שבויים רשאי להוסיף על החומש וכן דרעבים וצמאים וכיוצא בהם מדבר שיש בזה פקוח נפשות ומחוייב בזה להוסיף.

ו' ומבואר בירושלמי רפעס ראשון נותנין המעשר אל החומש מהקדן ואח"כ מהריוח והדבר פשוט שהאב הנותן לבנו ולבתו נדוניא או שארי מתנות אע"ג שהאב הפריש כבר מעשר מסטינו מ"ס כשבא לידם צריכים להפריש מהקדן מעשר או חומש ואח"כ מהריוח וכן כל כיוצא בזה כגון שירש מאביו מעות או משארי קרובים אף שהם הפרישו המעשר צו"ך הוא להפריש מחדש וכן הסכים הגדולים (ס"ג וס"ד נחל"ס פ"ח סק"ח) ואע"ג דבמעשר תבואה אינו מן כבר בארנו דאינו מפעם זה אלא חנמא בעלמא הוא.

וכן

מכאן עין רעה וחומש זה שאסרו שנה ראשונה מהקדן מכאן ואיך חומש שהריוח בכל שנה עכ"ל וכן במעשר הרין מן כהובן וכתב רבינו הרמ"א ואל יבזבו אדם יותר מחומש שלא יצטרך לבריות (נחמ"ט כ') ודווקא כל ימי חייו אבל בשעת מותו יכול אדם ליתן צדקה כל מה שירצה עכ"ל (ס"ג) ובשפע שם בגמ' דער מחצית נכסיו יכול לחלק בשעת מותו ולא יותר והמעם פשוט שלא יעביר הרבה נחלה מהורשין ועד מחצה יכול לחלק לצדקה דוהו כחלק עם יורשיו מחצה לו לנשמתו ומחצה ליורשיו (כ"ג).

ב' ויש להבין בדברי המור ושיע דלמאי כתבו אם ידו משנה יתן כפי צורך העניים דכיון דחומש או מעשר מחוייב ליתן ויותר מחומש אינו רשאי ליתן איך סכילא הוא מן דאם הוא עשיר גדול ויש במעשרו או בחומשו צורך כל העניים יספיקו כל צרכיהם ואם אינו מספיק מה יעשה והר"ל לומר דכל אדם מחוייב ליתן חומש או מעשר ומה יספיקו לעניים. ונלע"ד דה"פ דבאמת שיעורים אלו דמעשר וחומש אינן מן התורה ומדרבנן הוא דאסמכתא אקרא דוכל אשר נתן לי עשר אעשרנו לך שני עישרים כמבואר בכתובות שם דמעשר מן התורה הוא רק בתבואה ולא לעניים אלא מעשר ראשון ללוים ומעשר שני נאכל בירושלים לבעלים ורק אחת בגי' שנים יש מעשר עני והיא נזירת התורה ולא שבה נפטרו מצדקה כמובן.

ג' והחייב מצדקה ספירש בתורה בכמה פסוקים וכי יסוך אחיך והחזקת בו וחי אחיך עמך פתוח הפתח את ירך לו וגו' די מחסורו אשר יחסר לו לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ירך מאחך האביון והשיעור מזה כמה שהאביון צריך כדכתיב די מחסורו אשר יחסר לו אמנם הדבר מוכן שלא תצוה התורה ליתן כל מה שיש לו לעניים והוא ישאר עני ודרכיה דרכי נועם ובאמת בזמן שהיו ישראל בארץ והיה מצנם מוב ועניים היו סועטים היו יכולין לקיים די מחסורו וגו' אבל כשגלינו מארצנו ועניים נתרבו ועשירים נחשעמו ואם אפילו יחלקו העשירים כל מעותיהם לא יספיקו להשלים לכל העניים די מחסורם לכן תקנו חכמים מעשר וחומש ולא יותר דבהכרח לתת נכול וכמו שאמר רבא בתענית (ד') כולו מצויא לבר מהא לפתוח הפתח ולומר כל דצריך ייתי ויכול משום דנפיש חילי דמחזא שהרבה עניים יש שסוקא מכליא קרנא ע"ש.

ד' ולפיז ה"פ שיעור נתינתה אם ידו משנה כלומר שהוא עשיר גדול ועניים שם מעטים יתן כפי צורך העניים אף אם אין בזה לא חומש ולא מעשר מפני שזה עיקר המצוה של צדקה ליתן די מחסורו אבל אם אין ידו משנה כלומר או שהוא אינו עשיר כל

[illegible]

דבר (17) וקצתם פני קרן
 תחתם כלם לא תתקשר
 (18) וישובו ארץ ישראל קר
 דבר (19) תחתם כלם קדשם לכל
 ה' תחתם ואלו קדשם
 קדשם לתחתם ואלו קדשם
 לכל קדשם וקצתם קדשם
 פני לכל תחתם ואלו קדשם
 ד' (20) ויפין דבר לזון
 בויפין אותו ויפין משם
 קדשם וכל קדשם
 ה' (21) מי שנתן מוסר לנ
 לזרשיו שום בה
 בעני אלה
 דבר (22) לכל קדשם כלם לא תגש
 (23) לקדשם תחתם (24)
 (25) חקקם כל ה' כי קדשם
 לא יתקן כל קדשם לכל (26) וכל
 קדשם שם שם קדשם כל קדשם
 בחדשיו ביום דבר
 ו' (27) ויפין קדשם בני

[illegible]

№ 27 ТНЗ

[illegible]

2000

[illegible][illegible][illegible][illegible]

אם לעצקת און לו וולא
 א וואקאל יעדו וואס
 א וואס :

ה'תשנ"ב

: 712

אקרוצוי ואלס פונקט לזקס טאג
ב. דאנערשטיק דעמאלט ב' סתיו
דעם נאכט וואס וואס וואס וואס
נאכט וואס וואס וואס וואס
וואס וואס וואס וואס וואס

שאלה: האם ישנה חשיבות רבה יותר לשינוי המדיניות או לשינוי המנהל?

הדפוס: 1987

[illegible]

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

[illegible][illegible]

2000 2000

[illegible]

References

[illegible]

ערוך

הלכות צדקה סימן רמ"ח

השולחן

כא 41

על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים (טו).
והגשבע שלא ליתן צדקה אין שבויה חלה עליו
דהוי נשבע לבטל את המצוה וכתב במתריק
(קכ"א) דאם נמצא בפנקסו של אדם אחר מותו שהקריש
ממנו או בלים לצדקה ולא מסרם לציבור ואין ערים
על זה מים חייבים חיוורשים לקיים ואין חששין שפא
נמלך ע"ש וכופין על הצדקה ואצ"ל דהוא מתן שכרה
בצדקה ואין ביד כופין על זה אמנם בצדקה לא נבי
ליכא כמ"ש (טו"ב) כמ"ש פ"ט) ויש עוד טעמים בזה וגם
אנחנו בארנו טעם בזה בס"י ר"ם סעי' ה' ע"ש.

רמ"ח (מי חייב בה ומי ראוי לקבלה וכו' סי' סע"ו).

הצדקה חייב ליתן צדקה לאחר עכ"ל כלומר אותו
שלישית השקל.

ד' וכתבי האור והשיע סעי' א' כל אדם חייב
ליתן אפילו עני וכו' וסי' שנתן פחות ממה
שראי לו ליתן ביד כופין אותו ומכין אותו מכה
מדרות עד שיתן מה שאמרנו ליתן ויורדים לנכסיו
בפניו ולזקוקין ממנו מה שראוי לו ליתן עכ"ל
וכתבו דלאו אעני קאי שהרי לקמן סי' רנ"ג סעי'
ה' מביאר דעני שלא נתן אין מחייבין אותו ליתן
(ור"ס) ולא משמע כן ויש מי שכתב דכאן סידר
שיש לו פרנסה ממקום אחר (ע"ן ס"ג וסוף להטות)
וכבר בארנו שא"א לומר כן. אמנם לפי מה שבארנו
ל"ק כלל דכאן סיורי לעניין השלישית השקל שבכל
שנה ובזה כופין אותו ובס"י רנ"ג סידר בשאר
צדקה וקמ"ל דעני שנתן מקבלין ממנו דמדיא דכיון
שנתן השלישית השקל שוב אין מקבלין ממנו קמ"ל
דלא ואוכר דאם לא נתן אין מחייבין אותו ליתן
ממנו שהוא פטור מהצדקה בכל השנה אחרי שנתן
השלישית השקל (וכאן מביא דאם פקדון כמ"ש של הדייט
וכ"ן דפ"י קמ"ל דמקבלין ממנו כל חצי נזקה ולדבריו א"ס
בס"י סעי' דר"ק).

ה' וזה שכתבו ויורדים לנכסיו בפניו וכיכ הרמב"ם
י"א דאפילו בפניו וכ"ש שלא בפניו (כ"ח) וי"א
דחוקא בפניו אבל שלא בפניו אין יורדין לנכסיו
עד דמדעינן ליה כמו בחוב בחים סי' ק"י ואם איא
להודיעו יורדין שלא בפניו (ע"ן ס"ד) וי"א עוד דשלא
בפניו אין נותנין כלל צדקה מנכסיו בכל עניין
(כ"ס בל"ס סי' פ"א וסוף גמולת) ובאמת מחלוקת הראשונים
הוא דפספסא דסוגיא (כמ"ס פ"ח) מביאר דסי' שולחן
לכדהיי אין נותנין צדקה מנכסיו וכיכ הסי' בפ"י
סאישות ע"ש מיהו שיטת הל"סידי רבינו יונה דצדקה
יהבינן (ע"ן ס"א) דמפרשים פ"י אחר בנ"ס שם וגם
הר"ן כתב שם דכשהוא אמיר נותנין צדקה ע"ש וכן
במור בכאן כתב סתם דיורדין לנכסיו ולא הזכיר
בפניו ע"ש אלא שהמפרשים כתבו שצריך לנזום כן
במור (פ"ח) ואינו מוכרח ודרמב"ם סוף הל"י נחלוח
כתב

בשביל עשירות דחוקא (ע"ן) ולעניד אין שום פגרא
לחלק בכל אלו וגם החוש מעיד ממה עשירים שכל
מה שנותנים יותר מתעשרים יותר והגם שיש
שעשירותם נאבדו וזה מהסתירות ל"ר' אלקיננו
וכוונתו מכתם היא ועל פי הרוב אינו כן ועוד
שהצדקה רוחה את הגזירות הקשות וברעב חציל
ממות כאשר אירע לצרפית (ע"ן י"ז) בשביל
עונה קמנה שנתנה לאלוהו הגביא ע"ש וכן ליתר
בשביל שאמר קראן לו ויאכל לחם ולחמץ עסון
ומאב נתיחקו בשביל שניעת הצדקה ככתוב בתורה

א' אמרו חז"ל בניסין (ו':) דאפילו עני המתפרנס
מן הצדקה חייב ליתן צדקה ושוב אין מראין
לו סימני עניות ע"ש וכ"כ במור ושיע ויש בזה
שאלה והרי המור בעצמו כתב בס"י רנ"א מסמו
של רבינו סעדיה גאון דאינו חייב ליתן צדקה עד
שיהא לו פרנסתו שנאמר וחי אחיך עמך חייך
קודמין לחי אחיך וגם רבינו הרמ"א כתב שם ג"כ
כן ונראה שמשמע זה השמיטו שם רבינו הב"י בשיע
כמ"ש שם במסור בריה וז"ל יש לי על ה"ר סעדי'
נמנים דברים עכ"ל וברור הוא דקשה ליה מדין שלפנינו.

ב' ויש מי שנראה מדבריו דגם כאן סיורי כשיש
לו פרנסתו ואם לאו אינו חייב ליתן צדקה
כמ"ש בס"י רנ"א ואי קשיא דאיכ' איך רשאי לקבל
צדקה ר"ל דסיורי כגון שאין לו מאתים זה דרשאי
לקבל צדקה כמ"ש בס"י רנ"ג (ע"ן ס"ג) ורובים
תמורים הם דאם יש לו פרנסה פשיטא שאסור
לו לקבל צדקה אף כשאין לו מאתים זה דהמעם
דבפחות משיער זה רשאי לקבל צדקה משום דאמר
הכ"ס דבפחות משיער זה אין בו כדי להתפרנס
כמ"ש שם אבל כשיש לו פרנסה מי התיר לו לקבל
צדקה אפילו אין לו מעות כלל ולכך זה הרוחק מביאר.

ג' ולעניד אין כאן התחלת קושיא דשני עניינים
הם דזה שכתבנו שם דפסור מן הצדקה עד
שיהא לו כדי להתפרנס וזה בצדקה תמידית משיער
או חומש מפרנסתו אבל בכאן סיורי בחובת הצדקה
פעם אחת בשנה לקיים מ"ע של צדקה שעל זה
אמרו בב"ב (ט') לעולם אל ימנע אדם עצמו מלית
פחות משליש שקל לשנה ויתבאר בס"י רמ"ם ובה
אמרו בניסין שם דאפילו עני המתפרנס מן הצדקה
מחוייב ליתן צדקה כלומר לקיים מצות צדקה
והיינו השלישית השקל. וראיה לזה מדברי הרמב"ם
בפ"ו מסתנות עניים דין ה' שכתב וז"ל ולעולם לא
ימנע עצמו השלישית השקל בשנה וכל הנותן פחות
מזה לא קיים מצוה ואפילו עני המתפרנס מן

[illegible]

הלכות צדקה

דעם נדל שטי צדקה ואם בויף עליה.

Year	Number of cases	Rate per 100,000
1990	1,000	1.0
1991	1,100	1.1
1992	1,200	1.2
1993	1,300	1.3
1994	1,400	1.4
1995	1,500	1.5
1996	1,600	1.6
1997	1,700	1.7
1998	1,800	1.8
1999	1,900	1.9
2000	2,000	2.0
2001	2,100	2.1
2002	2,200	2.2
2003	2,300	2.3
2004	2,400	2.4
2005	2,500	2.5
2006	2,600	2.6
2007	2,700	2.7
2008	2,800	2.8
2009	2,900	2.9
2010	3,000	3.0
2011	3,100	3.1
2012	3,200	3.2
2013	3,300	3.3
2014	3,400	3.4
2015	3,500	3.5
2016	3,600	3.6
2017	3,700	3.7
2018	3,800	3.8
2019	3,900	3.9
2020	4,000	4.0

א. 101 מנות עשה לית צדקה בפי חשבת ד'
ובמה עשיתם נאמרו בה במנות עשה דש לא
לעשה במעלים עניו סמנה נאמרי לא לאמן את
למנה ולא לתקון את דש = וכל המעלים עניו
סמנה נקרא בלעל ונאמרי עניו אילים ונאמרי
דש ליתיה בה כי אשמה נאמרי לית סמנות דש

המחיר הממוצע של המכשיר הוא 1,200 ש"ח, ויש לו מחיר מינימלי של 1,000 ש"ח. המחיר הממוצע של המכשיר הוא 1,200 ש"ח, ויש לו מחיר מינימלי של 1,000 ש"ח.

ב : וזו : לעולם אין אדם מעי' מן הצדקה ולא דבר דע ולא חזק מהעולם על ידה שנאמר וזהו מעשה הצדקה שלום :
ג : כל המרחם על העניים תפילת מרחם עליו :

ד' ה' העדקת דוחה את העדיות הקשות : ה' והדקת העלל שמות כמו שאדע לעשות : ()

TABLE 1. *Summary of the results of the 1997-1998 survey of the health status of the population of the Republic of Serbia. The table shows the percentage of the population in the different age groups, the percentage of the population in the different health status groups, and the percentage of the population in the different health status groups by age group.*

למדת מי חתום בה וכן ראוי לכתוב. מי חתום:

א = כל אדם חייב ליתן צדקה * אפילו עני * המתפרנס מן הצדקה חייב ליתן ממה שיתנו לו ושי שנותן פחות ממה שיראי * ליתן : (א) ב בית דין * בפיף אותו (א) ומכאן אותו ממה שידות עד שיתן מה שאמרוהו ליתן (א) וחדדים לנכסיו ד (א) * כפני ולקחין ממנו מה שיראי לו ליתן :

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

[illegible]

1990	1991
1992	1993

[illegible][illegible]

ETHICS

הנהגתו של הרב יצחק אייזיק ווארשקער זצ"ל, שהיה ראש הכולל, הייתה שכל מי שרוצה להיכנס לכולל, צריך להיות חסיד של הרב יצחק אייזיק ווארשקער זצ"ל. וזהו הסיבה שכל מי שרוצה להיכנס לכולל, צריך להיות חסיד של הרב יצחק אייזיק ווארשקער זצ"ל. וזהו הסיבה שכל מי שרוצה להיכנס לכולל, צריך להיות חסיד של הרב יצחק אייזיק ווארשקער זצ"ל.

33 303

המחיר הממוצע של המסמך המצויין הוא 100 ש"ח. המחיר הממוצע של המסמך המצויין הוא 100 ש"ח.

1. The first step is to identify the problem. This involves understanding the current situation and the goals that need to be achieved.

1. $\frac{1}{2}$ of the 1000 is 500.
 2. $\frac{1}{4}$ of the 1000 is 250.
 3. $\frac{1}{8}$ of the 1000 is 125.
 4. $\frac{1}{16}$ of the 1000 is 62.5.
 5. $\frac{1}{32}$ of the 1000 is 31.25.
 6. $\frac{1}{64}$ of the 1000 is 15.625.
 7. $\frac{1}{128}$ of the 1000 is 7.8125.
 8. $\frac{1}{256}$ of the 1000 is 3.90625.
 9. $\frac{1}{512}$ of the 1000 is 1.953125.
 10. $\frac{1}{1024}$ of the 1000 is 0.9765625.

Year	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	2055	2056	2057	2058	2059	2060	2061	2062	2063	2064	2065	2066	2067	2068	2069	2070	2071	2072	2073	2074	2075	2076	2077	2078	2079	2080	2081	2082	2083	2084	2085	2086	2087	2088	2089	2090	2091	2092	2093	2094	2095	2096	2097	2098	2099
1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	2055	2056	2057	2058	2059	2060	2061	2062	2063	2064	2065	2066	2067	2068	2069	2070	2071	2072	2073	2074	2075	2076	2077	2078	2079	2080	2081	2082	2083	2084	2085	2086	2087	2088	2089	2090	2091	2092	2093	2094	2095	2096	2097	2098	2099	

[illegible]

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
इति श्रीभक्तिसहितप्रदीपे
उत्तरेखण्डे श्रीनारायणचरित-
संग्रहे श्रीश्रीधरदासजीकृत-
विष्णुलक्ष्मीपूजास्तोत्रम् ॥

10/10/2010 10:10:10 AM

[illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

הנהגתו של המושל החדש, משה דיין, נחלתה ביקורת. בראשית דרכו, הורה על סגירת חנויות ביום ראשון, ובתגובה לכך, הוציא את דיין מן המשרה. ב-1957, הורה דיין על סגירת חנויות ביום ראשון, ובתגובה לכך, הוציא את דיין מן המשרה.

ב' ו' מסתכנים על הצדקה אֵשֶׁלֹו בעֵרִם שָׁבֵת:
י' יְתוּסִים אִין פּוֹסְקֵן עֲלֵיהֶם (ו) צִדְקָה אֵשֶׁל לְפִדְיוֹן
שְׁבִיִּים (ז) אֵשֶׁלֹו יֵשׁ לָהֶם מִפֶּן הַחֵבֶה ה' - אֵמ"כ
פּוֹסְקֵן עֲלֵיהֶם לִבְבוֹדֵם ו' כִּי שִׁמָּא לָהֶם (י) שֵׁם:
הַב' י' חֲזָקָה דְּקָרָה שָׁלֹו לֵב קָנָה אִי שֵׁם לֵב קָנָה כֵּן נִגְדֵי יִשְׁמִיר
יִסְתָּק לִפְתָּח עַד שִׁדְּוֹל נֹק שֵׁם לֵב קָנָה שָׁלֹו חֲזָקָה
נִגְדֵי אֵל לֵב לִרְשָׁם לֵב קָנָה מִפְּנֵי מִשְׁתָּק וְיִשְׁתָּק לֵב יִשְׁמִיר חֲזָקָה
שֵׁם לֵב קָנָה נֹק שֵׁם לֵב קָנָה שֵׁם (י) יֵשׁ לֵב קָנָה
(ז) חֲזָקָה כֵּן נִגְדֵי יִשְׁמִיר לֵב לֵב קָנָה לֵב קָנָה
יֵשׁ נִגְדֵי לִפְתָּח מִשְׁתָּק לֵב קָנָה חֲזָקָה
לְחֲזָקָה נִגְדֵי יִשְׁמִיר לֵב קָנָה (א)

הוא נשאל עתה את משה (א) עליו שלום ושלום לכולם
והענינות אלה (ב) הן שיעור אצל לא דבר
גדול שהוקרה גדול או שגם שכל אחרים ובמה הוא
הוא שוקע: והוא לא עשה הבקשות וענינות
הוא שילי ששמו = אצל אדם העל עשה אצל
הוא ששמו = אצל (ג) לומר שם:

ה' א"א האמ"ח השבירה מלמד לבנה אם ידע הבקל
והשוק י' ודאי נדא ליה במה שעשה אבל אם
נראה י' ה' לאותה אין במעשה כלום י' ודאי אם שם
השם רק שם י' של השם י' שם השם האדם של י' ;
ו' י' בן שאוכל אבל אביו ועבר האוכל עם רבו
נותן פרוסה לעני או לבנו של אוהבו ואינו חושש
משום גיל שכן נהג בעלי בתים ;
י' אדם שוק שנותן צדקה יותר מרדאי' לו או
שמיני' לעצמו ונותן לנבא' בדי' שלא יבדש
אסור ליתבעו וצלותו ממנו צדקה ונבא' ששכיליו
והוא' ממנו חסד חסדי' ליצא' ממנו ;

הוא הודיעה לזכות לעצמו יבוק יציר הרע ויחזיקו
ידו וכל דבר שהוא לשם שמים יהיה מהשוב
היפה. אם בנה בית תפלה יהיה נאם מבית ישיבתו.
ראב"ל רעב ראב"ל מהשוב והמתקן בשולחטו.
בימה עדים יבמה מדינה שבבסותו. הקדוש
יבר יקדוש מדינה שבבסותו וכן הוא אומר כל
חלב לחם.

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

סבב ב' : דוגמא : נשאל : האם יש
 קשר בין המין לבין המצב
 הכלכלי ?
 תשובה : כן , יש קשר
 בין המין לבין המצב הכלכלי
 הסיבה :
 1. גברים נוטים לעבוד
 יותר זמן ולקבל שכר גבוה יותר
 2. נשים נוטות לעבוד פחות זמן
 ולקבל שכר נמוך יותר
 3. נשים נוטות לעבוד במקצועות
 שבהם השכר נמוך יותר
 4. נשים נוטות לעבוד במקצועות
 שבהם יש פחות קידום
 5. נשים נוטות לעבוד במקצועות
 שבהם יש פחות קידום
 6. נשים נוטות לעבוד במקצועות
 שבהם יש פחות קידום
 7. נשים נוטות לעבוד במקצועות
 שבהם יש פחות קידום
 8. נשים נוטות לעבוד במקצועות
 שבהם יש פחות קידום
 9. נשים נוטות לעבוד במקצועות
 שבהם יש פחות קידום
 10. נשים נוטות לעבוד במקצועות
 שבהם יש פחות קידום

ב. ודחה בגא' ליתבשרי ב'. ללחור
גמי דלא מ'ר' ללחור מליה ללחור
לחור ללחור מלחור מ'ר' מ'ר' מ'ר'
מ'ר' מ'ר' מ'ר' מ'ר' מ'ר' מ'ר' מ'ר'

על פי חוקי פיר סטריט (סעיף 17) חוקי
[17] חוקי פיר סטריט. סעיף 17, חוקי פיר סטריט
חוקי פיר סטריט. סעיף 17, חוקי פיר סטריט.

[illegible]

make your blood good, get you
to the place you'll be up to with your
own two feet and your own

החוקרים מצאו כי יש להבחין בין שני סוגי חשיבה: חשיבה "מחשבתית" ו"רגשית". חשיבה מחשבתית היא חשיבה שבה האדם מנסה להבין את העולם סביבו באמצעות תצפיות וניתוחים. חשיבה רגשית היא חשיבה שבה האדם מנסה להבין את העולם סביבו באמצעות רגשותיו.

לקיים מצות צדקה שלישית שקל בשנה מחוייב כל אדם אף עני המהפזרם מן הצדקה האגנם בעיקרי הדברים ק"ל מיבא דאם נאמר דברים כפשוטן דאלו קודמין לאלו ואנו לאלו דהבונה שא"צ ליתן כלל לסדרנה שאחר זה ולפיז הא הרבר ידוע שלכל עשיר יש הרבה קרובים עניים וכיש לבעה"ב שהצדקה שלו מועטת ואיך לפיז אותם העניים שאין להם קרובים עשירים יסונו ברעב ואיך אפשר לוטר כן. ולכן נלע"ד דבורור הדברים כך הם דבוראי כל בע"ב או עשיר הנותן צדקה מחוייב ליתן חלק לעניים הרחוקים אלא דלקרוביו יתן יותר מלשאינו קרוביו וכן כולם כסדרנה זו ונס בזה שכתבו דפרנסתו קודמת אם נאמר כפשוטו איך רובן של בעלי בתים פטורין מן הצדקה לגמרי לבד שלישית שקל בשנה וידוע דרוב ישראל הלואי שיספיק להם פרנסתם דרצאחם ולפיז יפטורו כולם מן הצדקה ולית עשירים גדולים ובמקומות שאין עשירים ינועו העניים ברעב ואיך אפשר לוטר כן ונס המנהג אינו כן.

ה ולכן נלע"ד ברור דזה שכתב הגאון דפרנסתו קודמת דיינו באיש שאינו מרויח רק לחם צד ומים לחץ ולכן מביא ראיה מהצדפות שבשם היה תלוי חיי נפש פסח שהיה רעב בעולם כמבואר בסלנים שם ואם נותר לו לחם ומים אביו ואמו קודמין ואח"כ בניו וכי אכל האיש שמרויח פרנסתו כבעל בית חשוב שאוכל כראוי לחם ובשר והבשילין ולזבש ומכסה אי"ע כראוי וודאי דחייב בצדקה מעשר או חומש מפרנסתו וחלק גדול מהצדקה יתן לקרוביו ועניי עירו ומעט מחוייב ליתן גם לרחוקים ועניי עיר אחרת דאלי"כ עיר של עניים ינועו ברעב חיי אלא וודאי כמיש ותדע דך שכן דוא דאלי"כ איזה נבול חתן לפרנסתו שהיא קודמת וכל אתר יאמר אני נצרך לפרנסתו כל מה שאני מרויח שהרי אין נבול להוצאה כידוע אלא וודאי כמיש דלא קאי רק על מי שיש לו רק לחם מצומצם להחיות נפשו ונפש אשתו ובניו ובנותיו הקטנים.

ן וראיה לזה דלכאורה מה תוסף הטור וכן רבינו הרמ"א ברברי הגאון בחשבון המדרגות שזה קודם לזה והלא כבר נתבאר כן ולרברינו איש דמקודם כתבו הדינים שבספרי ונגמ' בסדר מדרגות הצדקה והיינו בעשירים או בע"ב אמורים שנותנין הרבה צדקה יקדים בהצדקה הקרוב קרוב קודם כלומר דמחוייב ליתן לכולם רק להקרובים נותנים חלק היותר גדול ודבר זה צריך אומר הדעת וא"א לבאר בפרטיות כסובן.

ואח"כ

א כתיב בפי' ראה כי יהיה כך אביון מאחד אחיך באחד שעריך ונו' ולא תקפוץ את ירך מאחיק האביון ותניא בספרי אחיך זה את מאב מאחד אחיך זה את מאם סלמד שאחיו מאביו קודם לאחיו מאמו באחד שעריך סלמד שאנשי עירך קודמין לאנשי עיר אחרת בארצך סלמד שעניי אי קודמין לעניי חו"ל ויושבני חו"ל מלן ת"ל אשר ר' אלקיך נוהן דך סכל סקים עכ"ל הספרי ותנא רבי אליהו (סני') הלא פרוס לרעב לחסך ונו' ומכשרך לא חתעם הא כיצד אלא אם יש לאדם מונות בתוך ביתו ומכשק לעשות מהן צדקה כדי שיפרנס אחרים מסלו כיצד יעשה בתחלה יפרנס את אביו ואמו ואם הותר יפרנס את אחיו ואחיותיו ואם הותר יפרנס את בני משפחתו ואם הותר יפרנס את בני שכונתו ואם הותר יפרנס את בני סבי שלו ואם הותר יפרנס שארי בניו וכי עכ"ל וכה"ג אמרין בפיה דב"ם ענייך כלומר קרוביך ועניי עירך ענייך קודמין עניי עירך ועניי עיר אחרת עניי עירך קודמין.

ב וז"ל הרמב"ם בפ"י והטור והש"ע סעי' ג' הנותן לבניו ובנותיו הגדולים שאינו חייב צמזוניותיהם כדי ללמד את הבנים תורה ולהנחיג את הבנות בדרך ישרה וכן הנותן מתנות לאביו והם צריכים להם היו בכלל צדקה ולא עוד אלא שצריך להקדישו לאחרים ואפילו אינו בנו ולא אביו אלא קרובו צריך להקדישו לכל אדם ואחיו מאביו קודם לאחיו מאמו ועניי ביתו קודמין לעניי עירו ועניי עירו קודמין לעניי עיר אחרת עכ"ל ועניי עירו סקרי אוהם הדלים בעיר והבאים סעיר אחרת לכאן נקראים עניי עיר אחרת אף שהם עתה בכאן ויש חולקים בזה והטור הכריע כדעה ראשונה.

ג כתב הטור בשם רב סעדיה נאמן חייב אדם להקדים פרנסתו לכל אדם ואינו חייב לתת צדקה עד שיהיה לו פרנסתו שנאמר וחי אחיך עכך חייך קודמין לחיי אחיך וכן אמרה הצדפות לאליהו ועשיתי לי ולבני תחלה ואח"כ לבני וכו' ואחר שיפרנס נפשו יקדים פרנסת אביו ואמו לפרנסת בניו ואח"כ פרנסת בניו וכו' עכ"ל ורבינו הרמ"א העתיק זה וז"ל פרנסת עצמו וכו' אביו ואמו אם הם עניים והן קודמין לפרנסת בניו ואח"כ בניו והם קודמים לאחיו והם קודמים לשאר קרובים והקרובים קודמים לשכניו ושכניו לאנשי עירו ואנשי עירו לעיר אחרת וה"ה אם היו שבוים וצריך לפדותן עכ"ל.

ד והנה כבר בארנו בפ"י רמ"ח סעי' ג' דזה שכתבו שאינו חייב ליתן צדקה עד שיהיה לו פרנסתו זהו בצדקה תמידית סעשר או חומש אבל

© 1997 by John Wiley & Sons, Inc.

רעה הוא דרך החטאים להטעות את
שניו אינן שוות וטוב איננו דמיון ליה
טוב שלל החברה בעניי הטיפשים : שוא
שוא דיוס וקפני שוא דיוס. הינה
דקתו חתן פוסק הרי שוא דיוס כגון
היה הכניסה קודם השום והוא שם
איתו נה' תלית כנחם לכתוב יחזיק
ד' תלית שוף הוא שם איתו שיש
יחזק על שניו : שוא דיוס. הינה
דקתו חתן שיש שוא הוא כנחם הכניסה
קודם שנה השום ועכשיו היא תליתו
וקרובה שחן איתו. והחן פוסק דתנא
תרי דתני חד לשומא רעה וחד לשומא
ויטא : ב"ר"ג פסקה להכניס לו
הספים. שחן לכתוב לשכר חד :
ששם נשוא. לכתוב בשטר הכניסה
נשוא דער יחזק שלש דקתן לכתוב
וכתובת חפרש ה' ח' לה' לו לקופס
בכתובת חפרש שחן לה עשרה ח' לכל
חנה וחתם שהיא תלית לו ויקטו לה
חחס נשמים להחן נחס בתחריק
הנשם שחן ששיו שחלשה הכניסה
לכעול חנה. רחיה היא לכשחם
עשרה חנה. ולא פירשו כששחם חס לכל
יש חס לכל שחם חס לכל חס חס
לכל שחם : נב' עסקא. הכניס קרי
עסקא שחם עימאד להחבר נחס
להחבר כחן חחד : שוא עסקא רעה.
אלף דער שחסף שלש יחזיק שני
חנה : עסקא ושא. כלשם נשוא ששה
דער : ויטא. תלית ותחריק : כיוצא
היו נחיות להחבר נשמים : נחס
פירשו לו נחס חספסלן הא לכל
חנה וחתם דקתור לפי חספסלן
השומא קאחד לו לפי חספסלן שחם

[illegible]

מלפני

לכלול את כל חריב באחריות חסכן שנתה תכלית על הכל ולתקן סגן דפוס כימות כרז

27

מֹות יוֹמַת: ם זֶׁ זֶׁכַּח לֵאלֹהִים יִחְרַם בְּלֹתִי לִיהוָה

בַּסֶּף | תִּלּוּה אֶת־עַמִּי אֶת־הָעָנִי עֲמֹךְ לֹא־תִהְיֶה לוֹ
בְּנִשָּׁה לֹא־תִשְׁיָמוֹן עָלָיו נִשְׁדָּה: ^{סו} אִם־תִּחְבֵּל תִּחְבֵּל

שְׁלֵמַת רֵעֵךְ עַד-בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תִּשְׁיבֵנוּ לוֹ: כִּי הוּא
בְּסוּתָהּ קָדַם שְׁמֵלְתוֹ לְעוֹרוֹ בַּמָּה יִשְׁכַּב

וְהָיָה כִּי־יִצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי־חֲנוּן אֲנִי׃ ׀ רַב־עֵינִי וְחֵץ הַסֶּפֶר בַּפְּסוּקִים כו
וְנָשִׂיא בְּעַמֶּךָ לֹא תֹאדָר׃ כח מִלֵּאֲתָךְ וּדְמַעָּךְ לֹא תֵאֲחָר בְּכוֹר בְּנֶיךָ תִּתֵּן־לִי׃ כט כֵּן
תַּעֲשֶׂה לְשׂוֹרֶךְ לְצֹאנֶךָ שִׁבְעַת יָמִים יִהְיֶה עִם־אִמּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִּתְּנֵנִי לִי׃

[illegible]

(יח) לאלהים. לפיכך נכתב. אלו היה נקוד לאלהים (במ"ד נזיר) היה נזיר
לפרו ולכבוד אחרים נכתב שאלו לאלהים אין נזיר לפרו אחרים שכל נזיר ויחיד
וכי"ל התחבשות בראש היתה אם נקוד בחטף כגון למלך למדבר לזר נזיר לפרו
לזה מלך לזה פיר וכן למלחם ולתגלם נזירין נזיר לפרו לזה ואלו הם
לפרו כל מלחם נחשבת וכן לאלהים (נזיר) כל אלהים נחשבת אשר קודם לכל
בשרא נקודה נחשבת מלך למלך לזר (פסח) וקמן ענין אחד נזירין זה וגם י"ל
נזיר אחר במ"ס דקדוקי רש"י. פ"ן טו) נדע שזה מלך מדבר וכן לזר נדע
שזה פיר מדבר וכן לאלהים לזהם שזהרם עליהם במ"ס בראשית ט' אין כחך
לאלהים לפי שזה פירם הוצרך לנקוד פסח: יחורם. י יחם. למה נאמר יחורם והלא
כבר נאמר ט' חיה במ"ס והלאה את האיש הוא לו את האשה היא וז' אלה
לפי שזה פירם כל אלו עטרה חיי חיה אלה פסח כל עטרות נחיה כל ופירם
לך כלן וזה לאלהים למד לך מה וזה עטרה הנשים נשים למחם אף את מרבה
המקדש והמקדש שם עטרות פנים וזכרון עליהם לכל עטרת נכתב בן שדרה
לעדה נזר בן שדרן דרכה לעדה נזר. אלא שאר עטרות כגון החנוד והמקדש
והמקדש והמקדש: איש נחיה אלה נאחיה: (ב) וגר לא חיה. אינא דברים
(קטנא לזר נזיר) כמו והאכלנו את חנוך את נזיר: ולא חלוצנו. נזילת
חמוץ: כי גרים היחם. אם היווה אף הוא יזל להחטן. ולומר לך אף אלה
נזירם כלם חס שקל פל פסח להנזר. כל נזר נזר אדם אלה טול נאחיה נחיה
אלה כל מתדנה אחרת נזר שם: (בא) כל אלמנה ויתום לא חטנו. הוא הדן
לכל אדם אלה שדר הכבוד הוזה לפי שזה תשובה כח דבר מלך למחם: (בב)
אם ענה חטנו אחר. כרי זה מקדש קדש. גום ולא פירם פסח. (ואם דחיו וזו
נחיה וז' וז' אם נזיר נזרם אלא כלם אלא לא נזרם לא פירם וק"ל) כמו לך כל הוצר
קן גום ולא פירם פסח אף כלן אם טעם פסח אחר נזר גום מלחם סופר לטול
את שכן לזה כי אם נזר נזרם אלו וז' אשחטנו ואשחטנו: (בג) וזו נזירם
לחטות. נחשבת נאמר והנזיר פסח איז ידע נזירם לחטות ונזירם יחיהם
אלה כרי ו קלה אחרת פסח נזירם לחטות חיות שאלו יזר פסח לחטות
נזירם ופסחיהם לחטות להנזר והנזיר יזר יחיהם אלה יחיהם פסח דין לזר לנזיר
לחיה לפי שדרן יחיהם את חמו אם נזיר: (כד) אם כסף תלוה את עמי. רב

לא היה יכולו בידו ולא היה טעם לחסום בעל תולדה לי דבוקה
בעדו ספר לרץ לנסות עליו שזה מן הסתם לחנן ידעו בני דבר
זה ולא יחזיקו להם: (א) שפיר דמיון, כ"ס נגד' גדול הסתם
יחבר מן הטעם ולא שרעוהו שפיר יחבר מן הטעם ע"י חסיד

[illegible]

ה' אם יכול לעשות לאתרים שיתנו שכרו (ג) גדול
(ג) משכר הנותן :

1. חז"ל שמונה מעלות יש בצדקה זו למעלה מן
מעלה העדולה שאין למעלה ממנה = המחקר
בד' ישראל המק' (א) ונזקק לו = מתנה = או הלוואה
או קדשה = שותפות או סמציא' לו מלאכה ביד
לחוק ידו שלא יצטרך למכור ולא ישאל ועל זה
נאמר והחזקת בו :

זו היא פחות מזה הנותן צדקה לפני ולא ידע לסי
יתן ולא ידע חקני ממי מקבל וקרוב לזה הנותן
לקופה של צדקה - ולא יתן אדם לקופה של צדקה
אלא אם כן יודע שהמסונת עליה זו נאמן יודע
לנהוג בה כשורה:

ה' וזו פחות מה' ש' שודק העות' לפי שכן ולא ידע
העני ממי לוקח כגון גדולי החכמים שהיו
הולכים בסתר ומתחילים הענות בסתמי הענינים
וכן ומה ראוי לעשות ומעלה טובה היא אם אין
ממנוים על העצמה וזהוהו כבוד:

מ פחות מה - שידוע העניי במי נוסח ולא ידע
 הענין למי שיקן בזה התבסוס שהו צוהרים
 אותם לאזהרם ובאים הענינים ונחלקין בזה
 י וזו - פחות מה שיקן לעניי בזה קדם ששאל:
 לא יד פחות מה שיקן לו כחאי אחד ששאל:
 יב וזה פחות מה שיקן לו פחות מהדאי בספר
 יג וזה פחות מה ש שיקן לו (ה) בעצמו:

[illegible]

יד = טוב ליתן פרנסה י' = לפני קודם כל תפלה שנאמר אני בצדק אהיה פועל:
 מז וי' = נבאר צדקה שיש בידם סעודת צדקה ישאו בהם י' = בתולדות עניות שאין צדקה גדולה מזו:
 מז וי' = יש מי שאומר שמסעות בית הכנסת קדישא מסעות צדקה ומסעות צדקה לנערים ללמוד תורה או
 לחלום עניים עדיף מסעות בית הכנסת:

אברהם (12) זה שנימחק למקדן נדקדק 22 עמל חזקת בנפשו חסרות נפשות חזקת חסד (13) אברהם (14) למחשבות נדקדק נדקדק חסד (15) :

NOTES

[illegible]

2577-78

[illegible][illegible][illegible][illegible]

Курсовое проектирование

[illegible]

בִּיכְרֵי יוֹקָה

אלא מתוך הפרוטה לחשבון גדול של העשרה אלפים פרוטות, ויהיה ערך כל פרוטה גדל ודבר, כפי חשבון האבנים שיש להן אחרת :

ובאופן אחר נ"ל בס"ד, כי מדרגות המספר הם ארבעה, שהם אחדים, עשרות מאות אלפים, ואם העשר נתן לדקה חלק דגרים הנה שורת הדין מהימנה שיכתבו המדרגה שלו כפונקס רק"ס של אחד, ושמו בשורה שלו כפונקס שלשה נקודות שקורין סיפ"ר, ואם יש אחד לר"ך שיכתבו בשורה שנים נדבחו רק"ס של אחד חתם סיפ"ר הראשון כדי שיהיה מורה שהוא מספר דינר אחד, ואגס אם יראה הסי"ת שזה נתן הדינר כפי יכולתו, שאין לו יכולת ליתן יותר, ואם היה לו יכולת ליתן חלק דינר כמו ארבע עשר, היה טעון, ואם נוצר שיכתבו רק"ס אחד של דינר שלו, חתם רק"ס אחד של מדרגת האלפים שכתבו, לנדרת העשר, שאם זה רק"ס האחד של אחד יעדיף עם מספר האלפים, ולא מספר האחדים, ואם יתן לו שבר של חלק :

שם. ר"ח אחר מהבא וכנגד עדים וכו'. ק' מה בא לחוש ר"ח בדמיון זה דמיון של כגד על דמיון דר"א, דדמיון לקליפות הסריון, וסיטו כך. ונ"ל בס"ד דהעריון אם נחשב קליפה אחת ניכר החסרון בשול, ודמיון בדקה אם נתן אחד דבר מועט כמו פרוטה או שנים ושלוש לא תשיבה נתינה, אלא אם לא היה היה ניכר חסרונה, דהשכח לא היה מוסר השכח אלא יבוא לו הסך שלם, עד ספ"א על כן אע"פ שזה נתן ב' וג' פרוטות הנערך לחשבון גדול של מאות פדיון שניים, אבל אם פרוטות אלו של זה לא היה ניכר חסרונם, שהיו יכולים לפדות השכח, אע"פ שלא הביא זה פרוטות שלו, אין זו תשיבה נתינה, לכן דימה ר"ח הענין הזה לכגד, דבזה אם נעקרה נתינה אחת מן הכגד, אינו ניכר, ואינו נרגש החסרון בכגד, ולכך דמיון בני לדקה, אע"פ שאין ניכר החסרון פרוטות אלו, בעיקר המטה, מלטרפים ולוקחים עליהם שבר גדול :

שם. גדול העושה לדקה כסתר יותר מן מרע"ה. כלומר לדקה בביטול חלק יותר מלדקה שעה מרע"ה בביטול חלק, אבל לא על כללות המעלות ח"ר, דודאי לא קם נביא בישראל כמשה, ר"מ מושל בכפר הוא דוגמת המלך במדינה, שבכפר הכל נגמר ונעשה ע"פ מאמרו דוקא, אבל במדינה דהמלך שם נגמרים הדברים ע"פ מאמרו המלך, ולכן בזה אחר יכפה חלק, ובה אחר יגדלו :

וב"ש בעושה לדקה כתיב מתן כסתר יכפה חלק, נ"ל בס"ד הטעם, כיון דעושה כסתר אין לו גאון במטהו, וגי' דאין לו גאון הרי זה נקרא איש תמים, כי ידוע מ"ש מהר"ו ו"ל דבעל גאון הוא בעל מוס גדול, ולכן העני נקרא איש תמים, ולכן יכפה חלק, כי מספר חלק חס"א כמנין איש תמים, או יובן בס"ד, ע"פ מ"ש הרב גז' וסוף ו"ל בפסוק והרבה להשיב אפי, כי חלק קשה מן קליפת עין, דאינו נמחה טלו חלק רק רובו, ולכן אחר והרבה להשיב אפי עכ"ד, והנה חלק מספר חס"א כסדר זה, דאוח"ק בסוף היא מן אריות מנל"ך, שמעפדה ח"ת, ואם תכפה את החלק כמו שטפין הכלי, יהיה לרוב פ"א, אוח"ע קודם ח' וגי' דאוח"פ' נהפכה להיות בראש תיבה יהיה מספרה שמונים, נמלא נחמטע כוחו של חלק בכפיה זו, כי חלק מספר חס"א ופ"א מספרו אחד ושמונים, ונמלא רובו נמחה והלך, וכמ"ל והרבה להשיב אפי ולא נשאר בו כח אלא מעט :

שם. והמפ"סו מהבדך ב"א. נמלא פיוס כפה מריוח חמשה ברכות יותר, ובה יובן בס"ד שמתח לאדם במענה פיו, שמתח אריות חמשה שזוכה לחמשה ברכות מזה מענה פיו שחפיים לעני. ועוד נ"ל בפרוטה של לדקה פרוטה פטר ו"ה, מלשון יפ"סו כשפה, ר"ל אם פטר בפיו שפ"סו או יזכה לשם וחמשה שהם אריות ו"ה. ובא דמחברך הטען בשם ברכות, מפני דכל המקיים נפש אחת מישראל פאלו חיים

אוח"ע כע"ה, לכן יזכה לשלם שהוא התחברות ח"ג, ונ"ל עוד דלדיו לטו שלחא בתלמיא, חיבור היסוד הנקרא שלום במלכות דקדושה :

שם. שולח משגש ארחתא דחמיה. נ"ל בס"ד ע"פ מ"ס רבי האר"י ו"ל בשער הגלגלים, דרב ששת היה גלגול בבא בן בואל, על כן חתול בבא כח"ל ב"ס הוא ששת ע"ה, וידוע מ"ס בנמרא דנדרים על בבא בן בואל שהיה מוחל על פלוטו, ולא היה מקפיד באיזה אשה, אחר לפי תשומה שברה על ראשו שתי נרות, ולא הקפיד, חלף אדרבה בדרך אהבה בחילד שתי בנים כמוהו, וגם מעשה הירדוס חובית, שהיה משתדל להמות לבו שיקללו ולא קבל, והנה כל גלגול נקרא אב או אם לגלגול הבא אחריו, ונמלא כי עתה רב ששת דהקפיד כ"כ והענין את רב אחריו, ובקושי גדול שהפריה בו אמו עד שמחל לו, והתפלל עליו, נמלא משגש ארחתא דחמיה, הוא גלגול הקדש של בבא בן בואל, דלא היה הכי אורחיה, באותו נוף שנחשב אם לזה הנוף דר"ס : **שם ע"ב.** כל פרוטה ופרוטה מלטרפת לחשבון גדול. כתב הרב פתח עינים ו"ל, דקדק הרב מנן

אברהם ו"ל בס' וית רענן, דכל חשבוטת דעלמא הכי היין, דכל פרוטה ופרוטה מלטרפת לחשבון גדול, ולא זכר לאר חשבוטת, ואיברא שהוא דקדוק יפה עכ"ל הרב ו"ל ע"ה, ונ"ל בס"ד ד"מ היו לרבי חלק גרוס לפדיון שבויים, וגם אוח"ה מנחה בני אדם, ויש אחר שנתן לגביינה זו פרוטה אחת, דהנה מן הראוי לא תהיה חשבה פרוטה זו לכלום, וחבטל בחיטות, כי כך חלק גרוס, אם היה חסר פרוטה, לא היה פרוטה זו מעכבת פדיון השבוי, כי השכח לא היה מקפיד על חסרון הפרוטה, והיה מקבל הסך ומוסר השבוי, ועל זה קאמר גם ככה"ג מלטרפת פרוטה זו לחשבון גדול, שפרו בו השבוי, ונחשב לזה בעל הפרוטה חלק במטה זו של פדיון שבויים, ויש לו שחפות במטה זו :

ועוד נ"ל בס"ד, ד"מ הולרטי לגבות מעות לחלק לחמיה עניים, וגם להם מנחה בני אדם סך עשרה אלפים פרוטות, או עשרים חלק פרוטות, ונתנו לכל עני ערבי, והפחות שבהם לא לקח פחות ממאה פרוטות, ויש אחר אחד שנתן לדקה פרוטה אחת לגביינה זו של עשרה אלפים פרוטות, הנה שורת הדין מהימנה, אע"ג דכל הנותנים יש להם חלק בדקה שניהנה לכל עני ועני, מאלו עניים, יען הפחות שבנותנים לא נתן פחות ממאה פרוטות לגביינה, ונמלא שם זה יש לו שיעור פרוטה שחשיב מומין אלא כל עני ועני, אבל זה שנתן פרוטה אחת דוקא לאוח"ה גביינה, אין לו חלק בדקה זו שנתחלקה לעניים, אלא רק בדקה שנתנו לעני אחד, דאם תאמר שיש לו חלק בדקה של כל המאה עניים, נמלא שאתה מחלק הפרוטה שלו למאה חלקים, וכל חלק אינו חשוב כלום, ועל כן זה החדוש קמ"ל ככה"ג נמי מלטרפת פרוטה זו שלו למספר, דנחשב לו חלק הדקה של כל המאה עניים, אע"ג דזה החלק הוא אחד ממאה מפרוטה, דאינו חשוב כלום :

או יובן בס"ד, שבר מטה הוא כפי חשבון הערך של אבנים טובות, דאם אבן טובה משקלה קיראט אחד, שיה עשרה דגרים, הנה אם יהיה משקלה עשרה קיראט, יהיה ערכה חלק דגרים, כי עתה כל קיראט וקיראט יהיה שיה מאה דגרים, ואין לחמרים שיה טולה מאה דגרים כפי ערך היותה טולה קיראט אחד, יען כי באבנים טובות כל מה שהמשקל ירבה יותר, ירבה הערך יותר, וכאשר תכבדו כסה"ק ברכת אבות על משנה דאם למדת חורה הרבה טמנים לך שבר הרבה, ובה פרשתי שם שיקי משלי ע"ה, ועל כן אם נבי לטורך מזה עשרה אלפים פרוטות, זה נתן מאה, וזה נתן מאתים, וכעו"ד, ויש בני אדם שנתנו כל אחד פרוטה אחת לגביינה זו, או כשטמן להם הקב"ה שבר בעו"ה, אינו טמן שבר של ערך שרוטה אחת לבדה,

זרעים. הלכות מתנות עניים פ"ט פ"י

רבינו דה"ק מחליטין אותו עד שימלא למכור כחלי דמיהם מכל מקום פשט לשון משמע הכי אלא דה"ק מחליטין אותו עד חלי דמי הקרקעות. ורבינו השמיט דין ז'ל ארעא דכילי עלמא ודיליה נמי ז'ל כהדיהו אפילו פורתא נמי לא ליספו ליה והטעם משום דמילתא דפשיטא היא:

יח עני שנבו לו וכו' עד ליוורשו. משנה פקד שני דשקלים:

יט עני שנתן פרוטה וכו' עד סוף הפרק. מוספתא פ"ד דפאה:

פ"א חייבין אנו להוחר וכו'. ואין ישראל נגאליים אלא

בצדקה וכו'. פרק קמא דכתרא (דף י"ז). ופרק תולין שבת (דף קל"ט):

ב לעולם אין אדם טייעני וכו'. כל המרחם מרחמין עליו וכו'. פרק הערל (דף ע"ט):

ג כל המעלים עינו וכו'. כפי מילתא האשה (דף ס"ח). ובספרי פרשת ראה:

ד כל הנותן צדקה לעני וכו':

ה שאל העני ממך וכו'. במדרש משלי על פסוק טוב ארוסת ירק הנותן פרוטה לעני ממכרך כשם כרכות וכו' והמפסיקו בדברים ממכרך כלתם עשרה:

ו הכופה אחרים וכו'. מיתמא דר"ה פ"ק דכתרא:

ז שמונה מעלות וכו'. מעלה גדולה שאין למעלה ממנה זה המחזיק ביד ישראל שמך וכו':

ח ומ"ש פחות מזה הנותן צדקה לעניים ולא ידע למי נתן ולא ידע העני

ממי לקח. פרק לולב וערבה (דף מ"ט): ופ"ק דכתרא (דף י"ז): שמי לדקות הללו למע וכו' ולי

זו היא שמילתו ממיהם משונה נטתה ואילו יודע למי נטתה נטלה ואילו יודע ממי נטלה. ומ"ש כגון לשבת חשאין וכו'. משנה בפרק כי דשקלים

(משנה י'). ומ"ש ולא יתן אדם סוף קופה של צדקה וכו'. בפרק קמא דכתרא (דף י"ז):

ט ומ"ש כגון גדולי החכמים וכו'. כפי מילתא האשה (דף ס"ז): עובדא דמר טוקא:

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומ"ש

ומכור בשוה ורבינו השמיט השלשית דאל ארעא דכ"ע ודיליה נמי ז'ל כהדיהו אפילו פורתא נמי לא ליספו ליה ומכור מדניה היא ואמאי ספקין ליה. ונראה רבינו ופירושו נראה נכון אע"ג דלא פירשו כן התוספות על גרסא זו:

יח עני שנבו לו כדי להשלים וכו'. משנה פ"ד דשקלים כלשון רבינו:

מותר הנותן ליוורשו. שם במשנה ופסק כמ"ק ולא כר"מ דלמחר יהא מונה עד שיבא אליהו ולא כר' נחמן דלמחר טועין לו נפש על קברו:

יט עני שנתן פרוטה לחמיו וכו'. מוספתא פ"ד דפאה ואע"ג דכתב רבינו פ"ו

ואפי' עני המהפנתם מן הצדקה חייב ליתן לדקה לאחר ואפי' פשיטא דמקבלין ממנו י"ל דהא דלמחר לעיל ליתן לדקה לפני אחר אחר דוקא אבל לא ליתן להמחוי ולא לקופה וסדרא שלא יקבלו ממנו כיון שהוא מהפנתם מן ההמחוי ומתקופה קמ"ל ואם לא נתן אין מחייבין אותו והא דלמחרין לעיל חייב ליתן לדקה חובבא רמי עליה לקיים מזה לדקה אבל אין מחייבין אותו: נתנו לו בנדים חרשים וכו'. ג"ז שם כמסקנא:

פ"א חייבין אנו ליהוור וכו'. זה מבורר כפי הערל גומלי חסדים

דכתיב למען יזכה את בניו ואת ביתו לאחריו וכו': ואין ישראל נגאליים אלא בצדקה וכו'. הכי

ליתא כשם:

ב לעולם אין אדם טייעני מן הצדקה וכו'. כל זה מבורר בכ"ק פ"ק:

ג כל המעלים עינו וכו'. ג"ז שם ברייתא:

ד כל הנותן צדקה לעני בסבר פנים רעות וכו'. כל זה נלמד מפ"ק דכתרא

א"ר יצחק כל הנותן פרוטה לפני ממכרך כשם כרכות והמפסיקו בדברים ממכרך כ"ה וליף לה מקראי:

ה שאל העני ממך ואין בידך כלום וכו'. ג"ז שם:

ו הכופה את אחרים וכו'. שם א"ר אלעזר גדול המעשה יותר מן העושה

שנאמר והיה מעשה הצדקה שלום ועבודה הצדקה השקט ונשט עד עולם: ועל גבאי צדקה נאמר וכו'. שם ומלדקי הרכים ככוכבים לעולם ועד אליו נבאי לדקה:

ז שמונה מעלות יש בצדקה וכו'. פ"כ פ' כהר סיני כי ימנך אחיך ומטה

ידו עמך אל תתנו שוחד הא למע זה דומה למשו על גבי התמור עושה במקומו אחד תוסס בו ומעמידו נפל לאלך חמשה חין מעמידין אותו ומנין אפילו ד' ה' פעמים חזר והחזק מ"ל והחזקת בו:

ח פחות מזה הנותן צדקה ולא ידע וכו'. כהרל פ"ק ולי ז'ו היא לדקה

שמילתו ממיהם משונה נטתה ואילו יודע למי נטתה נטלה ואילו יודע ממי נטלה. ומ"ש כגון לשבת חשאין שוהה במקדש וכו'. הכי

ליתא פ"ה דשקלים. ורמזי מי שכתב וכובר הרמז"ס שכנס שיהיה במקדש יהיה בכל עיר ועיר ולא ידעתי מנין לו שלא הביא רבינו

לשבת חשאין אלא למשך. וקדוב יתן אדם לקופה של צדקה וכו'. כהרל לא יתן אדם פרוטה של צדקה אלא א"כ ממונה עליה כהניגא

כן תרדיון ויפתה גדורו כשמואל גדורו א"כ שם יהיה כמותו ומה חסס בעיניו כדי שיחניצו

ממנו ויחטו ומה שנהנו למנוע נבאי אכ"ס שא"ט חסס לפי שאומרים דחסס היינו שיהיה חסס כגכאות. ואין זה נכון שאין אדם טופה לקרוא

לזה חסס וזה כהניגא כן תרדיון אמרי' ויהי דלא כעין כמיוה אבל חסס כמיוה כעין. ואפשר

דסמך דכיון שהמכור קבלהו עליהם וגם העניים מרדיון בו כשם אכ"ס שא"ט חסס כי הויה דנאמן

עלי אלא נאמן עלי אכ"ר נאמן עלי ג' רועי בקר:

החכמים שהיו הולכין בסתר ומשליכין המעות בפתחי העניים. וכוה ראוי לעשות ומעלה טובה היא אם אין הממונין בצדקה

נאמר והחזקת בו גר ותושב וחי עמך כלומר החזק בו עד שלא יצטרך לבריות לשאול. ועל זה

מזה הנותן צדקה לעניים ולא ידע למי נתן ולא ידע העני ממי לקח. שהרי זו מצוה לשמוע.

כגון לשבת חשאים שהיתה במקדש. שהיו הצדיקים נותנין בה בחשאי והעניים בני מוכים מתפרנסין ממנה בחשאי. וקדוב לזה הנותן לתוך קופה של צדקה. ולא יתן אדם לתוך

קופה של צדקה אלא אם כן יודע שהממונה נאמן וחכם ויודע להנהיג כשורה כר' חנניה בן תרדיון: מ פחות מזה שידע הנותן למי יתן ולא ידע העני ממי לקח. כגון גדולי

החכמים שהיו הולכין בסתר ומשליכין המעות בפתחי העניים. וכוה ראוי לעשות ומעלה טובה היא אם אין הממונין בצדקה

נאמר והחזקת בו גר ותושב וחי עמך כלומר החזק בו עד שלא יצטרך לבריות לשאול. ועל זה

מזה הנותן צדקה לעניים ולא ידע למי נתן ולא ידע העני ממי לקח. שהרי זו מצוה לשמוע.

כגון לשבת חשאים שהיתה במקדש. שהיו הצדיקים נותנין בה בחשאי והעניים בני מוכים מתפרנסין ממנה בחשאי. וקדוב לזה הנותן לתוך קופה של צדקה. ולא יתן אדם לתוך

קופה של צדקה אלא אם כן יודע שהממונה נאמן וחכם ויודע להנהיג כשורה כר' חנניה בן תרדיון: מ פחות מזה שידע הנותן למי יתן ולא ידע העני ממי לקח. כגון גדולי

החכמים שהיו הולכין בסתר ומשליכין המעות בפתחי העניים. וכוה ראוי לעשות ומעלה טובה היא אם אין הממונין בצדקה

נאמר והחזקת בו גר ותושב וחי עמך כלומר החזק בו עד שלא יצטרך לבריות לשאול. ועל זה

* [לא נמלא במקרא אך בארז (ל"ט) כתיב ובעקת עניים יסבע, והוא נוסח כרכת הסיר (בשבת) של הספרדים:]

32

י' ע"א גבי הך דר"פ ומשום הך דר"פ דר"פ ע"א דר"פ לא מדקדק לעני החומר על הסתמים והוא ה' סבר דר"פ דין אין לר"ך ליתן לו ועי' באר"כ פרק ל"ח גבי ר' שמעון כ"ג דף א' חס דר"פ גרס שלא יתחייב הוה כן ועי' ספר דשבת דף ק"ד ע"א שכן דרכן של גומלי חסדים כו' :

הלכה ד כל הנותן כו' . עי' חגיגה דף ה' ע"א דאמר שם משמע דלא יתבטל חובו דיוחזר שוב שלא יתן כלל

משמע שלא כהוגן ועי' לקמן בה' י"ד דלא משמע כן אף י"ל דעי' בסוכה דף מ"ט ע"ב כמה דאמר שם אלא לפי חסד כו' ע"פ ברש"י ובירוש' פ"ה פ"א ועי' כ"ב דף י' ע"ב גבי לוקח של כ"ג אף באמת גבי לוקח יש שני פשוטות אחד הנתינה ואחד מה שעי"י יש לעני ועי' בתוספ' פ"ה פ"א דאם אחר ליתן יש לו סבר אמירה ג"כ ולא הוה כמו נדר מ"ס הר"ן בנדרים דף ט' ע"א דר"ך הקוים ולא האמירה ועי' קדושין דף מ' ע"א גבי מחשבה טובה וברא"ש נדרים דף ח' ע"א ד"ס נדר גדול נדר לזדקק יש עלי' נדר נדר אף דאין חל על הדבר רק החיוב עליו ע"פ והטעם לזדקק כלא הנדר יש בה פשוטה מה שעי"י יש לעני כחש"כ ולכך מיקרי מחשבה טובה וכן הדבור משא"כ בנדר דכ"ז שלא נדר ולא חל על הדבר שם איש כלום ובלימוד ג"כ יש שני פשוטות אחד הלימוד בעלש ואחד סידיעם שבה לו ע"י הלימוד ולכך אף אם לא קיים בלימוד מוטע' מ"מ סידיעם יש לו ולכך מדרשה לה בנדרים זה לה וגבי כ"ג לא הנתינה ולא הלימוד מוטע' רק סידיעם ומה שיש לעני ולכך מיקרי זה כלשון חסד וי"מ דאם נתן בקופה של לוקח שלא כהוגן אז לא קיים כלל דכיון שנתן להקופה קודם שיגיע לידו העני שוב איש שבו וזמנו שכתבתי ועיין נדרים דף ס"ה עמוד ב' דהוה בזה פלוגתא ופסקי תוס' ערכין דף ר' ע"א ובירוש' שקלים פ"א ופ"ב ומ"מ מביא שם בירוש' פ"ב ה"א דיש להם נחת דוח מה שקרבנות קריבים משלם ע"פ וה"ג גבי לוקח כן והנה לכך דייק רבינו כאן אש' נחת לו אלק' וזוהי דבז עי"י פקע שם עני ממש והמלוה לא הוה רק בעצת הנתינה ואז לא עשה כהוגן ולכך ג"כ קי"ל לקמן בה"מ דלא יתן אדם כו' אלא א"כ יודע ר"ל דכיון דתקף שבה לקופה אין לו זכות בו רק בעצת נתינה ולר"ך שיה' נתינה טובה ועיין סנהדרין דף פ"א דקורא שם לקופה של לוקח בשם אשה נרה ר"ל דאין לה בעלים ולא שייך לומר לחייקורי דמחייקרי כי חלין דף מ"ה וקדושין דף מ"ז וע"ז מ"ד ע"ב גבי ר"ג וירושלמי פ"ה דשביעית ואם ה' מתחשב כמבואר בהשנות בה' שמעיה פרק ה' ה"כ ולכך י"ל הך דסוף מס' פ"ה כל שריך לישול עיין שם בר"ש ולקמן בה' י"ח וי"ט אף יש לומר דמי' בין קופה של לוקח דוח גנאי משא"כ שאר לוקחים והך חגיגה דף ה' שם ר"ל דהנתינה לא קיים כיון דעשה כפרהסיא ועיין סבת דף ק"ד ע"א דר"ט של עני לאהדורי אפי' וכוה"ס קדושין דף ל"ו פ"ב בשם ירוש' פ"א דפרלה מאן דאילי מחברו כו' :

הלכה ז שמונה מעלות כו' . מעלה גדולה כו' . עיין שבת דף ס"ג ע"א גדול המלוה ונדברי רבינו בהלכות מלוה פרק א' הלכה א' ואף דבגמרא שם נקט דמטיל בנים גדול ויחר י"ל דזה קאי רק אח"ה עיין פסחים דף ג"ד ע"ב ועי' באר"כ סמ"א וגם זה תליא בכה דבבא מיעא דף ק"ד ע"ב דאיש יכול לעשות ממש שירלה ע"פ :

הלכה ח וכן הנותן מושת כו' . עיין קדושין דף ל"ב ע"א אם מתיר להאכילה מעשר עני ורבינו ר"ל לענין דנכלל

בכלל תומע' עי' לעיל פ"ו ה"ה מ"ס רבינו בשיח"ס פ"א דפ"ה מ"א דאמר שם דהוה מידת חסידות גם יותר מחיובם והוא לכאורה להיפך מדברי הגמ' ועי' מ"ס רבינו בה' ערכין ע"פ אף נראה דמי' שלא יחשוב מה שנותן לקרובים מהחומש ועיין בחובות דף מ"ט ע"ב גבי כותב נכסיו לבניו ונ"מ אף לפי מה דקי"ל ג' כיבוד אב דמשל אב והא דבאפינין רק בגדר לוקח עיין תוס' קדושין שם וביר"ש ובדברי רבינו פרק ו' מהל' מתירים מכל מקום יכול לחייב עצמו בזה והוה בגדר פריעת חוב כמבואר בירושלמי פרק א' דפ"ה וסב לא יעלה לו בחשבון תומע' ולא יח' בכלל מבואר וכבר הארכתי בזה במקום אחר היכא דמחייב עצמו כמה שאינו חייב אם יש עליו שם הדבר או רק כמה תומע' עיין בבא קמא דף ע"א גבי אהנין ושבת דף ק"ב ע"א דלא תיקרי שבת היכא דאיש מחייב בזה ובבא מיעא דף ס"ה ע"א גבי ריבית היכא דהיב לו יחר ופסחים דף ס"ט ע"ב גבי המוכר שולח דכל המעות קנסינן ותמורה דף כ"ט ע"א גבי מאה טלחים ובירושלמי ר"ש פרק ה' דע"ז נתן לו הכל כשכרו וירושלמי ס"ט

שלא נגבה ולא הוה נדר קנין ולכך א"ל לשלם וכן בפרק דב"י י"ח גבי עני שגבו לו לא מיירי שטעל מן הקופה וסב אין המותר שלו ועיין בבא קמא דף ק"י ע"ב ש"מ כסף מכפר וכשיטת הראב"ד שכתבתי לעיל והך הלכה ע"ז רק מעשר עני מותר לישול לא לזקק דעיין לעיל בספ"ו דמותר ליתן לחבר עיר אף שאיש עני וזהו כונה הספרי פ' שופטים מחזיקי ולא הקדש כו' ר"ל דעי' ברש"י כ"ב דף ל"ט ע"ב דמחר קרא ילפינן דגדלוהו משל אחיו קמ"ל דלא יתנו לו מעשר עני :

הלכה יט . עני שנתן כו' . עי' גיטין דף ו' ע"א ולעיל בדברי רבינו פ"ו ה"ה אף שם ר"ל אם עני מתקם מחט וזכאן ר"ל לגבי וס' כ"מ לך דכ"מ דף ע"ח ע"ב אם זה לא מיקרי חשנה מרעה בעי"ב אם נתן לוקח מה שנתן לו ועי' בירוש' פ"ה פ"ה גבי הך דר"ז דהוה הוה מקבל לוקח ונתן לאחרים ועי' בתוספ' פסחים פ"ו מה דאמר שם דכני חבורה שהתנו עמהם אחד אפי' מן הדקה מכל מקום יש לו חלק בעזירות ור"ל דלא ימא דלא נתנו לו רק לזה שזי"ח בו חובת פסח ולא לדבר אחר קמ"ל הרי דנראה דלא נעשה שלו לגמרי וזה תליא בדבר שנעשה מחליו זה לא שייך לומר דנעשה דהכי לא ידעי' דודאי זה מורה ר"מ דכ"מ דף ע"ח הנ"ל דאם לקח חלוק מותר למכור את החלוק ולקנות טלית דל"ה לא נתן לו כלום וזה ג"כ כונה הגמ' כ"ב דף קל"ג ע"ב גבי הך דיונתן בן עוזיאל אם אשה יכול להלווא כו' וע"פ ברש"י דאם נמא דלא יכול ליתן שוב לא הוה שלו ועי' בחובות דף ס"ט ע"ב ובי' איש אלא שדה כו' חס תליא בזה ובודאי לאחר שיקח הסדה גם ר"מ מורה דיכול למכרה זה ר"ל ג"כ הגמ' דכ"ך דף ק"י ע"ב ע"פ הלכתא גמירי לה ר"ל דזה מחילא ולא ע"י פשוטה ועי' תוס' קדושין דף ח' ע"ב ד"ה לוקח דלוקח לר"ך שיה' דוקא שלו ע"פ ולכך יכול ליתן לוקח ולכך ס"ל להשאלות פרשת חלוה דר"ך להפקיר אסור יותר מחומש אבל ליתן לוקח יכול כמה שירלה ע"פ משום דזה הוה כמו קנין ומותר לעשות כמו שירלה ור"ך להפקיר אסור דהוה רק סילוק וכמ"ס התוספות יבמות דף מ"ח ע"א ועי' בעירובין דף ע"א ע"א גבי ביטול רשות לב"ה ותוס' שם דף ס"ו ע"א ועי' בפר' דמנחות דף מ"ד ע"א שלש נתינה לעניים ע"פ ועי' כ"ב דף קל"ז ע"א מה דאמר שם ואפי' עשאים המכריכים כו' מ"ד כו' ואפי' עבדים ושחרים למעבד איסורא כו' משמע דרק משום דאסור לשחרר אבל בלי' לא הוה משנה על דעתו ועי' בגיטין דף ל"ח ע"ב ודף כ"ב ע"א אם שחרור הוה נדר קנין לעולם או רק הפקעה וכ"כ בזה בה' ערכין לגבי גירושין ושחרור אם זה סילוק או מקנה לעצמו וזהו ח"ס הך דיבמות דף כ"ב ע"א גבי כתוב גמ' לאשה בעלמא דלא הוה גט ע"פ בדברי רבינו דכ' טעם משום דלא הוה בגדר גירושין ועי' בתוספ' נדרים ספ"ו דלא משמע כן רק תומע' דבר שלא בא לעולם רק שנקט לשון לכשאקדשנה ורבינו נקט בה' גיטין פ"ג ה"ו לכשאשאנה ע"פ ור"ל כך דאם גירשה מן האירוסין אז לא הוה רק סילוק וכונה התוספ' דכתיבת הגט יהי' אחר הקדושין ולכך נקט לשון חט דר"ל שפשה שליח ליתן לה הגט שיכתוב אחר הקדושין ולענין כתיבה לא איכפת לן כמה שאיש יכול עכשו לכתוב גט רק מחמת הנתינה משא"כ רבינו דמיירי שהגט יכתוב קודם והוא יתן לאחר הנשואין לכך כתב טעם אחר ואכמ"ל . עכ"פ ליתן לעני יכול גם מלוקח משא"כ לקופה דהוה כמו הספק ואינו יכול ועי' כ"מ דף ל"ב גבי פושל וקדושין דף ט"ו ע"א גבי הענקה ובהך דכשטת דף ס"ז ע"ב אשו מדירה קאבילגא מדרחמנא כו' משום דשם נטל מקופה של לוקח כמבואר שם דאמר דוחקא דליטרא ולא הוה שלם וכמ"ס ועי' תוס' עירובין דף פ' ע"א גבי אשמו של אדם אם יכולה לכות לשכנים ע"פ :

שם נתנו לו בגדים כו' . כ"כ בזה מחר דכתובות דף פ"ס ויהי' נ"מ למה דקי"ל שם דף ג"ד דאלמנה שמי' מה שעלי' אם גם הכלאות לריבה לחזור אף נראה דאף למ"ד דאין שמי' זה רק הכנר אצל כלאות מחזרת ובהך דכ"מ דף ק"ג ע"א דמחזר לו קמא :

פרקי

הלכה ב שאין האכריות מלווים כו' . עי' ביצה דף ל"ב ע"ב גבי הך עובדא דשכחתי ע"פ דאמר מערב רב ר"ל דלא הוה גרים גמורים :

הלכה ג כל המעלים עיניו כו' . ר"ל בעין הך דקדושין דף ל"ג שפשה פשוטה שלא יתחייב בלוקח ועי' כ"ב דף

רבינו ספי"כ מהל' רואה ועי' כסויה דק"מ ע"כ וז"ל דמ"מ אסור מחמת
 כך לא דלא מחמת דע"י זה מקבלין שכר ועי' חוס' חגיגה דף י"ד גבי
 אין מלמד ד"מ לגבי זכאים דף קט"ו ע"כ ולהורות להם חומר ע"כ
 ובכחויות דף כ"ח דאסור ללמד נס לעבד חוריה חס תליא אס גבי
 עבד ש"ן לא מחמת וז"ל כה בהשמות לח"כ דרבינו ס"ל כהל' זכ'
 פ"ט ובהל' רואה פ"כ דרק בעבד דש אסור להשיאו פלה ועי' בירוש'
 כחויות פ"כ ובמגילה פ"ד דר"ג למד לעבד חוריה ומשום דכשר ה'
 כחובל ברכות דף ע"ו וסוטה דף כ' ע"כ ועי' יומא דף פ"ז
 ע"א רח"י לסמוך כעני נס י"ל דר"ג לשיטת' בירוש' ספ"א דע"ז
 דלא ס"ל כך לא מחמת ודלא כחוס' שירזין דף ס"ד ע"כ ד"ס
 ולמדו אך כ"כ ד"ס ב' מני דקוק אחר להנך מן היסודין כחובל
 ב"כ דף י' ואחר להקן ע"כ דף ט' וכן דלמנן לר"א דין דלא מחמת
 לך ר"י שס ד"ח לא פלגינא לעני' עי"ס וז"ל מ"ס חוס' ורש"י
 דף י"א ע"כ וז"ל י"ל ד"ס י"ל בן היכר דטתקן לגבאי דקוק רוא
 חקק כשכח לידו וכו' ט עניי' ולכן אסור לקבל מחמת דק מחמת שלום
 מלכות וכן היכר שותק למי שאיש גבאי וזה מ"י רבינו כהל' מלכים
 וכן להיך לחלק להס י"ל דגבאי שרי וזהו כעין לב ב"ד מחמת זה
 לא יחול עליו סס דקוק וכעין כך דשטות דף י"א ע"כ וז"ל חס
 רק בשל לטור ובמ"ס חוס' כונתות דף ע"ו ע"כ וז"ל וז"ל כזה
 וזוה יס לייסב מה דמית מדברי כה"ג כהל' כיוס' הוס' ולכן אין מחמתין
 בשל עניי' משום דהיה כהקדש ובמ"מ דין ככחויות דף ק"ו ושירזין
 דף ו' ע"כ מחמת להיך וז"ל כזה אך לפי משיב י"ל כעין דאחרין
 כחמילה דף י"א ולכן אין חושבין מחמת דיוכל לקנות מהס שלמים
 וה"ג כגבאי דקוק הא אסור שיתן חיותו לעני' גייס ולכן י"ל הא דמחמת
 כחמיות דף כ"א ע"כ גבי מלח דלון מיעלין בלחון שלם של הכס
 ושכרואו של מחבת ע"כ כרס"י אך בלחון העטס מחמת דהכנסין לוקחים
 מהס לאכילת קרבנס וכן מה דמחמת דף ק"א דלרין לשפית להגורין
 סס ג"כ י"ל מחמת דילמא יעלו מהס הכנסין כמחמת כחמיות דף כ"ח
 ע"כ ובחוס' דף כ' ע"כ דהכנסין נילוחין מהס ועי' קדושין דף
 כ"ד ע"א גבי כחמיות כהנס ובמ"מ אבאר זה. אך מ"מ ישראל אס
 נדר דקוק אס יולא אס חלקן לב"ג ועי' שטות דף ל"ה ע"כ גבי
 מלכותא דקוקל דמכות סס דמחמת משיבא טחנים להס מן מה שש"ך
 לגבוס ועי' ב"כ דף ע"א כמ"י וב"מ דף ע"ה ע"א דשיות סס
 דכרמטע :

שם ואסור להחזיר ט' . עי' סנהדרין דף ל"ג ע"א וזי דרבי
 של כעז ט' דמחמת רק כעז אכל אחר שפיר
 די כזה :

הלכה ח ואס שכת ט' . ורנ ט' . עי' מ"ס רבינו כהל' אישות פ"כ
 ה"י גבי אשה דלרין ליתן לה מושות ושס לא חשיב
 ירק וז"ל מחמת כך דנדרים דף ל"א ודף ס"ג ע"כ וב"מ דף פ"כ
 ע"א וירוש' פ"ד דמגילה דתקנת שורא לטול שוס כע"ס ועי'
 שירזין דף כ"ו דשוס יס עליו סס ירק ושכת דף קי"ח ע"כ כזה
 מככו ט' חס לא ש"ך גבי אשה :

הלכה ט עני שאיש רואה ט' . וסתן לו לשם מחמה או לשם
 הלואה ט' . עי' בראש"ש ככחויות דמביא סס ב'
 הכריות וז"ל כך דגבאי דקוק אס יפתח לו כשעת נחיה
 לשם הלואה לא יוכל אחר כך ליתן לו כחמיה כיון דכבר נחשיב
 לשם ללוקה ונשעבד לעניי' לשלם להס איס יוכל לזכות לעשות וכעין
 גבי מחמיות עניי' וכבר הירכתי כוס לעיל וז"ל למי שהפריש מחמת
 של דקוק ואח"כ העני' אס יוכל ליעלם לעשות ועי' בירוש' חיר פ"כ
 ובחוס' סס דאס אחר הרי עלי קרבנות טיר ואח"כ נר הוא כעלום
 דיקל להביאם עטור עליו חס כעלום כך שוכח דכ"ק דף ל"ו ע"כ
 כזה דאחר שס אירל ואביר נפלאי ועי' הנמ' סס כך דהנה כ"כ במ"א
 דאף דמחמת כנישין דף ל' גבי מלטה מחמת אס הסקן וזה הלוי
 דמפרים עילין מחלקן דהי רק היכר ששס שלום ככר חל עליהס
 מחמת הפריש אכל רליות הנו ופריה"כ דכל זמן שלא נתוס להסן
 לא חל עלי' שסס עליהס לא מחמי וגם מחמי פ"א אחר ג"כ לא מחמי
 ועי' חוס' כבורות דף כ"א ע"כ ד"ס אכל דאף אס זקסו עליו כמלטה
 אף לס"ד לא מחמי כלום אס מחל לו הסקן ועי' חולין דף קל"ט ע"כ
 גבי ערבין דחולין סס עד שיטוי ליד כהן ולכן חייב בלחיות חס ג"כ
 ר"ל הנמ' כעדרין דף ו' ע"א גבי סלע ו' ללוקה דלכן דקוק הרי ה"א ככ"מ
 מחמת דלונה כהקדש ולא ש"ך על זה למד כל היכר דלחית ב' נוא
 דרמחמא יחיתא וכ"כ כזה וזהו סס אחר דאס יתחא דמחמת להסחמ
 כס מחייב בלחיות ע"כ כרס"י מחמת שולט יד וכעין כך דירוש' ספ"ז
 דמחמי :

גדר דקוק ועי' חוס' העני' דף ט' ע"א כסס ספרי ע"ס דמחמה נס
 פקחמיה ורביית חס תליא כך מחלוקת דקדושין דף י"ז גבי העניקה
 אס כספס חוס ככלל כרסה ועי' בחוס' ס"ף כרסה דלחך דרש
 דכרסה רק כמחמה ידיו ובירוש' ועי' כחויות דף פ"ט ע"כ גבי
 פירות מה ה"א ובירוש' פ"ה דכ"מ גבי דמחמל כיוס של חבירו פטור
 משום דהס לא ה"א כגדר כרסה ולא חיקרי סכת ועי' נדרים דף ג"ה
 ע"א גבי עללחא אס ספינה ה"א עללחא ולכן מחמי ל' בירוש' סס
 אס המחמל ספינה של חבירו אס חייב ועי' כ"מ דף ס"ס ע"כ דאס
 יכול להסכיר מחמת וע"כ גבי ספינה גבי אגרא ופגרא ובירוש' סס ה"א
 כזה מחלוקת דר"ל ור"י ע"כ ועי' כמה דפליגי רבינו והר"א וז"ל כהל'
 מלכים פ"ט ה"א מי הפריש מחמל ילחך או אכרסה ורבינו ס"ל דרק
 דאכרסה לא ה"א רק כגדר תרומת מכס ואיל לשיטת' דס"ל כס'
 המחמל דלא ה"א רק מחמת לשפיה ולא ככזה ועי' מחמיות דף ע"ז ע"כ
 דמחמת כך ובחוס' יומא דף כ"ד ע"א ע"כ :

שם ורעויהם לא ימנע כו' . ר"ל דהי מוטל עליו חיוב לחמס
 עניי' ועי' סכת דף ק"ד ע"א מה דרבי ועי' בירוש'
 סקלים פ"ב דרפות מה איס כלום ובמ"ס רבינו ובירוש' סס מחמיות
 דלרין ליתן סקל שלם רק דמחלק לג' פנחים ועי' כך דמחמיה דף
 ח' ע"א גבי עופלין ובירוש' סס אס ארס חולק חובתו ומדברי בירוש'
 ג"כ מחמיה דאס נתקן כביא לא ילח רק ולרין לשלם ועי' כמחמיות
 דף ק"ב ע"כ דמחמיה סס דאס אחר הרי עלי כעני כלום ובכ"מ ככ"מ
 אחר אף אס יכול לקחון מו כפ"ע ומחמיה כפ"ע ג"כ לא ילח חל"ס סס מ"ס
 רש"י וז"ל וזהו ח"ס ג"כ דברי רבינו פ"ז מהל' מעה"ק ה"ח קכס
 נדרו ע"כ ככ"מ ומחמיה דס נקט דקכסינא כמחמיה כלום וע"כ דף ק"ו
 ולקחון אבאר זה :

הלכה ו עני שאין כו' . ואס לרין לידע עכ"ס שהוא ישראל עי'
 ירוש' כחויות פ"ב ה"ו דאחר סס דלרין ע"א על זה
 שהוא ישראל כמ"ע ועי' ימות דף ק' ע"א וחוס' דף מ"ז ע"א ודף
 מ"ה ע"א אס חיישין שחא הוא גי וחוס' פסחים דף ג' ע"כ וסוף
 פ"ק דכחויות וכ"כ כזה :

שם ואם ה"ו מכירין ט' . כן הוא בירוש' פ"ח ה"ו דלא אין מדקדקין
 עליו ע"כ אך לפי העטס המחמל סס י"ל דמ"מ כין
 אס לאשה אף דלכסיה אשה קדמתה כמחמל כהוריות דף י"ג
 ע"א ועי' סנהדרין דף מ"ה ע"א פ"ין סס גבי סקילה ור"מ גבי
 מלקות כזה דמחמיות דף כ"ג נקט העטס מחמיות ונקלה ועי'
 חוס' סוטה דף ח' ע"א ורבינו כהל' סנהדרין פט"ז ה"ח מחמיות
 זה אקרא דהכסו וכן הוא כספרי פ' תלף פיסקא רס"ו לגבי אשה
 מחי ובהל' סנהדרין אבאר זה :

הלכה ז מפרנסין ומכסין כו' . והנה אס מירי כססם כ"ג
 או אף בירוש' ששכר ע"ז הנה חלשון רבינו כפ"י מהל'
 מלכים מחמיה דאף בירוש' ששכר ע"ז מחלק בין כ"ג לזה ע"כ
 כה"כ דמחמיה כך וחוס' פ"ז דף כ' ע"א כרסה ר"י דמחמיה דרבי
 שלום שאני ושס דף כ"ו ע"כ בחוס' ד"ס ולא דכ' סס דמחמיה גייס
 סס ע"ז ושס דף ס"ד ע"כ דכני גמר דין ושס דף ל"ו ע"כ ד"ס
 מחמיה גבי זונה דמחמיה לא אחרין דחלי נכעלה ודלא כמ"ס רש"י
 כימות ככ"מ ועי' סנהדרין דף פ"כ וחולין דף י"ג ע"א גבי מין אס
 אחרין דכניסיו לא מחמיה וזהו כ"כ כהל' חילה דרבינו ס"ל דלא
 כניסיה חוס' כע"ז דף ס"ד רק דכ"כ ח"ג גמר דין ולרין לחלק
 דלחן מירי כעין דאחרין חולין דף י"ג ע"כ גבי עי"ס שכת"ל
 ובחוס' ע"ז דף ב' ע"א ואף דמדברי רבינו כהל' מלכים סס מחמיה דאס
 דק"ל בחולין דף י"ג ע"כ דמחמיה מקבלין קרבן אף אס הוא ע"ז
 וכן פסק רבינו כפ"ג מהל' מעה"ק זה רק כזמן המקדש אכל כמחמיה
 אין מקבלין רק מחי ששכר כו' מלח וסוף דכחוס' דף קט"ו ע"כ ע"כ
 ועי' בירוש' מגילה פ"ג ה"כ ע"א ה"ג גבי חנניס וז"ל כ"כ
 דף ח' ע"א ועי' ירוש' העני' פ"ג ה"א דמחמיות שירד נשחיס
 ככניסיה כככל פריסת גייס וכרס"י העני' דף ט' ע"א ד"ס חסר
 והוס' סס דף כ"א ע"כ ד"ס אחר דלא ס"ל כן אך לרין לחלק
 כעין כך דע"ז דף פ"ז ע"א דמחמיה סס דכ"מ כין להנך של יטוק
 שרי ורק להילס לא ועי' לקחון פ"ח ה"ט גבי דאסיר לישראל לישול
 דקוק מן הלוי ומחלק סס דמחמיה שלום מלכות מחמיה ומחלקו לעני'
 ט"ס ובמ"מ מהל' מלכים ה"ז ב' סס סחמל דמקבלין ולא חלק וכן
 בחוס' ובירוש' ספ"ה דנישין וב"מ מחמיה סס דגבאי ישראל גויס נס
 מב"ג מחמיה דרבי שלום ע"כ ועי' סנהדרין דף כ"ז ע"כ מחמיה דנס
 על כ"ג חולל לטעות דקוק ע"כ ובהל' רכ"כ דף ד' ע"א ובירוש'

הלכות צדקה

סימן רמז

סעיף א

מצות עשה ליתן צדקה כפי השגת יד, וכמה פעמים נצטוונו בה במצות עשה. ויש לא תעשה במעלים עיניו ממנו, שנאמר לא תאמין את לבבך ולא תקפון את ירך.

מצות עשה וכו'. שיעור מצוה זו יש בה כמה פרטים. הא' דאפילו מבלי תובעים אותו מצוה על האדם להפריש^[א] מממונו צדקה, ולחפש על

גדרי מצות עשה דצדקה והחייאת העני

מילואים לציון

דהטעם דלא תיקנו ברכה על מצות צדקה דשמא לא ירצה העני לקבלה ואין תלוי בידו, זה שייך רק במצות נתינה אבל במצות הפרשה הרי מחוייב להפריש גם כשאין עניים לפניו ומדוע לא תיקנו ברכה.

ויש ליישב דבמעשר כספים התכלית של הפרשה הוא כדי שיגיע לידי עניים ולכן כל זמן שלא בירר עני מסויים ולא נתן לו לא נגמר המצוה ולכן אין לברך בשעת ההפרשה. ולא דמי לחלה שההפרשה הוא כדי להוציאה מידי טבל ואפשר לברך על ההפרשה לחודא, אבל במעשר כספים אינו טובל דאף שעשירית אינו שלו אבל אינו אוסר שאר הט' החלקים משא"כ בחלה ההפרשה מוציאה מידי טבל.

רמז [א] אפילו מבלי תובעים אותו מצוה על האדם להפריש וכו'. מבואר בדברי רבינו דיש מצות הפרשה לצדקה אף כשאין העני לפניו והביא ראיה מהא דבספרי משווה מצות מעשר כספים למצות הפרשת תרומות ומעשרות. וביפה ללב או"ח סימן תרצ"ד (אות ב) הוכיח בדברי רבינו מדברי השו"ע (שם סעיף ד) לגבי מעות פורים לעניים דבמקום שאין עניים יכול לעכב מעות פורים שלו לעצמו ונותנם במקום שירצה, וכוונת המחבר הוא דההפרשה גופא חשיבא מצוה כדברי רבינו, אולם ביפה ללב כאן העיר דלפי דברי רבינו דיש מצות הפרשה מדוע לא תיקנו ברכה ע"ז כמו שתיקנו על הפרשת חלה. וגם לדברי הרשב"א (שו"ת סימן י"ח)

העני לתתה לו^[ב], וההפרשה היא אחת מעשרה^[ג]. וראיה לזה ממה דאיתא בספרי

מילואים לציון

ק"ח-ק"ט) משמע דמעשר כספים הוי טבל מדרבנן (וכמו שהעיר גם בשבט הלוי שם). ובשו"ת אבני צדק (י"ד סימן קמ"א) כתב דאם אינו מפריש רק שמחשב מה שנתן לעניים ועפ"י אומד יפה זה עולה עשירית ממה שהרויח (והיינו אם נאמר דיותר לעשר מאומד), הגם דאף זה לצדקה יחשב ומקיים מצות צדקה, מכל מקום אינו מקיים מצות מעשר בזה כי אם בהפרשה דומיא דתרומה בא"י שהיא מדאורייתא ואין לה שיעור ומותר להפריש מאומד, מפרישין ומברכין להפריש וכמו כן במצות מעשר וכספים שהוא היום דוגמא למעשר דגן צריך להפריש, אלא שאין מברכין, אבל בלא הפרשה אינו יוצא ידי מצות מעשר. אבל בחידושי חתם סופר (גיטין ל' ע"ב) כתב דמי שנותן צדקה לעניים בכל זמן ועידן ולסוף עושה חשבון עם כס מעשר כספים שלו ומשתלם אינו צריך להפריש כלל, דהרי מעשר כספים אינו טובל ואין הכרי טבל ואינו צריך לזכות כי למי יזכהו הלא אין שום עני חייב לו כלום, אלא כך תיקון עניים. ועיין בהפלאה (כתובות נ' ע"א תוד"ה יבוצו) כתב דחזקה על חבר שאינו מוציא ממונו ונותן לע"ה לפני שהפריש מעשר כספים, ויתכן דס"ל כרבינו דממון שאינו מעושר חשיב כטבל, וע"ע בשו"ת אבני נזר (יור"ד סימן שמ"ג אות ג').

[ב] ולחפש על העני לתתה לו. מבואר מדברי רבינו דיש מצות מה"ת ליתן לעני גם כשאינו תובע ממנו ולכך יש גם מצוה לחפש אחר העניים. ובספר מלא העומר (לרבי יצחק שלמה בלויא, הלכות חלה סי' שכד) ובשו"ת עטרת פז (חלק א' כרך ב', יורה דעה סימן י' הערה ד) כתבו מקור לזה

ובשו"ת שבט הלוי (חלק ד' סימן קכ"ד, חלק ה' סימן קל"א) העיר ע"ד רבינו מלשון הרמב"ם שכתב מצות עשה 'ליתן' ולא כתב 'להפריש' משמע דאם אין גדר נתינה אז גם גדר הפרשה אין. ואין לומר דזה דוקא מצד עשה דפתח תפתח אבל איכא גם עשה נוסף דעשר תעשר להפריש גם בלי נתינה, דסתימת לשון הרמב"ם ודאי משמע להיפך. וגם לא אישתמיט חד ממוני המצוות לכתוב בזה. וגם גוף הדמיון שעשה רבינו להפרשת מעשר צריך ביאור, דשאני מעשר דפירות טבילי ואם רוצה לאכול חייב להפריש גם בלא קיימי לויים, ודין מצות עשה דנתינה יקיים בבא הלוי, ואם אינו רוצה לאכול גם בתבואה אינו חייב להפריש כמש"כ רש"י גיטין (מ"ז ע"ב). ואין לומר דס"ל לרבינו דהא גופא ילפינן ממין תבואה דיש כעין איסור טבל דאסור ליהנות מהממון עד שיפריש, דאין ביניהם דמיון, עכ"ד.

ונראה ליישב דבראי גם רבינו ס"ל דבמעשר כספים תכלית המצוה הוי מצות נתינה ליתנו לעני, אלא דס"ל דכיון שיש מצות נתינה צריך לחפש אחר העניים וכשאינו מוצא עני צריך להפריש, וא"כ מצות ההפרשה שורשו הוא משום דין הנתינה, וזה מתבאר בסוגיא בחולין דף קלד דבמתנות כהונה כיון שיש דין נתינה צריך לחפש אחר כהבים כשאין לפניו וס"ל לרבינו דבכלל זה הוי להפריש עד שימצא העני וגם במתנות כהונה כגון ראשית הגז כשאין כהן לפניו צריך להפריש עד שימצא הכהן שיתן לו, והוי כהא דאור"ח סי' תרצד הנ"ל שצריך להפריש המתנות לאביונים עד שימצא העני.

ובשו"ת מהרי"ל (תשובות חדשות סימן

בדעתנו חלשת ענינם ויש בנו יכלת לסערם, ועל זה נאמר (דברים טו, ז), לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך מאחיק האביון, כלומר אל תשליט עליך מדת הפילות והנבלה, אבל הכן לבבך על כל פנים במדת הנדיבות והחמלה. ואל תחשב שיהיה לך בדבר חסרון ממונה, כי בגלל הדבר ההוא יברכך יי, ויפה לך ברכתו רגע קטן מפמה אוצרות של זהב וכסף.

משרשי מצות הצדקה כתבתי בכסף תלוה מצוה ראשונה בסימן ס"ו, וקצת דיניה וענינה פמנהגי.

מצוה תעט

מצות צדקה

לעשות צדקה עם הצריך אליה בשמחה ובטוב לבב. כלומר שנתן מממונו למי שיהסר לו, ולחזק העני בכל מה שצריך למחיתו בכל יכלתנו, ועל זה נאמר (דברים טו, ח), פתח תפתח את ידך לו, ודרשו זכרונם לברכה פתח תפתח, ואפלו כמה פעמים, ועוד נאמר (ויקרא כה, לה) והחזקת בו גר ותושב וחי עמך, ואמר עוד (שם, לו) וחי אחיק עמך.

משרשי המצוה כתבתי בכסף תלוה מצוה א' בסימן ס"ו מה שידעתי.

מדיני המצוה מה שאמרו זכרונם לברכה (ב"ב י:) שעקר מצוה זו

שהיכל נוהג, בזכרים ונקבות. וכבר כתבתי למעלה בסדר בחר סיני (מצוה של) באיזה זמן היכל נוהג. אבל בזמן שאין היכל נוהג אין שמטת קרקעות וכספים נוהגת מדאורייתא, אבל מדברי סופרים נוהגת שמטת כספים אפלו בזמן הזה ואפלו בכל מקום, כדי שלא תשתבח תורת השמטת כספים מישראל. וכבר כתבתי למעלה בסדר בחר סיני בסוף מצוה ראשונה (מצוה של) אי זו היא שנת השמטה לדעת המפרשים הגדולים היודעים דרכי התלמוד.

ועובר על זה ותבע את חברו על חוב שעברה עליו שנה שביעית בזמן הבית בטל עשה זה מלבד שהוא עובר על לאו כמו שנכתב בסדר זה בעזרת השם (מצוה תעה), ובזמן הזה קא עביר אסורא דרבנן. ואם ידעו הבית דין ששביעית עברה עליו אין נזקקין לנגש אותו כלל, ואפלו בזמן הזה. ואף על פי שהשמטת כספים עכשיו דרבנן וקיימא לן שעבודא דאורייתא, הא אפסיקא הלכתא דבכל דבר שבממון יש כח ביד חכמים לדחות דבר תורה מטעם דהפקר בית דין הפקר.

מצוה תעח

שלא למנע מלהחיות העני ומליתן לו מה שהוא צריך

שלא נמנע החסד והצדקה מאחינו בני ישראל, וכל שכן מן הקרובים.

השְׁמֵטָה וגו'. ולשון ספרי (כאן), השְׁמֵר, בלא תַעֲשֶׂה, פֶּן יִהְיֶה. בלא תַעֲשֶׂה, כלומר, שאלו שני לאוין באו בזה הענין זה אחר זה לחזיק.

מִשְׁרָשֵׁי הַמִּצְוָה, לחזק ולקבץ בלבבנו מדת הנדיבות ולהרחיק תכלית ההרחקה מדת הפילות, ואין נדיב בעולם כמלנה מעותיו עם היותו יודע שהזמן קרב להשמיט הלואתו ולהפסידה ממנו אם אולי יאָרע בו אָנס או שום מקרה שלא יוכל לתבוע הלואתו קדם שנת השְׁמֵטָה. וכל מבין דרכי התורה ומשיג לדעת אפלו מעט בחין ערֶכָה ידע בברור כי המפּוֹר מממונו אל הצריכים נוסף עוד, וחשף מִיֶּשֶׁר אף למחסור, כי השם יִדִּין את האדם לפי מעשיו ויעניקהו מברכתו כפי התקרבו אליה, ומדת הפילות מחצה של ברזל בינו ובין הברכה, והנדיבות חלק מחלקי הברכה ונמצא המתנהג בו שהוא בתוכה, ישמע חכם ויוסף לקח.

הַיָּיִי הַמִּצְוָה קצרים כלולים בפשט הכתוב לפי דעתי.

וְנוֹחַג אסור זה בזכרים ונקבות, בכל מקום ובכל זמן, שאף בזמן הזה שאין שמשות כספים נוהגת מן התורה אלא מדרבנן, מכל מקום אנו מזוהרים גם כן שלא נמנע מלהלוות אל הצריך מפני פחד שנת השְׁמֵטָה שמשמטת, מדרבנן בזמן הזה, ומן התורה בזמן הבית. ועובר על זה ונמנע

מהלוות אל הצריך מפני זה עבר על לאו, אכל אין בו מלקות לפי שאין בו מעשה. ואולי יעלה במחשבתך בני לאמר, ואיך ימנע אדם מהלואה לעולם מפני זה ולמה נכתב על זה לאו, והלא בידו להתנות עמו על מנת שלא תשמיטנו בשביעית וכדרך שאנו עושין תמיד בשטרותינו, אל יבהילך דבר זה כי התורה תזהירנו בדברים ואף על פי שאפשר בתקנות ותנאים.

מצוה תפא

שֵׁלֹא לְשַׁלַּח עֶבֶד עֲבָרֵי רִיקָם כְּשֵׁי־צֵא חֶפְשִׁי

שֵׁלֹא נוציא עבד עברי בידים ריקניות מעבדותנו כשיצא בן חורין לסוף שש שנים. אכל נעניקהו מהוננו על כל פנים. ועל זה נאמר (דברים טו, יג), וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם.

מִשְׁרָשֵׁי מִצְוָה זו וכל ענינה ומקום באורה כתוב במצות עשה דהעניקה שבסדר זה (מצוה תפב).

מצוה תפב

מצות הענק עבד עברי

לַתֵּת מִמָּה שֵׁישׁ לָנוּ לעבד עברי בזמן שיצא מתחת ידנו לחרות ולא נשלחנו בידים ריקניות, ועל זה נאמר (דברים טו, יד), העניק תעניק לו מצאנך

סימן קלא

פתיחה קצרה להלכות צדקה

(א) הנה המלצה הנפגעת האלה שנוהגת חיים לורך ימים בזה ובזה ומלגת נק המיתה, ושין לחיטת בזה כביד כי ייד יאל ונכור כלן, שיקרה נפ ראה, ויש זה כמה עשן ולחין פחה הפחה, ופש עי, י נתון התן לו, והלחין לא האמן לנכך ולא הקמן ידך, ומשיג שם עי, י לא ירש לנכך כהתך לו לא נמנה ללאו נפיש, שהוא רק פרע מחלות נחיתה, ומשיג שם כי נגלל הדבר הזה ינכרך כי לחקוק בכל מעשך וני, שהוא השגר נפשיה, בהם במלית פיו מעבדים, ונמניה כלן כי ריל שהשגר רק על לא ירש לנכך, אכן לא על שום מלוא לזקה ולא נקרא מהן שברה בזה ועיכ טפסן פליה, אבל כגר הרעשו דעת כל הרעשוים נהוסי ביד כי עיג שניי בהקפיה לחך טפסן על הלזקה הלא מהן שברה בזה מכלל דסיל נפשיטת דקאי השגר על שיקר מלוא לזקה נכ.

(ב) ובמהות הלית, הנה לשון הרמב"ם פיו כיצ מתחנת עניים וכל הראה עני מבקש והעלים עינו מתני ולא נתן לו לזקה שגר בלית משמע לנאורה דוקא עני מבקש, וכתבתי לקמן כי רמ"ז נשם הרמב"ם שבויות כיצ ביל דמשמע נכ דוקא מבקש ואפילו העשה אינו עובר אם לא שאל בעני, אבל לשון הרמב"ם נכחית לחין ריב הזכירט שלא למעט לזקה והרמב"ם מלחית מלבושים אשר נדע עניים וכלהו להחזיק להם והוא אמרו לא האמן לנכך, וזו היתה הנקודה מידת הכינות והכריות עיכ, כרי דסיל דכני כמה שידע עניים יליתו נתן להם כדי לעבור על הלית, והכי נראה, וגם לשון הרמב"ם נהגורו אפשר לפרש קן ועני מבקש אינו ריל מבקש מתני, אלא הוא עני מבקש ריל נכך.

יש בלית זו כי הלוקח הלי על הלכ היינו כמחשבה לבו פיי כשלוט טטה נחם שלא יסוב את לבו ולא יאמן להסיר הרחמנות נק הלכ כמשיג נסמיה לחין כי רפיש, והכניה כמחשבה דהיינו קפולת היר שגבר פושט ידו ויחרר וקפולת כמשיג נסמיה שם נשם הספרי.

(ג) ובמהות העשה, כביד ליל עיג נתן התן לין לו אלא מתנה מרובה מתנה מעטת מנן חיל נתן התן מדיה, ונסי הורה המיתה כי דנהגו למש גיטין ד עיג דלפית עני בהתפרנס נק הלזקה יעשה לזקה ועני בזה אינו יכול ליתן רק דבר מוטב, ואשמשין כלן המקור לה, ולידי הדברים פשוטים דקביד דמין דעיקר המלכ די מחסורו אשר יחסר לו, כמבואר כי רמ"ז סיל ואיכ מה נלש שיתן לו מעטת אהת והוא לריך לאלפים ודלגותיו של עני לאחר נחיתה כמו קידם נחיתה, אכ קמיל שמד הכותן וגם מלד המקבל איכא מלוא מדיה.

ובספרי נתן חתן אפילו מלוא פעמים שאם נחח לו פעם אי שאלה נתן לו אפילו ק פעמים, השיקר מה דקמיל בזה יראה דלפיש שלא יתן אדם כל לזקתיו לפני אי בלדד פין שירובין סג פיל וצויד כי רמ"ז סיש ישתוס קידושין כיו פיל דיה נתון, קמיל דלפעמים זלה המלוא שיתן לו מעט מעט בזה אחר זה כדי להשלים בהסר, וזה

(ד) ועוד איכא עשה דנפיק זו לזקה אם מה שחייב בלזקה לפני המבקש כי פיי נדר שקדם, והלאו דכל האחר, ועיבר מיד בקיימי עניים נעשה הירל עבים וכלית דכל האחר פלגי החוס הרמב"ם והרן אם איכא מיד לו דוקא בני רגלים פין ריה ד פיל ר פיל ולקמן כי רמ"ז סג ופש איכא נדר מה.

ירד סימן רמ"ז

א

ס"א, מלוא עשה ליתן לזקה כפי השגת ידו וכמה פעמים למעווי זה במ"ע, ויש לית במעלים עינו מחנה וכו', דברי הרמב"ם פיו ביל מתחנת עניים מתוארים בזה יותר שבי מלוא עשה ליתן לזקה לעניים כפי מה שראוי לפני וכו' שנאמר פחה הפחה את ידך וכו' ופוס נביח וכל הכוזה עני מבקש והעלים עינו מתני ולא נתן לו לזקה עובר בלית, השמטית לשי דהעשה עובר בקיימי עניים אפיס שאין עני מבקש, ופני מבקש דוקא עובר גם בלית (ושין משיג בזה למעלה בפתיחה).

ומשמעות לבוט לבידא דכליתא נלכים כלל לין נק כדון חיוס הפרשה כדי שיהי מוכן אם יאל עני, אם לא מתנה המידות לו איכא דנתן דרך נדר דלא מחויב עבים להפריש לקיים מלוא שפתיי כמבואר פין דריה, אבל מהיה בידיא לא ונשבע הלי חיד כי קביד מתחתי בזה על בעל איזהכך בבי ראשון לליון שבי חיד דמלוא זו לזקה יס זה כמה פרטים בלי, דלפילו מבלי חובשים אותו מלוא על האדם להפריש מחטו לזקה ולחפש עני נחמה לו, והפרשה היא אהת מעשרה, ורלי מספרי שבי חוס הפנית כי ביל עשר העשר לין לו אלא תבואה זרעך מנן לרבות רבות ופרקמטיא וכו', כרי דמילא למעשר, ומה אהת נמד דהוא כמעשר דהגס דלחן לו חובשים לא יפער מלשאר אלא יפער ויניה עד שימלא לו לחתו לו ויש בזה מלוא עשה, אבל לין כי לאו אלא דוקא אם לא בעני ואל, איז שידע שיש עני נלריך והוא מעלים פין.

וכתבתי שם דדברי קדשו לעיג דמשמע מדבריו דשישיר מעשר בלזקה מהיה (כדעה יחידים נפוסקים בזה) וגם משמע דמיון מעשר לזקה דמיון שלם הוא דחייב להפריש גם בליכא עניים כלל כמו כמעשר בליכא לים כלל, ואיכ איכא כמו בהם מלוא הפרשה, וגם מלוא נחיתה. ובאמת לשון הרמב"ם גם נעשה דפתה לא משמע כן מדכי מיש ליתן, ולא כי מיש להפריש משמע דאם לין נדר נחיתה ליהא גם נדר הפרשה, ולית דזה דוקא מלד עשה דפתה הפחה אבל איכא גם עשה נספח דעשר העשר להפריש גם בלי נחיתה זו קשה יותר דסחימה לשון הרמב"ם ודלי משמע להיפך, וגם לא אישתמיש חד מחטו המלוא לנחוב בזה.

וגם דמיון שפשה רביט ראשון לליון עם הפרשה מעשר חמור הכרה דשאי מעשר דפירות ענילי ואם רואה לאכול חייב להפריש גם בלא קיימי לים, ודין מיש דנחיתה יקיים בלא הלוי, ואם אינו רואה לאכול גם בתבואה אינו חייב להפריש כמשיג רשיי גיטין מיו עיכ, ואם יאמר בעל

בק"ש, וגם העני אסור לו לבקש באותה שעה.

ובאחרונים יש שנסתפקו באין מעבירין על המצוות, אם היינו דוקא ממצוה למצוה אבל לדבר הרשות מותר, ונראה שאם רגיל להפסיק לדבר הרשות אין איסור להפסיק גם לדבר מצוה, וע"ז אנו סומכין בשלוחי מצוה לאסוף כסף לצדקה או לפדיון שבויים שמפסיקים באמצע להתפלל מנחה וכדומה, ולא אמרינן העוסק במצוה פטור ממצוה אחרת ואין מעבירין, אם אינו מקפיד להפסיק באמצע לדבר הרשות, כגון לדבר עם חבריו בדברי רשות, א"כ לצרכי גבוה להתפלל מנחה לא גרע, וכן בנידון דידן במקומות שמפסיק לדבר הרשות, אף שמפסיק לדבר מצוה אין בזה איסור וכמש"נ.

ולפי זה למעשה כשעוסק בק"ש ובא עני לא יפסיק לתת לו פרוטה, ומה עוד שיש לומר דאסורא קעביד ולא מצוה, ובפסוקי דזמרה אף שפטור כשמתפלל, כיון שמפסיק לרמו לחבירו ולא חשיב הפסק מותר לתת, ובאמצע ברכות ק"ש צ"ב ונהגו להקל.

ואגב אני מסתפק בדברי הרמב"ם רפ"ז דמתנות עניים, דלכאורה מדויק מדבריו חידוש גדול, וז"ל: "מ"ע ליתן צדקה לעניי ישראל כפי מה שראוי לעני אם היתה יד הנותן משגת" ע"ש, ובה"ב שם לענין הלאו שעוברין בצדקה מסיק "וכל הרואה עני מבקש והעלים עיניו ממנו ולא נתן לו צדקה עבר בל"ת שנאמר לא תאמץ את לבבך", הרי שלענין המ"ע נקט סתם ליתן לעני ובלא תנאים, אבל בל"ת ביאר שעובר רק כשהעני מבקש ומעלים עיניו ממנו משמע כשאין העני מבקש אינו עובר. ומסופקני אם העני איננו מבקש כלל אלא רק גבאי צדקה תובע ממנו אם עוברין בל"ת, אי נימא דהאיסור הוא רק כשעני תובע ולא נותן לו, או נימא שגם בגבאים שמבקשים ממנו כסף ומעלים עיניו ולא נותן עובר בל"ת, שהתובעים הם שלוחי העניים וכמוהם לענין הלאו, (ונראה שתבעו דאמרינן בזה שעוברים הלאו אינו דוקא תביעה בפה, אלא כל שעובר מאיש לאיש ומראה שרוצה כסף דינו כתבעו בפה, ומדויק מאד לשון הרמב"ם דלא כתב מבקש ממנו, אלא "הרואה עני מבקש". וכן הדין לענין לאו דלא תלין שעוברים רק כתבעו, נראה שאם בא לפניו באופן שמוכח שכוונתו לתובעו הוה כתובעו ועובר).

כעין זה נסתפקתי הלכה למעשה, שברמב"ם כתב (פ"ז דמת"ע ה"ז) "ואסור להחזיר את העני ששאל ריקם ואפילו אתה נותן לו גרוגרת אחת שנאמר אל ישוב דך נכלם", והיינו שאם עני תובע ממנו אסור לדחותו לגמרי ומן הדין צריך לתת לו לפחות משהו, וכן ראיתי אצל מרן הגרי"ס זצ"ל (הגאב"ד דבריסק) שהלך ברחוב ועניים היו מסתובבים ומבקשים ונדמה לו שלא נתן לעני משהו, חזר שוב לחפשו לתת לו משהו וכמבואר ברמב"ם. ויש להסתפק אם דוקא בעני הדין כן וכלשון הפסוק "אל ישוב דך נכלם" שמתבייש העני כששואל ולא נותנים לו, או נימא שגם בגבאי צדקה המבקש לעניים הדין כן, שאם שואל ולא נותנים לו מאומה ה"ה מתבייש וגם בזה אסור, וד"ז צ"ב.

והנה הקשו האחרונים למה העוסק במצוה פטור מצדקה הלאו בצדקה יש גם לאו ועוסק במצוה אינו פטור מלאו, ותירצו שהלאו שבצדקה בא לחזק את העשה, ואם אין את המ"ע דצדקה שהעוסק במצוה פטור מן המצוה ממילא גם אין הלאו, אבל לרמב"ם הנ"ל יש לומר שאינם תלויים זה בזה, ואיכא לאו מיוחד כשתובע ולא נותן לו שמביישו, ואם פטור מהעשה אין מוכח שפטור גם מהלאו, ועיקר הקושיא ל"ק להרמב"ם, שעוסק במצוה אינו פטור מהלאו, ואה"נ בתבעו עני אינו פטור אף שעוסק במצוה, והפטור לתת ריפתא לעניא היינו כשמזדמן עני לפניו ולא תבעו, בזה הוא דפטור שאין בזה לאו אלא עשה. **מיהו** אף אי נימא שהעוסק במצוה כשתבעו ממנו אינו פטור מחמת שיש לאו, נראה דהיינו כשדחאו עבר בלאו, אבל בנדרן הנ"ל שעומד באמצע ק"ש ותפלה ולא נתן לא חשיב דחאו אלא לזמן, ומפני שעוסק במצוה כה"ג מותר, וליכא הלאו או החיוב ד"אל תשיב דך נכלם", וגם העני אסור לו לבקש או ממנו ולהפריעו.

סימן רפח

שאלה: בצדקה בחו"ל אם לתת עבור מוסדות בארץ ישראל או תלמוד תורה וישיבות שבעירו קודמים.

כשנסעתי לבקש עזרה למוסדות התורה בארץ ישראל, היו שטענו שמצב המוסדות בעירם קשה מאד, ועניי עריך קודמין. ולא באתי לדון

